

HALKEVLERİ SOSYAL HAK İZLEME RAPORU

MART 2010

HAZIRLAYAN:

İSTANBUL HALKEVİ SOSYAL HAK İZLEME BİRİMİ

Eğitim:

Hatice Allahverdi

Sağlık:

Erkut Güzeli

Barınma ve Kent:

Başak Koramaz

Çalışma yaşamı:

Umar Karatepe

Tarım:

Fatma Genç

Ekoloji:

Fatma Genç

Enerji:

Umar Karatepe-Başak Koramaz

Engelliler:

Hatice Allahverdi

ÖNSÖZ

Mart ayında hazırladığımız, Halkevleri Sosyal Hak İzleme Birimi Şubat 2010 raporunun ardından, Mart 2010 raporumuzu da yayınlıyoruz.

Bu ayki raporumuzda kimi eksikliklerimizi kapatmaya çalıştık. Öncelikler, Şubat ve Mart ayı raporlarının sonuna “Büyüteç” başlıklı bir bölüm ekledik. Bu bölümde o ay içerisinde gelişen hak mücadelelerinden örnek bir deneyimi öne çıkarma ihtiyacını göz önüne aldık. Şubat ayı için güvencesiz sağlık işçilerinin, Dev Sağlık İş sendikası çatısı altındaki örgütlenmesinde elde ettikleri kazanımın, hukuki boyutlarını sizlerle paylaşmak istedik. Mart ayı için ise ulaşım hakkı mücadelesinde giderek yaygınlaşma eğilimi gösteren “doğrudan eylemler” üzerinde durduk. Daha önceden İstanbul’da gerçekleştirilen ve kazanımla sonuçlanan bu eylemlerin Ankara’da da yaşanmasının ardından devletin gösterdiği sert refleks dikkat çekici bir gelişme olarak ele alındı. Bu raporda gidermeye çalıştığımız bir diğer eksiklik de, mümkün olduğunca tüm alanlara bir de toplumsal cinsiyet açısından yaklaşmak oldu. Bu doğrultuda, çeşitli hak başlıklarında sorunun kadına yansımalarıyla ilgili özel arabaşlıklar oluşturmaya çalıştık. Bu denemeyi hayata geçirdiğimiz bu ilk raporda oldukça sınırlı kalan bu yaklaşımın, kural haline geldikçe gelişeceğini düşünmekteyiz.

Raporumuzun içeriğine dair genel bir değerlendirme yapmayı, bu raporu okuyan siz dostlarımızdan bekliyoruz. Zira oldukça genç bir ekip tarafından oluşturulan bu raporda kimi eksiklikler olduğunun farkındayız. Bu eksikliklerimizi giderebilmek için her türlü görüş, öneri, eleştiri ve katkıya ihtiyaç duymaktayız.

Ancak raporunun tüm eksikliklere rağmen, dikkatle incelendiğinde toplumsal muhalefete, özellikle de hak mücadelelerine yol göstermek açısından önemli veriler içerdiğinin de bilincindeyiz. Örneğin, sermayenin enerji sektöründeki hareketlenmesine paralel olarak, kar güdüsü tarafından tehdit edilen toprağını ve suyunu savunma refleksi gösteren kır emekçilerinin mücadeleleri önümüzdeki günlerde Türkiye’deki en önemli mücadele başlıklarından biri olacak gibi görünmektedir. İkinci bir not olarak da yukarıda dile getirdiğimiz, “doğrudan eylem” biçimlerinin yaygınlaşması ve kitleselleşme eğilimi göstermesi “protesto” sınırlarını aşan hak mücadeleleri çizgisinin belirginleşmesi açısından önemli bir gelişme olarak değerlendirilebilir.

Bunun gibi çok sayıda kenara “not düşecek” ve tartışılacak yol gösterici verilerin raporumuzdan çıkabileceğinin farkında olmak çalışmamızı elbette ki olumlu yönde etkilemektedir. Yine de çok geniş bir alanda, az sayıda insanla hazırlamaya çalıştığımız bu raporu süreklileştirmek, çeşitlendirmek, yetkinleştirmek adına dostlarımızı tüm akıl-fikir ve emekleriyle destek vermeye davet ediyoruz.

EĞİTİM

Paralı eğitim ve fırsat eşitsizlikleri

- Eğitimde fırsat eşitsizliğini derinleştiren sınav uygulamalarında sorunlar bitmiyor. PTT Adana Başmüdürü Mahmut Akbal 11 Nisan'da yapılacak YGS'ye girecek öğrencilerin sınav belgelerinin kendilerine 15 Mart'tan itibaren teslim edilmeye başlandığını hatırlattı ve adresteki yetersizlik, değişiklik ve taşınma gibi nedenlerle 259 giriş belgesinin dağıtımının yapılamadığını belirtti.
- Binlerce öğrencinin geleceğini önemli ölçüde belirleyen üniversite katsayı tartışmalarına Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) başkanı açıklama yaptı. "Katsayılardaki bu belirsizliği nasıl değerlendiriyorsunuz?" sorusu üzerine Yarımağan, "Olmasaydı daha iyiydi ama kurulların yetkileri var. YÖK bu konuda karar verdi, yargı organları da alınan kararların yürütmesini durdurdu. Buna uymak ve sınavı yapmak durumundayız. Katsayının şu veya bu olması, öğrencinin ne başvurmasını etkileyen bir olay ne de şu aşamada tedirgin olmasını gerektiren bir olay. Sonunda sadece yerleştirmeyi belli bir oranda etkileyen bir olay" dedi
- Yeni yayınlanan bir yönergeyle özel dershanelerle ilgili hükümlerin de yer aldığı maddelere göre, dershanelerin dersliklerinde en az 6 derslik olacak. En az 20'şer metre kare olacak dersliklerde en çok 30 öğrenci bulunabilecek. Yetkililer yapılan değişikliklerle dershane açmanı zorlaştırıldığını, dershanelerin eskiden 3 derslikle açılabilirken, şimdi en az 6 derslikle açılabileceğini belirtti. Yönergede, hizmet içi eğitim merkezleri ve uzaktan öğretim yapan kurslar ile ilgili düzenlemelere de yer verildi. Hizmet içi eğitim verilecek derslikler en az 20 metre kare olacak ve bir dersliğe 30 kursiyerden fazla kontenjan verilmeyecek. Hizmet içi eğitim faaliyeti, katılımcının çalıştığı binada veya sözleşme yaparak ve milli eğitim müdürlüğünce uygun görülen mekanlarda yapılacaksa bu şart aranmayacak.
- Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın katılımıyla gerçekleştirilen Roman Buluşması'nda 'parasız eğitim istiyoruz alacağız' yazılı pankart açan üç eylemciden ikisi tutuklandı
- Milli Eğitim Bakanlığı araştırdı: Türkiye'deki 51 bin derslik depremde yıkılacak. Bu rapor, yaklaşık 15 milyon öğrenciden yaklaşık 1.5 milyonunun enkaz altında kalacağı anlamına geliyor. Çözüm için ise, eğitime bugün ayrılan kaynak baz alındığında, 100 yıla ihtiyaç var.
- Yükseköğretim Kurulu(YÖK) yeni katsayı oranlarını belirledi. YÖK yeni kat sayı oranlarını "alan dışı" tercihler için 0,12 ve "alan içi" tercihleri içinse 0,15 olarak açıkladı. Alan içi ve alan dışında uygulanacak bu 0,03'lük fark ağırlıklı orta öğretim puan başarı (AOBP) düşük öğrencide üç puan, yüksek olan öğrencide 15 puan etkileyecek.
- Küçükçekmece'de yaklaşık bin öğrencinin eğitim gördüğü Yeşilyuva İlköğretim Okulu için yıkım kararı alındı. Velilerin verdiği bilgiye göre 50 yıl önce inşa edilen okulun yıkılması beklenirken eğitime açıldı. Eski mimariye göre inşa edilen okula yıllardır bir çivi çakılmamış. Bir öğrenci velisinin çektiği görüntülere göre; tahta suntalarla bölünen sınıfların ön cephelerini kaplayan pencerelerin ahşap çerçeveleri çürümüş. Okulda görev yapan öğretmenler ve sınıflardaki öğrenciler, pencerelerin her an üzerlerine devrileceği korkusu ile ders yapıyor. Okulun çatısına konulan depoların su kaçırmaması nedeniyle sınıfların tavanları rutubet içinde. Öğrencilerin kullandığı tuvaletlerin kapıları ise yıllar önce takılmış. Kapıların birçoğu kapanmıyor. Tahtalarla bölünen sınıflarda ayrı ayrı ders yapan öğretmenlerin sesleri birbirine karışıyor. Dışarıdan da adeta terk edilmiş bir binayı andıran okulun duvarlarında kolon demirleri görünüyor. Okul binasının fiziki şartları ile ilgili tepkilerini dile getiren öğrenci velileri, yıkım kararı verilen okulda eğitim gören çocukları için endişe duyduklarını belirtti. Elazığ depreminden sonra korkularının iyice arttığını ifade eden veliler, "Okul

için geçen yıkım kararı verilmiş. Bizler okulun yıkılmasını beklerken yeniden eğitime açıldı. Çocuklarımızı korku içinde okula gönderiyoruz. Okul idarecileri ve öğretmenler ellerinden geleni yapıyor. Ancak yetkililer arasındaki yazışmalar ve bürokratik engeller nedeniyle okulun yıkımının geciktiği belirtiliyor." diye konuştu. 3 bloktan oluşan okulun B ve C blokları için çıkartılan yıkım kararının bir an önce uygulanmasını isteyen veliler ve öğrenciler, yeni bir binada eğitim görmek istediklerini belirtti.

- İşbul Meslek Akademileri'nden yapılan açıklamada, akademinin Milli Eğitim Bakanlığı ve Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) işbirliği ile başlattığı süreç kapsamında, işsiz gençlerin mesleki eğitim almalarına olanak sağlayarak iş gücü piyasasına katılımlarını sağlayan proje ile 1000 işsiz gence çağrı merkezi sektörü üzerine mesleki eğitim verileceği bildirildi. Açıklamada, müracaat eden ve eğitim alan kursiyerlere geldikleri her gün için 15 TL ödeneceği ve kurs sonunda başarılı olan kursiyerlerin en az yüzde 50'sinin sertifikalı olarak çağrı merkezi sektörünün öncü firmalarında istihdam edileceği kaydedildi. Çağrı Merkezleri güvencesiz, esnek çalıştırma biçimleriyle ve uzun-yıpratıcı mesailerıyla biliniyor.
- Adana'nın Yüreğir ilçesinde, çoğunluğu göçle gelenlerden oluşan bir mahallesindeki ilköğretim okulunda 4 bin 195 öğrenci bulunuyor. Bu sayı, 237 ilçenin nüfusundan fazla.
- 11Mart 2010 tarihinde Zeytinburnu-Bağcılar arasında sefer yapan tramvayın çarpması sonucu meydana gelen kazada, karşıdan karşıya geçmek isteyen Kemal Hasoğlu Lisesi 9. sınıf öğrencisi Buket Bulut, Deniz Teksoy ve İrem Dinsoy yaşamlarını yitirdi. Olayın ardından lise öğrencilerinin çıkış kapısı olarak kullandığı kapının yakınına uyarılara rağmen köprü inşa etmeyen İstanbul Büyükşehir Belediyesi bir köprü yaptı.
- Hakkari Merkez Biçer Mahallesi'nde bulunan TOBB İlköğretim Okulu 6, 7. ve 8. sınıf öğrencilerinden oluşan 50 kişilik grup, ellerinde taşıdıkları "öğretmen istiyoruz", "boş geçen her ders kayıptır" pankartıyla Valiliğe kadar yürüdü. İl Milli Eğitim Müdür Yardımcısı Kemal Tanyürek, Valilik önünde bekleyen öğrencilerle görüşerek, sorunun kısa sürede giderileceğini söyledi. Öğrencilerden Halide Erdi, öğretmenleri olmadığı için derslerinin sürekli boş geçtiğini belirtti.
- Başbakan, Kocaeli'nde ÖSS'de ilk 100'e giren 8 öğrenciye otomobillerini verecek Kocaeli Büyükşehir Belediye Başkanı İbrahim Karaosmanoğlu, üniversite sınavında başarılı olan ve ÖSS'de ilk 100'e giren öğrencilere sıfır kilometre otomobil vereceğini söylemişti. ÖSS'de ilk 100'e girmeyi başaran Kocaelili 8 öğrenci, Hyundai Getz marka sıfır kilometre, kaskolu otomobil sahibi oldu.
- Taşımali eğitim veren okullardaki yemek ihalesini kazanan firmalara, devamsızlığı olan öğrencilerin de yemek yemiş gibi gösterilerek fazladan ödeme yapıldığı, bu yolla devletin son 7 yılda 2 milyon TL'yi aşkın tutarda zarara uğratıldığı iddialarına karşın, Milli Eğitim Bakanı Nimet Çubukçu, konunun araştırılması için Teftiş Kurulu'na talimat verdi. Yemek firması yetkilisi ise, ihale şartnamesinde 'okula gelmeyen öğrencilerin 24 saat önceden yükleniciye bildirilmesi' hükmünün yer aldığını, ancak okul idarelerinin kendilerine böyle bir bildirimde bulunmadığını öne sürdü. Aynı yetkili, "Bu nedenle faturalar öğrenci sayısına göre gönderilmiştir. Bunda firmaların bir kabahati söz konusu olamaz" dedi.
- Çanakkale'nin Bayramiç İlçesi'nin Muratlar Köyü'ndeki ilköğretim okulunun akan çatısının onarımı tamamlanmayınca, yağmurların başladığı 24 Ocak 2010 tarihinden itibaren, "sulu eğitim" yapılmaya başlandı. Çocuklarının zor koşullarda eğitim görmesine tepki gösteren veliler, onarımın yaz tatilinde yapılmamasına anlam veremediklerini belirtti. İlçe Milli Eğitim Müdürü Birol Çakır de sorunu çözmeye çalıştıklarını söyledi

Eğitimde sermaye egemenliği-piyasalaşma

- Teknik Eğitim Vakfı Bursa İl Başkanı Fahri Yıldız, meslek liselerinde zorunlu staj yapan ve Çıraklık Eğitim Merkezleri'nde öğrenim gören öğrencilerin sağlık sigortalarının Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) tarafından durdurulduğunu söyledi.
- **Beden eğitimi öğretmenleri piyasaya açılıyor**
Milli Eğitim Bakanlığı, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü (GSGM) ve Okul Sporları Federasyonu'nun yürüttüğü ortak proje ile beden eğitimi dersinin spor dersi olması düşünülüyor. Bu sistemde uluslar arası yarışmalarda başarılı olan sporcuların hocalarına da kademeli ücret uygulaması yapılacak. Amatör branşlarda antrenörlük yapan ve aynı zamanda beden eğitimi öğretmeni olanlar GSGM'den de maaş alacak. Bir hocanın kazancı 4 bin 500 TL'ye kadar çıkabilecek. Olimpiyat şampiyonu olan sporcuların aylık maaşı da bu miktarı bulacak.

Eğitim emekçileri

- ÖYP kapsamında kurulan 41 üniversiteye alınacak 2 bin araştırma görevlisi kadrosuna başvuracakların ALES'e girmeleri gerekiyor
- Muğla'nın Bodrum İlçesi'ne bağlı Gümüşlük Beldesi'nde sınavda öğrencilerin başarısızlık nedeninin öğretmenlerden kaynaklandığına itiraz eden öğretmenin görev yeri değiştirildi. Gümüşlük'teki Kemal Durmaz İlköğretim Okulu'nda görev yapan Zümrüt Sabancıoğullarından'ın görev yeri 26 Mart günü değiştirildi. 29 Mart günü de okulla ilişkisi kesildi. Fethiye'ye bağlı Karadere Beldesi'ndeki İlkokula verilen Sabancıoğullarından 2009'daki Seviye Belirleme Sınavı'nda okulun sondan ikinci sırada yer almasının ardından gerçekleştirilen öğretmenler toplantısında okul müdürü Mehmet A. Sengir'in öğretmenlere yönelik tehditlerine itiraz etmişti. Müdür, öğretmenleri "Çalışmayan öğretmenin boynunu kırarım. Çalışmayan öğretmen defolsun gitsin" diyerek tehdit etmişti. Müdürün tehdidine karşı çıktuktan sonra Sabancıoğullarından'ın üzerindeki baskı giderek artmış, okul yönetimi tarafından defalarca hakaretlere maruz kalmıştı. Sabancıoğullarından, son olarak müdürün "Senin benim okulumda işin bitti" tehdidinin ardından 4 Haziran günü ifadesinin alınması üzerine İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'ne çağırılmış ve "Verilen emre karşı gelmek ve okulun bahçesinden çiçek çalmak" gerekçeleriyle hakkında 'görev yerinin değiştirilmesi' için şikayet dilekçesi verildiğini öğrenmişti. Üç ayrı ceza alan öğretmen 2009-2010 eğitim dönemi başında kendisine 1/A sınıfı verilmişti. Hukuki mücadelesini sürdüren Sabancıoğullarından, son görev yaptığı sınıfın negatif bir ayrımcılıkla oluşturulduğunu söylüyor ve görev yeri değiştirildiği için mağdur olanın 1/A öğrencileri olduğunu belirtiyor.
- Adana'da Eğitim-Sen Şubesi Başkanı biyoloji öğretmeni Güven Boğa, katıldığı eylemler nedeniyle Kabahatler Kanunu'na göre 7 kez ceza aldı. Son 5 ayda kesilen ceza miktarı 995 TL'yi buldu
- Ardahan da boş geçen derslere polisler giriyor. Vali Tekmen, gazetecilere yaptığı açıklamada, 2009-2010 eğitim öğretim döneminin ikinci yarısında 60 branş öğretmenin eş durumundan başka illere tayin olduğunu, Ardahan'a ise 3 branş öğretmenin atandığını belirtti."Ardahan'da boş geçen ders ve etüt çalışmalarını eğitim fakültesinden mezun olan polislerle kapatıyoruz. Öğretmen açığını kapatmak için başlatılan çalışmayla 25 eğitim fakültesi mezunu polis memuru tespit ettik. Bu polislerimiz, il genelindeki okullarda branş derslerine ve ek etüt çalışmalarına giriyorlar. Sonuçta bizim amacımız boş geçen dersleri doldurmaktır. Çünkü tayin olan 60, bize gelen ise sadece 3 öğretmen. Buna bir çözüm bulunmalıydı. Polis memuru arkadaşlarımızın bu konuda verimli olduklarına inanıyorum Eğitim öğretimin başarısı için her türlü fedakarlığı yapmaya çalıştıklarını ifade eden Tekmen, "Ben derslerin boş

geçmemesi için uzmanlık alanlarına göre gerekirse, yardımcılardan ve kaymakamlardan da bu konuda destek isterim. Çünkü amacım, Ardahan'ın artık eğitim öğretimde başarılı bir il olmasını sağlamaktır" diye konuştu.

- Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), '2009 İç Denetim Faaliyet Raporu'nda öğretmen istihdamı başta birçok konuda kendisine 'kötü not verdi. Bakanlığın raporunda, mevcut norm hesaplama kriterlerine göre sistemde olması gereken öğretmen sayısının 717 bin 824 olduğu, buna rağmen mevcut öğretmen sayısının 584 bin 507'de kaldığı belirtildi. Raporda, 133 bin 317 öğretmen açığı olduğu vurgulanarak, en çok öğretmen ihtiyacının, 18 bin 373 personelle okulöncesi öğretmenliği alanında olduğu dile getirildi. Rapora göre, okulöncesi öğretmen açığını 12 bin 52 kişiyle İngilizce öğretmenliği, 10 bin 840 öğretmen ihtiyacıyla Bilişim Teknolojileri öğretmenliği takip ederken, bunların ardından Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Teknoloji Tasarım ve Rehber öğretmenlik alanlarındaki öğretmen açıkları geliyor. Raporda verilen bilgilere göre, sistemde bulunan öğretmenlerden 16 bin 291'i okulöncesi, 13 bin 177'si rehberlik, 190 bin 564'u sınıf ve 316 bin 497'si çeşitli branş öğretmenlerinden oluşuyor. Branş öğretmenlerinin 70 bini meslek dersleri öğretmeni.
- Milli Eğitim Bakanlığı tarafından düzenlenen, 'Performans Yönetim Sistemi Çalışma Toplantısı'nın açılış konuşmasını Milli Eğitim Bakanı Nimet Çubukçu yaptı. Performans yönetim sistemi hakkında bilgi veren Çubukçu, bu sistem sayesinde eğitim çalışanlarının kendine olan özgüvenlerinin artacağını iddia etti. Çalışanların motivasyonunun önemine vurgu yapan Bakan Çubukçu, "Performans yönetimi bireylerin kendi potansiyellerinin farkına varmasını sağlayacak şekilde motive ederek, örgütlerden, takımlardan ve bireylerden daha etkin sonuçlar almak için üzerinde anlaşmaya varılmış amaçlar, performans standartları, hedefler ölçümlendirme ve onurlandırma aşamalarından oluşan sistematik bir yönetim aracıdır. Bir örgüt için performans sisteminin işletilmesi, o örgütte çalışanlara özgüveni artıracaktır." şeklinde konuştu.

Eğitimde gericilik/şiddet/baskılar

- Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın oğlu Bilal Erdoğan'ın da öğretmeni olan Gaziantep Milli Eğitim Müdürü Abdullah Şenyüz, bir yerel gazeteye verdiği röportaj sonunda görevden alındı. Şenyüz "Gaziantep'teki erkekler sanki karılarının üstünden inmiyorlar. Çocuklara okul yetiştiremiyorum. Ne yapayım, makine gibi çocuk çıkarıyorlar, okul yapıp yetiştiremiyorum" diyerek nasıl bir "eğitimci" olduğunu göstermişti.
- Isparta'nın Gelendost ilçesinde bir okul müdürünün öğrencisini sopayla dövdüğü ve köprücük kemiğinin kırıldığı iddia edildi. Gelendost'ta bir ilköğretim okulunda okuyan S.K, gazetecilere yaptığı açıklamada, okul müdürü E.Ç'nin arkadaşlarıyla şakalaşırken sınıfa girdiğini ve sopayla arkadaşlarıyla birlikte kendisine de vurmaya başladığını, bu sırada, daha önce ameliyat olduğu sol köprücük kemiğinin kırıldığını öne sürerek, ailesiyle birlikte öğretmen hakkında cumhuriyet savcılığına şikayette bulunmuştu.
- Milli eğitimi eleştiren Tunceli Emek Gazetesi'ne değişik posta adreslerinden tehdit mesajları gönderildi. Duruma savcılık el koydu. Yapılan soruşturma sonucu 'Vurucu Kobra' takma adını kullanıp tehdit mesajları atan kişinin Tunceli İl Milli Eğitim Şube Müdürü olduğu ortaya çıktı. Müdür, bununla da yetinmemiş bölgedeki okulların müdürlerini fişlemiş.
- Milli Eğitim Bakanlığı'nca (MEB) "haftalık ders çizelgelerinin yeniden düzenlenmesi" amacıyla gerçekleştirilen çalıştay bünyesindeki ilköğretim komisyonunda, 4. ve 8. sınıflar arasında zorunlu okutulan din kültürü ve ahlak bilgisi dersinin bir saat azaltılmasına karşı çıkıldı. Komisyonun nihai raporunda, "din dersi süresinin bir saat kısaltılması" ve "ders süresinin aynı kalması" şeklinde iki görüşe yer

verildi. Ortaöğretim komisyonu, liselerin 2 dönem yerine 4 dönem olmasını ve “ara karne” uygulaması getirilmesini teklif etti.

- CHP Mersin Milletvekili İsa Gök'ün "izinsiz açılan özel öğrenci yurtlarına yönelik yaptırımlara ilişkin" soru önergesini yanıtlayan Bakan Çubukçu, izinsiz açılan özel öğrenci yurtları için, valiliklerce yapılan kapatma işleminin devam ettiğini, bu yerler hakkında "İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik" hükümlerine göre işlem yapıldığını kaydetti. Bakan Çubukçu, izinsiz öğrenci yurdu açanların savcılıklara bildirilmemesinin, bu kişilere yaptırım uygulanmasını ortadan kaldırmadığını belirterek, "Bu kişilere 'İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik' hükümlerine göre işlem yapılacaktır" dedi.
- İstanbul Çekmeköy Mehmetçik Lisesi'nde okuyan 24 öğrencinin, okulda TEKEL işçilerine destek etkinliği düzenledikleri için İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'nün kararıyla okullarıyla ilişkileri kesildi. Bunun üzerine demokratik haklarını kullandıklarına savunan öğrenciler okul önünde bir basın açıklaması daha gerçekleştirdiler. Tekel işçilerinin yoğun destek verdiği eylem sonrasında öğrencilerin ilişkisi kesilme işlemlerinden MEB vazgeçti.

Değerlendirme:

Mart ayında eğitim alanında paralı eğitim uygulaması ve fırsat eşitsizliğinin tipik örnekleriyle karşılaşılmıştır. Özellikle devletin eğitime yerli bütçeyi ayırmaması gerek metropollerde gerekse taşrada ciddi sorunlara sebep olmaktadır. Okulların çatılarının akması, kalabalık sınıflar, boş geçen dersler gibi “kaynak sıkıntısı”ndan doğan tipik sorunların yanında öğrencileri yarıştırmaya dönük sistemin “ilk 100’e giren öğrenciye otomobil” vermesi bir eğitim trajedisi olarak kayıtlara geçmiştir. Bir Belediye Başkanı'nın bu şovuna Başbakan'ın ortak olması ise trajedinin bir iktidar projesi olduğunu göstermektedir. Sistemde yarıştırılan sadece öğrenciler değildir. Eğitim emekçileri için yavaş yavaş uygulamaya konmaya çalışılan performans uygulaması ise hızlanmaktadır. Bu uygulamanın çeşitli yansımalarına karşı seslerini yükselten bir öğretmenin Bodrum'da yaşadığı sürgünle karşı karşıya kalması, ülkeyi yönetenlerin bu konudaki “ciddiyeti”ni göstermektedir.

SAĞLIK

- **Döner sermaye işletmeleri için Maliye Bakanlığı yeni bir kanun hazırlığı içinde.** 20-21 Mart 2010 tarihleri arasında Kızılcasamam'da bir çalıştay düzenlendi. Bu çalışmaya Maliye, Sağlık, Milli Eğitim, Tarım ve Köyişleri, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Çevre ve Orman Bakanlığı müsteşarları, müsteşar yardımcıları ile İstanbul, Anadolu, Ankara, Hacettepe ve Gazi üniversitelerinin rektörleri başta olmak üzere birçok kurumdan yöneticiler katıldı. Yeni taslakta anonim şirket ihtiyaçlarına benzer nitelikte maddelerin olacağı açığa çıktı. Katkı payı tahakkuklarının belirli bir oranı yıl içi bütçe gelirleri tutarından aylık olarak ödenecek. Geriye kalan kısmı ise işletme kârından tahakkuk ettirilerek yılsonunda, hatta işletme zarar etmiş ise, gelecek 3 yıl içerisindeki yılsonu kârlarından ödenebilecek.
- **Kamu Hastane Birlikleri Yasası** protestolar eşliğinde TBMM gündemine girdi. Sağlık alanında görev yapan sendika, dernek ve meslek örgütleri temsilcileri 4 Mart 2010 tarihinde TBMM Plan Bütçe Komisyonu'nda görüşülmesine başlanan Kamu Hastane Birlikleri Yasa Tasarısı'nı, TBMM Dikmen kapısı önünde düzenlenen basın açıklaması ile protesto etti. Ortak açıklamada, Kamu Hastane Birlikleri Yasa Tasarısı ile hastanelerin performanslarına göre sınıflandırılacağına ve bu durumun hastalar arasında da ayrımcılığa yol açacağı ifade edildi. Açıklamada, bu yasa tasarısı ile kamu hastanelerinin birer ticarethaneye dönüştürüleceğine işaret edilerek sağlığın da sadece parası olanın yararlanabileceği bir ticari meta haline getirileceği vurgulandı.
- **Meclis Plan Bütçe Komisyonu'ndan geçerek Genel Kurul'a giden Hastane Birlikleri Yasası ile hastanelere yönetici olarak gelen kadrolar 'ihya' olacak.** Tam Gün Yasası'yla doktorlara sadece hastanede çalışma koşulu getiren Sağlık Bakanlığı, doktorların çalışmasıyla oluşan hastane gelirinden birlik yöneticilerine verilecek 'astronomik' maaşlarla yeni bir tartışma yaratacak. Birlik başkanının, hastane yöneticisinin, başhekimin maaşı 7 bin 569 lira, genel sekreterinin maaşı 8 bin 410 lira olacak. Ayrıca döner sermayeden katkı payı da verilecek. Yönetim kurulu üyelerine aylık bin 426 lira da 'huzur' hakkı ödenecek. Birliklerdeki yöneticilerin maaşları, hastanelerin döner sermayesinden karşılanacak. Böylece ticari işletmelerin hiyerarşik sistemi ve ücretlendirmesinin baz alınarak doktorların döner sermaye gelirleri de düşecek.
- **Sağlık hakkı için yürüdüler. 14 Mart Tıp Bayramı nedeniyle İstanbul'da Taksim'e, Ankara'daysa Sağlık Bakanlığı önüne yürüyen binlerce sağlık emekçisi hükümetin Sağlıkta Dönüşüm Programını protesto etti.** 14 Mart Tıp Bayramı dolayısıyla, Türk Tabipleri Birliği'nin çağrısıyla, ülke genelindeki sağlık meslek örgütleri ve sendikaları, AKP'nin Sağlıkta Dönüşüm Programını protesto etti. 14 Mart Tıp Bayramı'na, hastaneleri özelleştirecek Kamu Hastane Birlikleri Yasa Tasarısı, sağlık emekçilerini köleleştirecek Tam Gün Yasası ve halkın sağlık hizmetine ulaşmasının önündeki katkı payı engelinin kaldırılması talepleri damgasını vurdu. İstanbul'da Tünel Meydanı'nda toplanan yaklaşık bin kişi İstiklal Caddesi boyunca "Sağlık haktır, satılamaz", "Sağlık ticaret, sağlıkçılar köle değildir", "AKP sağlığa zararlıdır" sloganlarıyla Taksim'e yürüdü. İstanbul Tabip Odası, TTB Tıp Öğrencileri Komisyonu, eczacı, dişhekimleri ve veteriner odaları üyeleri ile SES ve Dev Sağlık-İş üyelerinin katıldığı.

- **Parası olmayanlar Sağlık Ocaklarına yöneldi.** Sağlık Bakanı Dinçer, “Katkı payı ile dengelemeye başladık. Devlet hastanelerine gidişlerde azalma var. Grip, nezle olan artık sağlık ocağı ya da aile hekimine gidiyor. Bu nedenle maliyet de düştü. Çünkü biz bir hasta için sağlık ocağına 10-11 lira öderken devlet hastanelerine 24-26 lira, özel hastanelere 28-32 lira, eğitim hastanelerine 48-52 lira veriyoruz.” dedi. 1 Ekim 2009 tarihinden itibaren geçerli olan düzenlemeyle katkı payları özel hastanelerde 15, devlette ise 8 lira olarak uygulanıyor. Ancak özel hastaneler 12, kamu sağlık kuruluşları ise 5 lira katkı payı alıyor. Kalan 3'er lirası ilaç alımı sırasında eczanelere ödeniyor. Yeni uygulamayla, ilaç yazdırmayan hastalar ise 3 lira eksik katkı payı veriyor.
- **Bir ilacın fiyatı bu kadar farklı olur mu?** Bir kanser hastası Sadık Soğuksu Türkiye'de 140 bin lira tutan ilacı Hindistan'da beş yüz dolara buldu. Kanser hastası Sadık Soğuksu'nun hastalığının tedavisinde kullanacağı bir ilacı bulmak için Türkiye'den Hindistan'a uzanan mücadelesi ilaç şirketlerinin fahiş karlarının ulaştığı boyutu gösteriyor. Sadık Soğuksu hastalığının tedavisinde kullanacağı Lenomid 25 adlı ilaç Türkiye'de 24 bin liraya satılıyordu. Ancak Sadık Soğuksu uzun bir mücadele sonucunda ilacın Hindistan'daki tek üreticisine ulaştı. Ve Türkiye'de 24 bin liraya satılan ilacı bu ülkeden 500 dolara getirtti.
- İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin sağlık ve sosyal hizmet alanlarında yaşlılara, özürülere, sokak çocuklarına ve kadınlara yönelik hizmetler veren en önemli kuruluşu **Sağlık A.Ş. nin Genel Müdürü değişti.** Binden fazla personeli ile Türkiye genelinde sağlık ve sosyal projelerde yer alan İstanbul Sağlık A.Ş. Türkiye'nin en büyük sağlık ve sosyal hizmet organizasyonunun başında geliyor. Kurumun Genel Müdürlüğünü uzun zamandan beri Muhammet Mısır yapıyordu. Mısır'ın görevden alınmasıyla yerine 33 yaşında olan Dinçer Çetintaş getirildi. Çetintaş, Esnaf Hastanesinde Mali İşler Müdürlüğü ve Doktorlar Kulübünde Genel Sekreterlik görevini yürüttü. Son olarak İlgi Hastanesi Genel Müdürü olan Çetintaş, aynı zamanda Özel hastanelerin en büyük kuruluşu olan OHSAD'ta(Özel Hastaneler ve Sağlık Kuruluşları Derneği) yönetim kurulunda projeler yürüttü. Ayrıca Çetintaş'ın Sağlık alanında devletle özel sektörün 2009 yılında en önemli buluşması olana 'Sağlıkta Ortak Çözüm Toplantıları'nın' da mimari olduğu bilinmektedir.
- Ümraniye'de ilköğretim öğrencisi 9 yaşındaki Melih Çubukçi'nin kurşun zehirlenmesinden ölümü şok etkisi yaptı. Çubukçi'nin kanında 5 mikrogram civarında olması gereken kurşun değerinin 10 bin 539.6 mikrogram çıkması üzerine, başta ailesi olmak üzere okulundaki öğrenci, öğretmen ve ailelerinden kan ve idrar örnekleri alındı. Haberi ajanslarına göre; böbrek yetmezliği bulunan Teletaş İlköğretim Okulu 3. sınıf öğrencisi Melih Çubukçi, geçen ay karın ve baş ağrısı şikayetiyle gittiği Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'nde kanındaki normalin çok üstünde çıkan kurşun nedeniyle 9 Şubat'ta yaşamını yitirdi. Bunun üzerine İstanbul İl Sağlık Müdürlüğü, Melih'in ölümünü mercek altına aldı. Melih'in anne, baba ve iki kardeşinden kan örnekleri alındı. Anne Zeynep Çubukçi'nin kanında kurşuna rastlanmazken, diğerlerinde kurşun miktarının yüksek çıkması üzerine aile tedavi altına alındı. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Çocuk Bölümü Metabolizma ve Beslenme Bilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Ahmet Aydın: “Bu kadar kurşun akü fabrikasında çalışan bir insanda bile görülmez. Bugüne kadar bir insanda kurşunun bu kadar yüksek değerini görmedik. Biz büyük bir kaynaktan aldı diye düşünüyoruz. Büyük ihtimalle sanayi kaynaklı” dedi.

- **Diyarbakır Göğüs Hastalıkları Hastanesi kapatıldı.** Diyarbakır Valiliğinin ve Sağlık Yöneticilerinin 15.01.2010 tarihli göğüs hastalıkları hastanesinin kapatılmasını talep eden yazısına cevaben, Sağlık Bakanlığı tarafından 18.02.2010 tarihi itibarıyla Diyarbakır Göğüs Hastalıkları Hastanesinin müstakil yapısı sonlandırıldı. Elli yıldır bölgedeki tek göğüs hastanesi artık yok. Hastanenin kapatılmasına karşı Diyarbakır Sağlık Meslek Örgütleri Platformu (Diyarbakır Tabip Odası, SES Diyarbakır Şubesi, Veteriner Hekimler Odası, Eczacı Odası, Diş Hekimleri Odası, Dev-Sağlık İş Diyarbakır Temsilciliği) yaptıkları eylemle kararı protesto ederek. Hastanenin neden kapatılmayacağını bir basın açıklaması ile kamuoyuna açıkladı.
- **Anadilde sağlık haktır.** Türk Tabipleri Birliği (TTB) ile Sağlık ve Sosyal Hizmet Emekçileri Sendikası (SES) tarafından 27 Mart 2010 tarihinde Ankara’da “Anadil ve Sağlık Sempozyumu” düzenlendi. Sempozyumda ıspanya’da bölgesel örnekler vererek anadilde sağlık hizmetinin temel hak olduğu vurgulandı. TTB Üyesi Doktor Mustafa Sütlaş, çalıştığı bölgelerde hasta ve hekim arasında yaşanan ‘dil bilmemezlikten’ kaynaklanan sorunlara değinerek, “Anadilde hizmet vermemek, kadınlara ve çocuklara yeterli sağlık hizmeti vermemek demektir” dedi. TTB Merkez Konsey Üyesi İlhan Diken, insanın sağlıklı olma halinin, ‘dilini, kimliğini, kültürünü, aidiyetiyle kendini ifade edebilen insan’ olarak tanımlanabileceğini söyledi. “İnsanın dilini yasaklarsanız, yaşamını da yasaklıyoruz” diyen Diken, dilin özgün düşünebilmenin temel koşulu olduğunu belirterek, sağlıklı düşünmenin ve üretim yapmanın ancak anadille mümkün olacağını söyledi.

Değerlendirme:

Ümraniye’de kurşun zehirlenmesine maruz kalan çocuğun ölümü ülkemizde halk sağlığının ortadan kalktığını gösterdi. Hükümetin Kamu Hastane Birlikleri yasası ile sağlıkta ticarileşmenin yeni bir sürecine girilmiş oldu. Kamu hastanelerinin tamamıyla işletmeleştirilmesi süreci işlerken Diyarbakır’daki göğüs hastanesinin kapatılması sağlıkta dönüşümün gerçek hedefini göstermek adına manidar bir örnek olarak dikkat çekti. Anadilde sağlık hakkına dair yapılan sempozyum, sağlık hakkının çok da gündeme gelmeyen bir başlığını gündeme getirmesi açısından önemli bir çabayı ifade etti.

BARINMA ve KENT

Ulaşım

- Ulaşımında plansızlık can aldı. Merter’de okul çıkışı üç lise öğrencisi tramvay altında kaldı. İBB Başkanı Kadir Topbaş tramvayın altında kalan öğrencilerin geçirdiği kaza konusunda “plansızlıktan” yakındı. Tramvay kazasının meydana geldiği noktada eylem yapan mağdur aileler, üst geçit yapılması taleplerini defalarca ilgili kurumlara bildirdiklerini belirttiler.
- Ankara’da hak arama mücadeleleri sonucunda geri çektirilen zamlar karşısında Gökçek, önce Danıştay kararını uygulamadı ardından eylemcileri gözaltına aldırdı ve ODTÜ’ye bozuk otobüs gönderdi. Üniversitelerde, eşzamanlı yapılan toplu taşıma ücreti protestolarında 127 öğrenci gözaltına alındı. 28 Hacettepe Üniversitesi öğrencisi ile 98 ODTÜ öğrencisi savcılık sorgularının ardından serbest bırakıldı. Yaşı 18’den küçük olan 1 üniversite öğrencisinin dosyası ise ayrıldı.
- İstanbul’da Metrobüs’e ‘kullandığın kadar bedel öde’ sistemi geliyor. Şubat ayında İdare Mahkemesi’nde açılan dava sonucu Metrobüs’e yapılan yüzde 33 zammın iptalinin ardından Büyükşehir Belediye Başkanı Topbaş, ‘kullandığın kadar bedel öde’ sistemini gündeme getirdi. Topbaş, fiyatlandırmanın detayını daha sonra açıklayacaklarını belirtti.
- İstanbul Büyükşehir Belediyesi’nden gizli zam. Taksim-Kozyatağı arasında tek biletle taşıma yapılan 129T hattı otobüslerinde çift bilet uygulamasına geçildi.

Ulaşım Hakkı Mücadeleleri

- Ankara’da yargı kararları ve Belediye kararlarıyla inip çıkan ulaşım ücretleri geniş eylemlerle protesto edilirken, Tüketici Hakları Derneği, Ankara Büyükşehir Belediyesi’nin zam kararlarının mahkemece iptalinin ardından fiyatlara zam yapılmasını son UKOME kararına ilişkin Ankara 16. İdare Mahkemesi’nde “iptal” davası açtı. Ankara Tüketici Hakları Derneği Başkanı Turhan Çakar tarafından yapılan açıklamada, Ankara Büyükşehir Belediyesi’nin tam biletle 1.85 TL, indirimli biletle 1.15 TL ile Türkiye’nin en pahalı ulaşım hizmetini verdiği belirtildi.
- Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi (GOÜ) öğrencileri minibüslere yapılan zamma karşı eylem yaptı. Öğrenciler dolmuşların daha kaliteli bir düzeyde hizmet vermesi ve yolcu kapasitesi üzerinde taşıma yapılması ve dolmuş hareket saatlerinin öğrencilerin mağdur olmayacağı şekilde düzenlenmesini istediklerini belirtti. Son yapılan zamlarla 1,10 TL olan taşıma ücretlerinin 1,20 TL’ye çıktığı bildirildi
- İstanbul’da eski İETT otobüsleri arızalarıyla öğrencilerin şikayetlerine konu oluyor. Boğaziçi Üniversitesi öğrencileri Kilyos Sarıtepe’den Merkez kampüse yaptıkları yolculuğun virajlı ve tehlikeli olmasının yanında ulaşım saatlerinin kısıtlılığı nedeniyle otobüsün kapasitesini aşan yolcu sayısı tehlike yarattığını belirttiler. Öğrenciler eski İETT otobüslerinin sık sık arızalandığını ve çevreye zararlı olduğunu sözlerine eklediler.
- Antalya’da pahalı ulaşım ücreti Tüketici Haklarını Koruma Derneği’nin tepkisiyle karşılaştı. Okullarda öğrencilerden kart ücreti olarak 8,5 lira toplanması velilerin tepkisini çekerken, önceki pahalı ulaşım uygulamalarına son vereceğini vaat ederek işbaşına gelen belediyenin pahalı ulaşım ücreti uygulaması sorgulandı.

Kentte Hak İhlalleri

- 8 Mart'ta Elazığ'da gerçekleşen 6 şiddetindeki deprem, can kayıplarına neden oldu; hükümet ve sermaye çevreleri suçlu bölgedeki kerpiç evlerde bularak 'kentsel dönüşüm gereklidir' açıklamaları yaptı. Elazığ'daki depremin ardından özellikle ağır hasar meydana gelen Palu, Kovancılar, Yarımca, Çakırkaç, Karakocan belediye başkanları Elazığ'ın afet bölgesi olarak ilan edilmesi için yaptığı başvuru ise ilgili bakanlıklar tarafından reddedildi. Depremzedelerin Kızılay'ın dağıttığı çadırlar ve prefabrik evlerde kaldığı bilinirken, Kızılay'ın Nisan sonunda bölgeden çekileceği bildirildi. TOKİ'de depremzedelerin yerleşmesi için önümüzdeki ilk bayrama yetiştirilmesi planlanan konutlar için, banka aracılığıyla kredi yapılandırılması çalışmalarına başladı.
- Elazığ depreminden zarar gören halktan çadır parası istendi. Elazığ'ın Karakoçan ilçesinin kaymakamı Cengiz Uysal çadır alamayan depremzedelerden 200 TL çadır parası istedi. Depremin üzerinden bir ay geçmesine rağmen hala bir çok köyde evleri zarar gören yurttaşlara yardım yapılmadı. Yurttaşların yardım alamadıkları yönündeki şikayet dilekçeleri üzerine Elazığ Valisi Muammer Erol başkanlığında 26 Mart tarihinde Karakoçan Yatılı İlköğretim Bölge Okulu'nda bir toplantı yapıldı. Toplantıda birçok köyde enkazların kaldırılmadığı belirtildi.
- Özel üniversite arazileri ve çevre katliamı döngüsüne yeni bir halka daha eklendi. Kurulacak olan Türk-Alman Devlet Üniversitesi arazisi için Beykoz Belediyesi'nin sınırları içindeki 120 dönümlük Beykoz Fidanlığı imara açılması planlanıyor.
- Üçüncü köprü projesi ihale aşamasına gelmek üzere. Gazetelerde köprü ihalesini almak için dev çokuluslu inşaat şirketlerinin birbiriyle 'kapıştığı' haberleri yer alırken, Karayolları Genel Müdürlüğü'nün ihaleye çıkması için Yüksek Planlama Kurulu'ndan ve 1992 senesinde DPT tarafından yatırıma alınan projenin yine aynı kurum (DPT) tarafından onaylanması bekleniyor.
- Karaköy'den Tophane'ye kadar olan sahil alanını kapsayan ve beş yıl önce Danıştay tarafından iptal edilen Galataport Liman Projesi yeniden başlıyor.¹ Proje kamuoyunda ihaleyi alan şirketlere sağlanan kolay ödeme koşulları nedeniyle yoğun olarak tartışılmıştı. Öte yandan projenin onaylanmasındaki mevzuata aykırılıklar ve yapılması halinde kültürel ve tarihi dokuya da zarar verecek olması yoğun tepki toplamış sivil toplum örgütlerince konunun yargıya taşınarak süreç projenin Danıştay'da iptal edilmesiyle son bulmuştu. Özelleştirme İdaresi Başkanlığı bu gelişmelerin ardından ihale sürecinin danışman şirketler aracılığıyla yönetilmesine karar vermiş ve bunun yapılan ihaleyi EFG İstanbul Menkul Değerler AŞ - Mag Mühendislik Ltd. - İşmen Hukuk Bürosu'ndan oluşan konsorsiyum kazanmıştı. Konsorsiyum ve Türkiye Denizcilik İşletmeleri arasında görüşmeler başladı. ihale yöntemi ve üç yılda bitirilmesi öngörülen proje için fiyat belirleniyor.
- Beyoğlu İstiklal Caddesi'nde Alkazar ve Emek sinemaları kapandı. Emek sinemasının bulunduğu binanın yıkılacağı ve Sinepop sinemasının bulunduğu binanın da alışveriş merkezi kompleksine dahil olacağı duyuruldu. Beyoğlu Belediyesi yıkımın Cercle d'Orient binasının tadilatı için gerçekleştirileceğini ve sinemanın yeniden kurulacağını belirtirken, hemen yanbaşında Demirören Grubunun satın aldığı 1930'lı yılların ünlü Saray ve Lüks Sinemaları'nın bulunduğu Sin-Em Han'ın yıkım çalışmaları sürerken İstiklal Caddesinde geniş bir alan alışveriş merkezi haline geliyor.

¹ Danıştay 6. Daire, özelleştirme kapsamına alınan limanlara ilişkin imar planı yapma yetkisinin imar planını yapma yetkisinin Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın değil Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na ait olduğu gerekçesiyle "yürütmenin durdurulması" na 'görev yönünden yetkisizlik' nedeniyle karar vermişti

- Roman açılımı ‘kentsel dönüşüm’ getiriyor. Mart ayında yapılan roman açılımı toplantısında romanların konut sorunu tartışılmış, çözüm olarak kentsel dönüşüm ve Romanların TOKİ evlerine yerleştirilmesi öngörülmüştü. Kentsel dönüşüme bir destek de CHP’den geldi. Konak Belediyesi ve İzmir Büyükşehir Belediyesi Ege Mahallesi, Hilal Mahallesi, Umurbey Mahallesi kentsel dönüşüm projeleriyle açılıma destek veriyor. Kentsel dönüşüm çerçevesinde arazi çalışmaları sürüyor.
- Erzurum Yakutiye Belediyesi gecekondu yıkım çalışmalarını aralıksız sürdürüyor. Yakutiye Belediyesi, Hasanibasri mahallesinde TOKİ tarafından yapılacak konutlar için arsaları hazırlıyor. Hızlı bir şekilde yıkım çalışmalarını sürdüren Yakutiye Belediyesinin tek engeli, yıkıma itiraz eden ev sahipleri.
- Bursa’da Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu tarafından tescillenen 200 civarındaki konak yıkıma terk ediliyor. İçinde ikamet eden insan kalmadığı için çökme tehlikesi ile karşı karşıya kalan şehrin en eski yerleşim yerlerinden Hisar, Reyhan, Kayhan, Yeşil ve Muradiye’deki konakların sahiplerince restorasyonu için yeterli kredi bulunamıyor. TOKİ’nin kredilerindeki yetersiz meblağ ve ağır formaliteleri, sahiplerini restorasyon için kredi kullanmaktan vazgeçirtiyor.
- İstanbul Büyükşehir Belediyesi Meclisi daha önce belediye ekiplerinin yıktığı Zeynep Mutlu Eğitim Vakfı ’na ait tesislerin yeniden yapımına karar verdi. 7 ay önce Zeynep Mutlu Eğitim Vakfı’na ait arazi Alibeyköy Su Havzası’nda bulunduğu gerekçesiyle yıkılmıştı. İstanbul Büyükşehir Belediye Meclisi bu yıkımın ardından yeni bir karar alarak, yıkılan binaların bulunduğu araziye tekrar yapılaşma izni verdi.
- İzmir’in Tire ilçesine bağlı Dibekçiler köyü 2007 yılında yapılan kadastro çalışmasıyla ‘orman arazisi’ olarak belirlendi, ‘barınma hakkı’ tehlikede. Köylüler yaptıkları açıklamada, karara itiraz etmek istediklerini fakat kadastro memurlarının itiraz etmeleri halinde orman arazilerinin imara açan 2B yasasından yararlanılamayacağını söylediklerini belirtti.
- Elazığ Belediyesi %26 lık su zammı kararı aldı.
- Aksaray Belediyesi 2010 yılında şebeke suyu tarifesine yüzde 32 oranında zam yapıldı.

Tepkiler

- Arızlı konutlarındaki depremzedelere fahiş aidat borcu ve aylık % 10 faiz çıkarılıyor. Öte yandan Depremzede konutlarından çıkarılmak istenen Arızlı halkı İzmit’te topladığı 15 bin imza ile ‘barınma hakkı’ mücadelesine devam ediyor. 99 Depreminin ardından Irak hükümetinin yardımıyla yapılan konutlarda oturan depremzedeler İzmit valiliği tarafından 2009 Ağustos ayından beri konutlardan çıkarılmak ve yerine bürokratların yerleştirilmesi çabaları içindeydi. Depremzede aileler polis müdahalelerinin ardından şimdi de ekonomik yönden sıkıştırılmak istediklerini açıkladılar. Depremzedeler Kocaeli 1. İcra Dairesi’nce gönderilen aidat borç ve faizleri hakkında aidat miktarının belirlenmesinde kendilerine danışılmadığı ve borçlara aylık yüzde 10, yıllık yüzde 9 faiz çıkartıldığını belirterek mahkemede karara karşı itiraz dilekçelerini verdiler.
- İstanbul Yakacık’ta ‘kentsel dönüşüm’e karşı direniş başlıyor. Kentsel dönüşüm kapsamında evleri yıkılması planlanan Yakacık Hürriyet Mahallesi sakinlerinden Mehmet Akkuş yaptığı açıklamada, ‘Burası hem depreme karşı dayanıklı hem de manzarası güzel bir semt. Zenginler buraları istiyor. Devlet ve Büyükşehir belediyesi de onları koruyor.’ dedi.
- Kartal’da ‘kentsel dönüşüm’e halk ve ilçe belediyesi birlikte itiraz ediyor. 2007 senesinde hazırlanan projede insan unsurunun yer almadığını belirten Kartal Belediye Başkanı Altınok Öz, projenin halk için ‘tapunuzu yok sayıyoruz, burayı terk edin gidin.

Sen 30-40 yıldır burada oturuyorsun, ama buraya da yakışmıyorsun' anlamına geldiğini ifade etti. Kartal ilçesi Topselvi mahallesi sakinleri yıkım kapsamındaki mahallerinde yapılmak istenen kentsel dönüşüme karşı çıktıklarını dilekçe ile belediyeye bildirdiler.

- Fener Balat sakinleri kendi binalarını kendilerinin yenilemesi talebiyle dilekçe verdi. Fener-Balat-Ayvansaray halkı, evlerin tarihi yapısını bozan projenin iptal edilerek mülkleri yenileme durumunun mülk sahipleri tarafından gerçekleştirilmesi için belediyeye toplu dilekçe verdi. FEBAYDER sözcüsü Çiğdem Şahin, Evlerini Fatih Belediyesi'ne ve Çalık Grubu'na emanet etmeyeceklerini, kendi mülklerini kendileri yenileme hakkını kullanacaklarını ve gerekli izni almak için de dilekçe vermeye geldiklerini belirterek, şunları kaydetti: "5366 no. lu yasanın 3. maddesi mülk sahiplerinin kendi binalarını kendilerinin yaptırabileceğini söylüyor ama bu projeler bu hakkın kullanımına izin vermeyerek binaların ada bazında toplu olarak yıkımını öngörüyor. Biz, projenin bu şekilde uygulanmasını istemiyoruz. Yasanın işletilmesini, bizlerin de katılımının sağlandığı, tarihi binaların yapısının bozulmadığı yeni bir projenin oluşturulmasını ve bu proje kapsamında kendi binamızı kendimiz yaptırmayı istiyoruz". Projenin iptali için hukuki süreci başlattıklarını ve talepleri gerçekleştirilmediği sürece bu projeyi desteklemeyeceklerini belirttikleri basın açıklamasının ardından bölge halkı toplu dilekçelerini verdi.
- Üçüncü Köprüye Karşı Yaşam Platformu altında birleşen İstanbullular yapılması halinde yaklaşık 5 bin hektarlık orman alanını ve geçeceği güzergahta halen ikamet edenlerin barınma hakkını yok edecek 3. Köprüye karşı tepkilerini dile getirdiler.Halkın ve sivil toplum kuruluşlarının geniş katılımının olduğu gözlemlendiği eylemde öne çıkan başlıklar,

-Üçüncü köprü ve bağlantı yolları kamulaştırma maliyetinden kaçmak amacıyla ormanlardan geçirilmektedir ve yapılaşmanın kuzey ormanlarına ve su havzalarına kayma tehlikesi vardır.

-Köprü'nün trafik çözümlemesi getirmeyeceği, aksine İstanbul'un insan merkezli bir kent olmaktan çıkarıp otomobile bağımlı kılma tehlikesi vardır.

-Köprü'nün güzergahında oturan halkın buralardaki arazilerin spekülasyonla değerlendirilmesi üzerine barınma haklarının ihlal edilme tehlikesi bulunmaktadır.

- Tüketiciler Birliği Ankara Büyükşehir Belediyesi'nde okullardaki su tarifesinin spor kulüplerine uygulanan tarifieden 60 kat daha pahalı olmasını gündeme taşıdı. Tüketiciler Birliği ASKİ tarafından uygulanan su faturası indiriminin "spora destek" amacı taşımadığını, zengin kulüplere sağlanan bu indirimin bedelinin Ankaralı tüketicilere ödetirildiğini açıkladı. Tüketiciler Birliği Genel Başkan Yardımcısı Hakan Tokbaş ASKİ'nin su tarifesinde, ibadethaneler ve muhtarlık hizmet binaları ile birlikte en düşük tarife fiyatının spor kulüplerine uygulandığını belirlediklerini açıkladı. Tokbaş, eğitim ve sağlık hizmeti sunan kamu kurumlarında 1 metreküp suyun fiyatı 6 TL iken, spor kulüplerinde 1 metreküp suyun 0.10 TL'ye sunulduğunu belirtti. Tüketiciler Birliği'nden yapılan açıklamada Ankaragücü Spor Kulübü'nün Başkanlığı'nı Melih Gökçek'in oğlu Ahmet Gökçek'in yürütmesinin spor kulüplerine yapılan bu indirimin tesadüf olmadığını göstergesi olduğunu, ASKİ hakkında suç duyurusunda bulunacaklarını bildirdi.
- İstanbul Moda'da Taşyapı firması tarafından inşa edilen "Corner Hotel" hakkında açılan dava sonuçlanmadan otelin yapımı son aşamaya girdi. Deniz kenarındaki 12 katlı' Corner Hotel'in yapımının durdurulması için dava açan Mimarlar Odası Anadolu Yakası Şube Başkanı Arif Atılğan, İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin

hazırladığı özel parsel bazındaki planın Kadıköy Belediyesi'nin de onayıyla yürürlüğü girdiğini belirterek, "Otelin bulunduğu bölgedeki binaların yüksekliği beş katı geçmiyor. Ancak bu bina 12 katlı ve Kadıköy'ün estetiğini bozuyor. Bina yapılmaya başladığında hemen davacı olduk. Ancak mahkeme sonuçlanmadığı halde otelin yapımı tamamlanmak üzere. Burada büyük bir rant var. Bu nedenle her şey yavaş işliyor. Temyiz kararının, yürütmenin durdurulması yönünde sonuçlanmasını bekliyoruz. Bu binanın yıkılması için de çalışmalar başlatacağız. Haksızlığın peşini bırakmayacağız" dedi.

- Kahramanmaraş'ın Afşin ilçesinde yapılan % 60'lık su zammı kadınların tepkisiyle karşılaştı. Afşin'in Beyceğiz Mahallesi'ndeki kadınlar, Afşin Belediyesinin meclis kararı ile uygulamaya koyduğu zammının yüksek oranda bulduklarını söyleyerek, kademeli bir fiyat uygulamasına geçilmesini istediler. Su zammından tepkili olan kadınlar, ucuz su ve temiz su sağlamanın belediyenin görevi olduğunu belirttiler.
- İçme suyu sorununu gündeme getiren kadın konuşturulmadı. Dünya Kadınlar Günü nedeniyle Erzurum'daki Büyükşehir Belediyesi Kültür Merkezi'nde Kadın sorunlarının tartışıldığı toplantıda söz alan ev kadını Leyla Sözen, Palandöken ilçesinde, Palandöken'den gelen suyun halk tarafından kullanılmadığını, içme suyu ihtiyaçlarını camii çeşmesinden karşıladıklarını, su taşımının yorucu olduğunu belirtti.

Düzenlemeler ve Olası Gelişmeler

- Yapı fuarında İstanbul Boğaz'ı uluslararası şirketlere pazarlandı. İBB bu arazi üzerinde özellikle turizm ve ticari gayrimenkul alanında geliştirilecek projeler için her türlü kolaylığı yasal çerçevede sağlamaya hazır olduğunu belirtirken, yatırımcıların, Boğaziçi öngörünüm bölgesinde olan gerekli izinleri almak koşuluyla proje geliştirmek konusunda serbest olduğu vurgulandı. Türkiye'nin dev inşaat şirketleri ve TOKİ, Emlak Konut Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı ile İstanbul, Ankara ve İzmir büyükşehir belediyelerinin katılımıyla MIPIM Fuarı'nda Fuarda İstanbul'daki büyük araziler ve kentsel dönüşüm projeleri için uluslararası yatırımcı arandı. İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin yatırımcı aradığı dört proje Maltepe Dragos, Cendere Deresi, Küçükçekmece Avcılar ve Kartal Kentsel Dönüşüm projelerinden oluşuyor. İBB'nin yatırımcı arayışına çıktığı diğer araziler ise İstanbul'un uzun sahil şeridinde; Swisshotel, Perpa ve Beykoz Çubuklu'da bulunuyor. Bunlardan 607 ayrı parselden oluşan ve 109 bin metrekare büyüklüğündeki Çubuklu'daki arazi, 644 metre uzunluğuyla Boğaz'daki en uzun arazi. Boğaz'daki en uzun rıhtım da yine 72 metreyle Çubuklu'daki bu arazi üzerinde yer alıyor. Çubuklu 29 Gece Klübü, Hayal Kahvesi ve eski petrol dolum tesislerinin bulunduğu arazi için İBB'nin belirlediği satış değeri ise 1 milyar doların üzerinde. TOKİ de değerli arazileri yatırımcıların görüşüne sundu. Kurumun yatırımcı beklediği araziler arasında Ankara-Ballıkuyumcu, Kuzey Ankara Projesi, İstanbul Halkalı, Kayabaşı, Ataköy arazileri ile yakında ihaleye çıkacak olan Ali Sami Yen Stadyumu alanı, ayrıca Eskişehir Odunpazarı'ndaki arazi bulunuyor.
- İstanbul Eyüp ilçe Belediyesi Kemerburgaz'da imar planını değiştirdi, kentsel dönüşüm başlayacak. Kemerburgaz 1.Etap 1/1000 ölçekli imar planının Büyükşehir Belediye Meclisi'nden geçtiğini bildiren Eyüp Belediye Başkanı İsmail Kavuncu, yeni planla Kemerburgaz'da tek tip yapılaşmanın önüne geçilerek girişimcilere alternatifler sunulacağını belirtti.
- TOKİ arazileri ve arsaları arazi vergisinden muaf olacak. Arsa Üretimi ve Değerlendirilmesi Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Resmi Gazete'de yayımlandı. Buna göre Kanunun 4'üncü maddesinin birinci cümlesinde yer alan "Hazine adına tescil edilecek arsa ve arazilerin mülkiyeti" ibaresi "Hazineye ait taşınmazlar ve Hazine adına tescil edilecek taşınmazların mülkiyeti" şeklinde değiştirildi. Emlak Vergisi Kanununun 14'üncü maddesinin birinci fıkrasına

"Toplu Konut İdaresi Başkanlığı'na" ait arazi ve arsalar ibaresi eklenerek, TOKİ'ye ait arazi ve arsalar, arazi vergisinden daimi olarak muaf tutuldu.

- Gazi Üniversitesi'ne yurt ve hastane yapımı için tahsis edilen Ankara'daki Atatürk Orman Çiftliği (AOÇ) arazisi, Ankara Büyükşehir Belediyesi tarafından konut yapımı için inşaat şirketine verildi. Mecliste düzenlenen basın toplantısında² AOÇ arazisinin konut yapımı için inşaat şirketlerine verildiği belirtildi. 1983'teki bir kanunla AOÇ arazilerindeki bazı parseller Gazi Üniversitesi'ne yurt ve hastane yapımı için tahsis edilmişti. Fakat bu parseller Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin nazım planında konut yapılmak üzere belirlenmiş, bunun üzerine Ankara 4. İdare Mahkemesi planı iptal etmişti. Belediyenin daha sonra yaptığı 1/1000'lik planda da ,alanda eğitim için kullanımın dışında konut kullanımına yönelik olarak 900 adet konut inşa edilmesi hususu yer almaktaydı. İdare mahkemesi bu kararı da bozdu. Bunun üzerine Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Melih Gökçek'in planın uygulanması amacıyla Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'na başvurarak, geri kalan 127 bin metrekarelik alanın Gazi Üniversitesi'ne satılmasını istedi. Tarım ve Köyişleri Bakanı bu isteme onay verdi. Gazi Üniversitesi'nin, tahsis karşılığı yatırması gereken 5 milyon 934 bin 420 lirayı, Kuzu Toplu Konut İnşaat Ltd. ile Park Gazi İnşaat Yatırım A.Ş unvanlı 2 inşaat şirketinin, 2008'de yatırması dikkat çekti.
- Hürriyet Medya Towers'ta yapılan toplantıda kentsel dönüşümün iç yüzü ortaya çıktı. Hürriyet Medya Towers' taki inşaat sektörü zirvesinde bir araya gelen 9 inşaat şirketinin depremden rant kapma ve meslek örgütlerinin yargı yerlerinin talanı engelleme çabalarından ne kadar rahatsız olduklarını gösteren tartışmalar yaptılar.

-Toplantıda ULI Türkiye Başkanı Haluk Sur, İstanbul'da 3.4 milyon konutun 2 milyonu yeniden yapılmalı diyerek, 10 milyon konutun, yaratacağı iş hacminin 2.5-3 trilyon dolar olduğunu belirtti. Sokak-mahalle bazlı dönüşümü 'kent bazında dönüşüm'e çevrilmesi gerektiğini de sözlerine ekledi.

-Teknik Yapı Yönetim Kurulu Başkanı Nazmi Durbakayım, Kat Mülkiyeti Kanunu'nun Kentsel Dönüşüm Yasası'yla birlikte geçmesi gerektiğini bu sayede yüksek konut hacmine ulaşılacağını belirtti.

-Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı Derneği (GYODER) Başkanı Turgay Tanes, inşaatta bürokrasinin hızlanması için İmar Koordinasyon Üst Kurulu oluşturulması gerektiğini söyledi.

-AŞÇIOĞLU İnşaat Yönetim Kurulu Başkanı Yaşar Aşçıoğlu: Risk alacak yöneticilere ihtiyaç var. "TOKİ Başkanı Erdoğan Bayraktar gibi, masaya yumruğunu vuracak cesur adamlara ihtiyaç var. 'Yanlış yapacağım' diye korkmadan icraat yapılmalı. En önemli sektör inşaat diyoruz ama münhasıran bir Yapı Bakanlığı'mız yok.Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'ndan 'iskan' ibaresi çıksın, Bayındırlık Bakanlığı olarak devam etsin." Dedi.

Toplantıya katılan diğer isimler: Ağaoğlu Grubu Yönetim Kurulu Başkanı Ali Ağaoğlu, Ağaoğlu Genel Müdürü Hasan Rahvalı, Dumankaya İnşaat Yönetim Kurulu Başkanı Halit Dumankaya, Ant Yapı Yönetim Kurulu üyesi Mehmet Okay, MESA İnşaat İş Geliştirme Müdürü Mert Boysanoğlu, ARTAŞ İnşaat Yönetim Kurulu Başkanı Süleyman Çetinsaya Varyap İnşaat Yönetim Kurulu Başkanı Süleyman Varlıbaş.³

² CHP Amasya Milletvekili Hüseyin Ünsal'ın düzenlediği basın toplantısı.

³ Vurgular bana ait. Bütün katılanların konuşmalarını aktarmadım. Öne çıkan talepler, deprem için önerilen çözümler ve bürokrasiden kaynaklı şikayetler açısından yapılan açıklamalar benzeşiyor.

- İller Bankası anonim şirkete dönüşüyor, düzenlemelerden belediyelerin sunduğu kamu hizmetlerinin ‘fiyatı’ ve ‘niteliğinin’ etkilenmesi bekleniyor.⁴ 2006 yılından beri bazı belediyelerin ve odaların itirazlarıyla tasfiyesi bekletilen İller Bankası Anonim Şirketi Hakkındaki Kanunu Tasarısı Mart ayında Meclis Genel Kurul’unda görüşüldü. Tasarıya göre, anonim şirket statüsünde "İller Bankası Anonim Şirketi" unvanıyla bir kalkınma ve yatırım bankası kurulacak. Banka, il özel idareleri, belediyeler ve bağlı kuruluşları ile bunların üye oldukları mahalli idare birliklerinin finansman ihtiyacını karşılayacak. İlbank, yurt içi ve yurt dışı finansman kuruluşları ile para ve sermaye piyasalarından ve her türlü fonlardan kaynak sağlayabilecek.
- Kentsel dönüşüm yasa tasarısı deprem bahanesiyle yeniden gündeme geldi. Geçtiğimiz ay Elazığ’da yaşanan depremin ardından, 2007 yılından beri Bayındırlık Bakanlığı’nın tasarı halinde bekletmek zorunda kaldığı yasa için kulis faaliyetleri devam ediyor. 2005’te çıkan Belediye Kanunu’na göre hangi arazilerde kentsel dönüşümün yapılacağı belirsizken, yeni tasarıyla planlı ve plansız tüm araziler kentsel dönüşüm kapsamına alınabilecek. 2010 Ocak ayında Belediye Kanunu’nun 73. maddesinde yapılmak istenen değişiklikte yer alan ‘üzerinde yapı olan veya olmayan, imarlı veya imarsız’ gibi tanımlamalar, keyfi uygulamalara neden olacağı endişesiyle defalarca eleştirilmişti. Kentsel Dönüşüm Yasa Tasarısı’na dönersek varolan mevzuatta “acil kamulaştırma” için özel koşullar ve Bakanlar Kurulu’nun izni gerekirken, Tasarı ile dönüşüm alanı olarak belirlenen tüm bölgelerde acil kamulaştırma yapılabilecek ve kiracılar ve küçük mülk sahipleri rıza göstermezlerse yerlerinden edilebilecek. Tasarıya göre dönüşüm alanında üretilen planlar aynen Çevre Düzeni Planı’na aktarılacak ve bunun sonucunda uygulamaların herhangi bir kent planına uygun olması kuralı da aranmayacak. Tasarı, Bakanlar Kurulu’nda görüşülmesinin ardından 15 Ocak’ta Başbakanlığa gönderilmişti.⁵
- Yeni Hal Yasası nedeniyle taşınacak olan sebze meyve hallerinin bulunduğu araziler ‘konut alanı’ olacak. Konut yapımının hızlandığı alanlarında bulunan haller şehir dışına taşınıyor. Kozyatağı’nda şehir trafiğinin içinde kalan Kadıköy Yakası Sebze-Meyve Hali, Tuzla’ya taşınacak. Bayrampaşa’daki hal de benzer bir uygulama ile şehir dışına taşınacak. Ortaya çıkacak 300 dönümlük bu alanın Bayrampaşa’da gerçekleştirilecek kentsel dönüşüm çalışmalarında konut alanı olarak kullanılması planlanıyor.

Kazanımlar

- Halka ücretsiz su kullandırdığı için yargılanan Dikili Belediye Başkanı beraat etti. 10 tona kadar olan su kullanımından ücret almadığı için "görevi kötüye kullandığı" ve "kamuyu zarara uğrattığı" gerekçesiyle yargılanan Dikili Belediye Başkanı Osman Nuri Özgüven, mahkeme çıkışında yaptığı açıklamada ‘Türkiye bu davadan örnek alarak, kendi yerel yönetimlerinden 10 tona kadar suyun bedava verilmesi için talepte bulunmalıdır. Bu dava suyun ticarileştirilmesine yönelik girişimlere karşı kazanılmış bir zaferdir’ dedi.
- Danıştay 6. Daire, binalarının arasında kalan yeşil alanların imara açılmasını protesto eden Ataköylüleri haklı buldu. İstanbul Ataköy’de yaşadıkları binalar arasında kalan yeşil alanlar imara açılınca aralarında para toplayarak parselleri satın alan ancak buna rağmen aynı parseller bu kez “turizm alanı” ilan edilip, yeniden imara açılınca konuyu yargıya taşıyan Ataköylüler zafer kazandı. Danıştay 6. Dairesi, Ataköylüler adına dava açan Azize Kaynar’ı, “Turizmi Teşvik

⁵ Tasarıyla ve Belediye Kanunu’nda yapılan değişiklikler ile ilgili görüşler için bkz. Spo.org.tr http://www.spo.org.tr/genel/bizden_detay.php?kod=1330&tipi=3&sube=0

Kanunu adı altında yeşil alanları imara açan” Kültür ve Turizm Bakanlığı karşısında haklı bularak, yürütmeyi durdurma kararı verdi.

Değerlendirme:

Mart ayında yaşanan Elazığ depreminin ardından Başbakan Tayyip Erdoğan’ın ‘kentsel dönüşüm gereklidir’ açıklamaları sosyal devletin yerini afetten dahi rant elde etme çabasında, ‘girişimci’ mantığıyla işleyen devlete bırakışının acıklı bir örneğini sundu. Meclis Deprem Araştırma Komisyonu Başkanı İdris Güllüce’nin ‘konut stoğumuz yetersiz’ açıklamaları ve kentsel dönüşüm yasa tasarısının gündeme getirilişiyile önümüzdeki dönemde yine konut yapımına ağırlık verileceğini ve kentsel dönüşüme ivme kazandırılacağı yönünde öngörude bulunabiliriz.

Öncelikle varolan yapıların güçlendirilmesi hususunun değil, yeni konut yapımının gündeme taşınması bütün bu söylemlerin özünde, temiz ve sağlıklı bir çevrede barınma hakkının yerine getirilmesi değil; TOKİ, büyükşehir belediyeleri ve devlet himayesi üçgeninde inşaat sektörünün karlılığını sağlama çabasının varlığını gösteriyor. Elazığ depreminin ardından yeniden gündeme getirilen Kentsel Dönüşüm Yasa Tasarısı, asıl hedefin konut üretimi olduğunu kamulaştırma ile ilgili maddelerinde ortaya koyuyor. Belediyelere kentsel dönüşüm alanlarını belirleme yetkisi verirken, yasanın gerekçelerini içeren maddelerinde projelerin ‘hızlı’ ve ‘etkili’ bir biçimde uygulanabilmesi için olağan kamulaştırmadan farklı bir amaçla ‘iskan projelerini uygulama amaçlı kamulaştırma’ kavramı ortaya atılıyor. Bu olağanüstü ‘kamulaştırma’ yetkisini TOKİ’ nin ve inşaat sektörünün istediği alanları ucuza kapatma aracı olarak kullanacağı aşikar. İnşaat sektörünün Türkiye ekonomisindeki yerinin gün geçtikçe arttığı, farklı sektörlerden bildiğimiz yerli şirketlerin inşaat sektörlerinde yer almaya başlamaları son yıllarda gözlenen bir gelişme olmuştur. Yabancı yatırımcılar da süreçten dışlanmamakta, ‘büyük projeler’ yapı fuarlarında görücüye çıkarılmaktadır. Geçtiğimiz yıllarda kamuoyu ve STK’ larca çokça tartışılması sonucunda yargı yoluyla ihalesi iptal edilen projelerden ‘Galataport’ projesinin Mart ayında yeniden gündeme geldiğini görüyoruz. Galataport, Zeyport ve Haydarpaşaport projeleri, sahil şeritlerinin daha önce ‘kamu yararı’ ilkesiyle kamunun kullanımına açık bırakılması uygulamasının yerini “yeni kamu yönetimi” algısıyla ‘karlılık’ gözetilerek ‘özel tesislere’ bırakma uygulamasına geçilmesiyle ortak noktalar barındırmaktadırlar. Projeler genel itibariyle sahil şeridindeki alanlara beş yıldızlı otel tesislerinin, eğlence ve alışveriş merkezlerinin yapımını içermektedirler. Bu projelerin yapılabilmesi için Kıyı Kanunu ve Özelleştirme Uygulamalarının Düzenlenmesine Dair Kanunlarla İlgili Yapılan Değişiklik hükümleri halen yürürlüktedir. Düzenlemelerin ruhunu anlatabilecek en iyi cümle kanunlara yapılan ek hükümde mevcuttur: yapılacak tesislerden bahsederek, “ülke tanıtımı ve imajını üst seviyeye çıkaracak”⁶ tanımlaması yapılmıştır. Burada öngörülen ‘üstün seviyedeki imajı’ geçit verilen projelerdeki lüks otellerin ve alışveriş merkezlerin varlığından yola çıkarak ‘tüketen’ ve hatta ‘lüks tüketen’ bir şehir olarak okuyoruz. Bu noktada yoksul ve emekçi halka bu ‘tüketimde’ hiçbir rol düşmediği aşikar. Daha önceden gerçekleştirilemeyen hukuki düzenlemelerin Mart ayında gerek meclis gündeminde gerek ilgililerin kamuoyuna yaptıkları açıklamalarla yeniden gündeme gelmiştir. Bunlardan biri 2006 yılında tasarısı hazırlanıp, meclis komisyonunda bekletilen İller Bankası’nın tasfiye edilip yerine anonim şirketi özelliğindeki İLBANK’ın getirilmesiyle ilgili yasadır. İller Bankası bankacılık faaliyetlerini bankacılık kanunu hükümlerine göre değil,

⁶ Ek bend: 3/7/2005-5398 S.K./13.mad) “Organize turlar ile seyahat eden kişilerin taşındığı yolcu gemilerinin (kravaziyer gemilerin) bağlandığı, günün teknolojisine uygun yolcu gemisine hizmet vermek amacıyla liman hizmetlerinin sağlandığı,..., ülke tanıtımı ve imajını üst seviyeye çıkaracak turizm amaçlı (yeme-içme tesisleri, alışveriş merkezleri, haberleşme ve ulaştırmaya yönelik üniteler, danışma, enformasyon ve banka hizmetleri, konaklama üniteleri, ofis binalar) fonksiyonlara sahip olup...”

kendi tüzüğünde yazılı esas ve koşullara göre ticari bir amaçla değil, kamu hizmeti gören bir kamu kurumu olarak yerine getirmiştir.1945'te kurulan İller Bankası, yerel altyapı yatırımlarının finansmanını sağlamakla kalmamış, aynı zamanda bu yatırımların ilgili belediyeler adına uygulanmasını gerçekleştirmiştir. İller Bankasının "anonim şirkete" dönüştürülme istemi sosyal devlet anlayışının çökmeye başladığı 1980'li yıllardan beri dillendirilmiştir. 1984 yılında üç kentte(Ankara, İstanbul, İzmir) büyükşehir belediyelerinin kurulmasıyla İller Bankası buralardan çekilmiş ve bu şehirlerde altyapı hizmetleri doğrudan Büyükşehir belediyelerince yapılmaya başlanmıştır. Belediyelerin yatırımlarını **finans** etmenin başlıca kaynağı olan Belediyeler fonu, IMF isteği doğrultusunda 1993'ten itibaren kısılıp nihayet 2001 yılı sonunda ortadan kaldırılarak Banka'nın yatırım alanından geri çekilmesi sağlanmıştır. Kamu hizmetinin finans edilmesi için gereken kredilerin sağlanmasına ilişkin olarak Banka'nın boşalttığı alan uluslararası finansman kuruluşlarınca doldurulacaktır. Bunun anlamı ise piyasadaki en düşük faizli krediyi veren Banka, anonim şirketine dönüşmesiyle faiz ve kredi oranlarını piyasa seviyesine yükseltmek zorunda kalacak, kredilerin geri ödenmesi gerektiğine göre hizmetlerin artan maliyetleri halka yansıyacaktır.. IMF, Dünya Bankası ve uluslararası ticari şirketlerin için yerel yönetimler ve kamu hizmeti alanları, mühendislik, mimarlık ve altyapı hizmet alanları dikkate alındığında oldukça karlı bir yatırım alanıdır. Kamu hizmetinin karlılık mantığıyla ele alınmasının sonuçları eğitim, sağlık, ulaşım, barınma gibi her türlü temel hakkı içeren alanlarda, 'Hak izleme Raporu' dahilinde de özetlemeye çalıştığımız gibi yıkıcı sonuçlar içermektedir.

Bütün bu kar odaklı uygulamaların maruz kalanları açısından tepkisiz bir biçimde kabullenileceği beklenemezdi. Mart ayında 'kentsel dönüşüm' projeleriyle mağdur edilenler, itirazlarını, Kartal'da Balat'ta Yakacık'ta yükseltmektedirler. Halkın büyük bir kesimince yeni imar alanları açarak oluşacak yeni rant alanları, yoksul halkın sürülmesi ve çevre katliamı anlamına gelen üçüncü köprü yapımına karşı eylemler Mart ayında yükselmiştir.

Rant odaklı şehircilik uygulamalarıyla büyük bir emekçi kesim için ev ve iş arasında tek bir yeşil alan görmeden beton yapılar içinde geçen bir yaşama hapsedilmektedir. Trafikte geçen süre sürekli artmakta ve toplu ulaşım yetersizlikleri nedeniyle sağlıksız koşullar oluşturmaktadır. Bütün bunların üstüne toplu taşıma ücretlerine yapılan zamlar, Mart ayında yoğun bir eylemlilik dalgası yaratmıştır.

ÇALIŞMA YAŞAMI

Ücret ve sosyal hak gaspları

- 2 aydır ödenmeyen ücretleri için 19 Şubat 2010 tarihinde iş durduran İstanbul Arnavutköy’de kurulu bulunan Cano Tekstil işçileri, 1 Mart günü akşam saatlerinde polisin saldırısına uğradı. Polis fabrika önünde direnişte olan işçilerden 10’unu gözaltına aldı. İşçiler daha önce de 19 Şubat akşamı polis zoruyla işyerinden çıkartılmışlardı.
Gözaltına alınan 3 işçi tutuklandı. İşçilerin patronu rehin aldığı iddia ediliyor. Tutuklanan işçiler Metris Cezaevi’ne götürüldü. Cano Tekstil patronu Erdal Akbaş, 2 aydır, işçileri kriz gerekçesiyle oyalıyordu. Tekstil-Sen’e başvuran işçiler, patronun işyerindeki makineleri kaçırma ihtimaline karşı 11 gündür gece gündüz atölyenin önünde nöbet tutuyor. Cano Tekstil işçileri, tüm haklarını alıncaya kadar fabrikanın önünü terketmeyeceklerini açıkladılar. Sigortasız, asgari ücretin altında günde 11 saat çalıştırılan işçilere, iş olduğu koşullarda haftanın her günü zorunlu mesai dayatılıyor. Cano Tekstil patronu Erdal Akbaş Deniz Tekstil ve Rodi tekstil gibi marka ürün hazırlayan firmalardan iş alıyor. Akbaş, daha önce Gelibolu’da başka bir firma ismiyle 200 işçiyi çalıştırıp, ücretlerini vermeden dolandırmış. Şu an 40 işçinin iki aylık alacakları duruyor.
- Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi’nde bir süre önce gerçekleştirilen keyfi görev değişiklikleri ve sürgünler, 3 Mart sabahı erken saatlerde yapılan iki ayrı eylemle protesto edildi. Saat 06:30 vardiyası için 06:00’da, 07:30 vardiyası için 07:00’de gelen işçiler, işlerine yarım saat geç başlayarak üniversite yönetiminin keyfi ve hukuksuz uygulamalarını protesto ettiler.
- Mersin Toros Devlet Hastanesi’nde 26 Ocak 2010 tarihinden itibaren maaşlarını alamayan işçilerin mücadelesi sürüyor. Daha önceden 40 yaşını geçtikleri için işten atılan, dava açıp işe geri dönen, bu kez de maaşlarını alamayan taşeron sağlık işçileri işe bir saat geç başlama ve basın açıklaması gibi eylemlerle mücadelelerini sürdürüyor. 12 Mart günü de SES, TTB ve Dev Sağlık-İş’in ortak örgütlediği eylemle İl Sağlık Müdürlüğü’ne yürüyen sağlık emekçileri güvenceli iş mücadelesinde birleşiyor.
- 16 Mart’ta Bursa Uludağ Üniversitesi Hastanesi çalışanı yaklaşık bin taşeron sağlık işçisi, kronik hale gelen hak gaspları nedeniyle rektörlüğe yürüdü. İşçiler, yıllık izin haklarının kullandırılmamasını, yıllardır kullandıkları servislere binmelerinin engellenmesini, Dev Sağlık-İş’e üye oldukları için baskı uygulanmasını ve maaşlarının yatırılmamasının alışkanlık haline getirilmesini protesto etti. Yürüyüşe hasta yakınları da destek verdi. Bursa Uludağ Üniversitesi Hastanesi’ndeki Dev Sağlık-İş üyesi işçilerin mücadelesi ve hukuki girişimleri sonucu 4. İş Mahkemesi 19 Mart günü, hastanede çalışan 1262 işçinin asıl işverenin Uludağ Üniversitesi olduğu konusunda kesin yargıya vardı.
- 18 Mart Perşembe günü Dev Sağlık-İş, SES ve Samsun Tabip Odası Gazi Devlet Hastanesi önünde bir basın açıklaması gerçekleştirerek sağlıkta taşeron çalıştırmayı protesto ettiler.
- İstanbul Eğitim ve Araştırma (Samatya) Hastanesi’nde hasta klinikleri inşaatında çalışan işçiler 40 gündür grevde. 4 ila 6 aydır maaşlarını alamayan yaklaşık 90 işçi “bu işyerinde grev var” pankartı altında eylemlerini sürdürüyorlar.
- SES Aksaray Şubesi tarafından verilen bilgiye göre İl özel idaresi tarafından RT isimli firmaya ihale edilen klinikler inşaatı, RT’nin işi verdiği Cihan ve Körfez isimli taşeron firmalar aracılığıyla yürütülüyordu.

- Kadıköy Belediyesi çalışanları, başkan Selami Öztürk'ün toplu sözleşme sürecini Belediye Meclis'i gündemine almayarak tek taraflı tıkaması sonrası eyleme geçti. Belediye çalışanları 17 Mart Çarşamba gününden itibaren eylemlerini sürdürüyor. Kadıköy Belediyesi'nde yetkili sendika olan Tüm Bel-Sen bir süreden beri Kadıköy Belediyesi ile toplu sözleşme masasına oturmaya çalışıyordu. Ancak Belediye sendikayı oyalayarak, masaya oturmuyordu. Sendika bu süreçte İdare Mahkemesi, Danıştay ve son olarak da AIHM'e davalar açmış ve hukuksal kazanımlar elde etmişti. Ancak aylardır Belediye ile sürdürülen görüşmeler sonuçsuz kaldı. Son olarak Belediye bünyesindeki Kurum İdari Kurulu ve sendika arasında uzlaşmaya varılmış ve toplu sözleşme taslağı Belediye Meclisi'ne sunulmak üzere Başkan Selami Öztürk'e verilmişti. Başkan taslağı Meclis'e sunmadı ve toplu sözleşme sürecini tek taraflı tıkadı. Bunun üzerine Tüm Bel-Sen 17 Mart'tan itibaren işyerinde eylem yapma kararı aldı. Kurum İdare Kurulu'ndaki temsilcilerini geri çeken sendika, toplu iş sözleşmesinin imzalanması, sendika üyesi çalışanlar üzerindeki baskıların son bulması, KEY alacaklarının ödenmesi talepleriyle eylemlerine başladılar. Tüm Bel-Sen tarafından yapılan açıklamada, taleplerin kabul edilmemesi halinde eylemlerin biçim değiştireceği vurgulandı. Pazartesi günü, "polislerin para vermeden yararlandığı ancak çalışanlardan para alınan yemekhaneye turnikelerden atlayarak gireceğiz" denildi.
- Bir süredir ücretleri ve sosyal hakları için direnişte olan Marmaray işçileri eylemlerini şantiye işgali ile sürdürdü. 4 Mart günü Saat 12.00 sularında devasa sondaj makinelerinin üzerine çıkan işçiler, aylardır taleplerini Valilikten Ulaştırma Bakanlığı'na kadar herkese iletmelerine rağmen kendileriyle bir görüşme yapılmamasına tepki olarak bir işgal eylemini gerçekleştirdiklerini söylediler. İşçilerin, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Kadir Topbaş'ın şantiyeye geldiğinin duyulması üzerine işgale başladıkları belirtildi. Elleri benzin bidonlarıyla sondaj makinelerine çıkan işçiler "Ya görüşeceğiz ya da kendimizi ve burayı yakacağız" diyerek tepkilerini dile getirdiler. İşçilerin işgali, görüşme talebinin kabul edilmesi üzerine sona erdi. Direnişin başından beri işçilerin yanlarında olan Tekstil-Sen temsilcisi ve avukatla birlikte görüşme talebi reddedilince görüşme gerçekleşmedi. Pazarlığın sonuçsuz kalmasının ardından BDP İstanbul Milletvekili Sabahat Tuncel, Marmaray işçilerinin yanına geldi. Bunun üzerine patron, görüşme teklifini kabul etti. Görüşme sonrası açıklama yapan Tuncel'e göre patron, işten atılan 60 işçiyi işe almaya ve günlük yevmiyeyi 27.5 liradan 32 liraya çıkarmayı kabul etti ve bugüne kadar eksik yatan sigorta primlerini yatıracağını ve işçilerin işten çıktıkları günden itibaren geçen 40 günde uğradıkları zararı da ödeyeceğini taahhüt etti. Tuncel tüm bu taahhütlere dair bir protokol imzalama teklifinin de patron tarafından kabul edildiğini söyledi. İşyerini işgal ederek patronu görüşmeye razı eden Marmaray işçileri, 12 Mart'ta gerçekleşen görüşmeye sendika kabul edilmeyince toplantı masasını terk etti. Tekstil-Sen'in katkılarıyla direnişlerini sürdüren taşeron inşaat işçileri işe iade, sigorta primlerinin düzenli yatırılması ve yevmiyelerinin artırılmasını istiyor. "Sendikasız görüşmeyiz" diyen işçiler, işverenin "Yukarıdan talimat geldi, buraya kesinlikle sendika sokulmayacak" dediğini söylüyorlar. İstanbul, Yenikapı'daki Marmaray Şantiyesi'nde 16 Ocak'tan beri direnişte olan işçiler patronun görüşme taleplerine tekrar cevap vermemeye başlaması üzerine 17 Mart'ta da şantiyedeki sondaj makinelerinin üzerine çıktı. Marmaray işçilerinin 24 Mart'ta Sirkeci Adliyesi'nde görülen işe iade davalarında patron tarafının avukatları iki aydır direnen işçilerin aslında şantiyede çalışmaya devam ettiğini, 28 işçiden sadece 5'inin devamsızlık sebebiyle işten çıkarıldığını söyledi.
- DİSK Dev Sağlık-İş'in düzenlediği 'Deneyimler Işığında Güvencesizliğe Karşı Mücadele' forumu güvencesizliğe karşı direnen işçileri, sendikacıları ve akademisyenleri bir araya getirdi. Son dönemde öne çıkan işçi direnişlerinde açığa

çıkan deneyimlerle, güvencesizlik üzerine sendikal, akademik ve hukuki tartışmaların bulunduğu forum 7 Mart'ta gerçekleştirildi. Forumda Tekel işçileri, itfaiye işçileri, taşeron sağlık işçileri, sosyal hizmet çalışanları, güvencesiz öğretmenler, 50/D'liler, Arçelik işçileri, Marmaray işçileri ve set işçileri çeşitli sunuşlar yaparak mücadele deneyimlerini paylaştılar. Bu sunuşların ardından akademisyenler ve avukatlar güvencesizlik üzerine çeşitli tartışmalar yürüttüler.

- Samsun Halkevi ve Samsun Tabip Odası, 26 Mart günü Samsun Öğretmenevi Konferans Salonu'nda "Emekçilerin deneyimleriyle, güvencesizleştirme, taşeron çalıştırma, esnek çalıştırmaya karşı mücadele" konulu bir forum düzenledi. Foruma Tekel işçileri, güvencesiz çalışanlar, işsizler, taşeron sağlık işçileri ve organize sanayide çalışan işçiler katıldı
- DİSK Sinema Emekçileri Sendikası'ndan (Sine-Sen) yapımcı örgütlerine, senaristlerin meslek örgütlerinden İKSV'ye kadar 30 örgüt, sinema sektörünün sorunlarına dair çözüm önerilerini açıkladılar. Dün Tarık Zafer Tunaya Kültür Merkezi'nde yapılan basın toplantısında Konsey, "Türkiye sinema reformu için birleştik" dedi.
- Eğitim-Sen Bursa Şubesi 28 Mart'ta "KPSS kaldırılсын, tüm öğretmenlere kadro istiyoruz" talebiyle AKP önüne yürüdü ve AKP önünde bir basın açıklaması yaptı. Saat 14.00'da Fomara Meydanı'ndan başlayan yürüyüşte sık sık "Güvenceli iş, insanca yaşam", "KPSS kaldırılсын", "Eşit işe eşit ücret", "Diplomalı işsiz olmayacağız", "Okullar öğretmensiz öğretmenler işsiz" sloganları atıldı. Öğretmenler, basın açıklamasının ardından AKP önüne tebeşir bırakıp kalem kırdı.

İş kazaları ve hastalıkları

- Zonguldak'ta bulunan Demiro Madencilik'e ait özel ocakta 1 Mart'ta meydana gelen göçük sonucu 39 yaşındaki Metin Köseoğlu yaşamını yitirdi.
- Mardin'de inşaat halindeki apartmanda çalışan Bilal Yelsali (35) ve Mustafa Kasman (34), dengelerini kaybederek yaklaşık 11 metre yükseklikteki asansör boşluğundan düştü ve ağır yaralandı.
- Mersin Anamur'da bir binanın beşinci katında çatı çalışması yapan işçilerden Hüseyin Taş, dengesini kaybederek iki bina arasındaki dar kısımdan beton zemine düşerek ağır yaralandı.
- Bursa'da bir demir çelik fabrikasında kullandığı forkliftin devrilmesi sonucu altında kalan 46 yaşındaki Hasan Alpay Özkoruyucu öldü.
- İzmir'de Aliğa- Yeni Foça karayolu üzerinde bulunan Kardemir Demir Çelik Fabrikası'nda taşeron firmaya bağlı çalışan işçileri taşıyan kamyonet devrildi, 2 işçi öldü, 7'si yaralandı.
- Hakkari'de freni boşalan belediyeye ait çöp kamyonu bir otomobile çarptıktan sonra devrildi. Kazada 3 kişi yaralanırken, ambulanslarla Hakkari Devlet Hastanesi Acil Servisi'ne kaldırılan yaralılar, tomografi cihazının arızalı olması nedeniyle Hakkari Askeri Hastanesi'ne sevk edildi.
- Çorlu'da servis minibüsü park halindeki otomobile hızla çarparken 6 işçi yaralandı.
- Bursa'nın Orhaneli ilçesinde işçi dolu bir midibüsün park halindeki kamyonu arkadan çarpması sonucu 2 işçi öldü, 13 kişi yaralandı.
- Erzurum'da özel bir fabrikada işçi olarak çalışan bir kişi, elektrik çarpması sonucu hayatını kaybetti.
- Beylikdüzü'ndeki mobilya atölyesine 20 Mart sabahı işçi götüren Bekir Nergüz, O-1 Karayolu Şirinevler mevkiinde kullandığı servis minibüsünün direksiyon hâkimiyetini kaybetti. Bariyere çarpan minibüsteki 9 işçi yaralandı.
- Bursa'da ek gelir olsun diye izin günü işe giden işçi, çalıştığı çatıdan düşerek öldü. Bursa'nın Yıldırım İlçesi'ne bağlı Mimar Sinan Mahallesi Köy Hizmetleri Afet

Yönetim Merkezi inşaatında meydana gelen iş kazasında, çatı ustası Ali Osman Aydın (28) çatıdan düşerek yaşamını yitirdi.

- Kocaeli'nin Körfez ilçesinde çelik yapı imal fabrikasında, çelik kolon düşmesi sonucu işçi Fazlı Akkanat'ın 2 bacağı koptu.
- Tuzla tersanelerine alternatif olarak gösterilen Yalova Altınova Tersaneler Bölgesindeki Cemre Tersanesi'ne bağlı taşeron firmada çalışan kaynak işçisi Sinan Durhan, Cuma günü 7 metre yüksekten düşerek yaşamını yitirdi. Limter-İş'in verilerine göre, Sinan Durhan ile birlikte tersanelerde yaşanan iş cinayetlerinin sayısı 132'ye yükseldi.
- Türkiye Taşkömürü Kurumu'na (TTK) bağlı Amasra Müessese Müdürlüğündeki ocakta çalışan 3 işçi, meydana gelen iş kazalarında çeşitli yerlerinden yaralanarak hastaneye kaldırıldı.
- Erzurum'un Tortum ilçesinde, Hidroelektrik Santrali (HES) inşaatında çalışan Recai Özdemir (18) isimli şahıs, kanal kazısı sırasında kayan toprağın altında kalarak hayatını kaybetti.
- Zonguldak'ta özel bir maden ocağında meydana gelen göçükte emekliliğine 6 ay kalan 3 çocuk babası Mehmet Karakütük(42) hayatını kaybetti.
- Manisa'nın Saruhanlı ilçesinde zeytinyağı fabrikasında çalışan işçi, zeytin boşaltan kamyonetin kasa kapağının çarpması sonucu öldü.
- Sağlık Bakanlığı, Beypazarı'nda bir maden ocağında göçük meydana geldiğini, yaralanan bir işçinin de hastaneye kaldırıldığını bildirdi.
- Batman'da inşaatın üçüncü katına tuğla taşıırken merdiven boşluğunda dengesini bir anda kaybeden Hüseyin Karadağ (30) sert zemine düşerek ağır yaralandı.
- İzmir'in Buca ilçesinde elektrik arızasını gidermek için direğe çıkan Erdoğan Ceylan(35) isimli işçi dengesini kaybederek düştü ve hayatını kaybetti.
- Lice Toprak Mermer Fabrikası'nda işçilerin yüklemesi sırasında mermer blokları bir biri üzerinde kaydı. Tonlarca ağırlıktaki mermerin altında kalan işçi Mehmet Tuncel (30) ağır yaralandı. Arkadaşları tarafından kurtarılmaya çalışan Tuncel, olay yerinde yaşamını yitirdi.
- Bursa'nın merkez Osmangazi ilçesinde havanın yağışlı olması sebebiyle kontrolden çıkan fabrika işçilerini taşıyan minibüs bariyerlere çarptı. Kazada yaralanan 3 kişi hastaneye kaldırıldı.
- Balıkesir'in Edremit ilçesinde bir bıçkı atölyesinde çalışan marangoz, kullandığı makinenin bıçağının fırlamasıyla yaşamını kaybetti.
- Antep'tel, KÜSGET Sanayi Sitesi'nde çalışan bir işçinin üzerine iş için kullandıkları alkol döküldü. Bir süre sonda döküm yapan işçinin elbisesi dökülen alkol nedeniyle tutuştu. Bir anda alevler içinde kalan işçinin elbisesi arkadaşlarının müdahalesiyle söndürülürken işçi ağır yaralandı.
- Botaş'ta özel bir şirkette çalışan işçileri Osmaniye'nin Kırıklı Köyüne götüren servis aracı, Osmaniye Gaziantep Karayolunun 6. kilometresinde yolların kaygan olması nedeni ile takla atarak sağ taraftaki tarlaya girdi. 1 işçi öldü.
- İstanbul'da Bostancı Yazıcı Sokak'taki bir inşaat, asansörle gelen malzemeleri boşaltmak isteyen Abdullah Demir (25), dengesini kaybederek 13. kattan düşerek hayatını kaybetti.
- Kilis'in Musabeyli ilçesinde tarım işçilerini taşıyan minibüsün şarampole yuvarlanması sonucu 13 kişi yaralandı.
- Adıyaman'da inşattan düşen bir işçi ağır yaralandı. Edinilen bilgiye göre, Karapınar Mahallesi 2778 nolu sokaktaki inşaat, çalışan A.E. düşerek ağır yaralandı. Adıyaman Devlet Hastanesine kaldırılan işçinin kol ve kalça kemiklerinde kırıklar olduğu öğrenildi.

- Tüpraş'ta Doğan inşaat adlı firmada çalıştırılan taşeron işçisi iş kazası geçirdi. Çalıştığı bölümde havasız kalan işçiye oksijen yerine azot verilmesi sonucu oluşan kazada taşeron işçisi Halil Ölmen ambulansla Tepecik Eğitim ve Araştırma Hastanesi'ne götürüldü. İzmir'de hiçbir hastanede yoğun bakım bölümlerinde yer bulunamayınca Tepecik Hastanesi acil serviste bakımı yapılan işçinin her iki akciğerinde azot gazından kaynaklı ödem oluştuğu belirtildi. Halil Özmen, 12 yıldır TÜPRAŞ'ta taşeron firma işçisi olarak çalışıyordu. Kazada taşeron şirketten kaynaklanan hataların bulunduğu, işçiye oksijen yerine azot bağlanmasının taşeronların deneyim ve bilgi eksikliğinden kaynaklandığı söyleniyor. Çok sayıda taşeron firmanın bulunduğu TÜPRAŞ'ta kadrolu işçiler de iş yoğunluğundan şikayet ediyor.
- Ankara Nallıhan'ın Çayırhan beldesinde Alkim A.Ş nin fabrika kurulum çalışmalarında çalışan Orhan Özdemir (49), üzerine demir düşmesi sonucu sol kalça kemiğinden yaralandı.
- Çanakkale Gelibolu Evreşe Beldesi'nde özel bir inşaat firmasının yol yapım işinde çalışan Mehmet Arık (47) isimli işçi, kanallara boru döşemesi yaptığı sırada, Hüseyin Doğan yönetimindeki kepçenin geri manevra yapması sonucu altında kalarak, ağır yaralandı.
- Eskişehir Organize Sanayi Bölgesinde bulunan bir işyerinde çalışan 50 kişi yemekten zehirlendi.
- Kot taşlama işçilerinde görülen ölümcül akciğer hastalığı Silikozis'in önlenmesi için sonunda devlet harekete geçti. Sağlık Bakanlığı, bir genelge yayımlayarak, kot taşlamak için kullanılan maddeleri yasakladı. Genelgede "Püskürtme işleminde kullanılan kum, silis tozu veya silika kristalleri içeren herhangi bir madde kullanılması yasaklanmıştır" denildi. Kot taşlama, kot kumlama, kotu kumla yıkama olarak adlandırılan işlem nedeniyle şu ana kadar 40 işçi hayatını kaybetti. Kot'u beyazlatmak için kullanılan maddeler, dünyada henüz tedavisi olmayan ölümcül akciğer hastalığı Silikozis'e yol açıyor. Kot Kumlama İşçileri Dayanışma Komitesi adına konuya dait yapılan açıklamada ise "Sağlık Bakanlığı'nın kot kumlamayı yasaklaması, iki yılı aşkın mücadelemizin en somut kazanımıdır. Ancak yeterli değildir. Mülki amirler ve yerel yönetimler, bölgelerindeki kaçak işyerlerini en kısa sürede tespit edip kapatmalıdır. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, bugüne kadar bu işte kayıt dışı çalışmış ve mağdur olmuş binlerce işçinin sosyal güvenlik haklarını geriye dönük sağlamalıdır. Adalet Bakanlığı, mağdur işçilerin yargı harçlarından muaf olması için 'adli müzaheret' kararı çıkarmalıdır. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bu konuda sorumluluğu olan kamu görevlileri hakkında davaların yürüyebilmesi için, adli soruşturmalara izin vermelidir" denildi.

Örgütlenme hakkı ihlalleri

- Sendikada örgütlendikleri için 2008'in Aralık ayında işten çıkarılan 380 Sinter Metal işçisinin bir seneyi aşkın sürdüğü hukuk mücadelesi "hukuk rezaletine" dönüştü. Bir yılı aşkın süredir çeşitli gerekçeler gösterilerek ertelenen işe iade davasının 1 Mart'taki duruşması yine ertelenerek 5 ay sonraya gün verildi. İstanbul Üsküdar 3. İş Mahkemesi'nde görülen davada işyeri sahibinin şahitlerinin duruşmaya katılmamasını sebep olarak gösteren hakim erteleme kararı aldı. Mahkeme salonuna girmek isteyen işçilere polis engel oldu. Hakimin tarafı davrandığını belirten avukatlar, Çalışma Bakanlığı müfettişlerinin kabul ettiği bir gerçeği hakimin görmek istemediğini vurguladılar. Hakimin davadan alınması için yasal süreci başlatacaklarını da belirten avukatlar bir seneyi aşkındır hakimin kendilerini oyaladığını söylediler. İşçiler 3 Mart'ta da davanın görüldüğü Üsküdar Adliyesi önünde açlık grevi eylemi yaptı.

- SES Ankara Şubesi'nin tutuklu yöneticisi Seher Tümer'in davası sonuçlandı. Davada Tümer örgüt üyeliği ve propaganda suçlamasıyla ile 7.5 yıl hapis cezasına çarptırıldı. Tümer'in örgütü SES'tir diyen sendikadan arkadaşları "örgütlü çalışma hakkı"nın elinden alındığını söyledikleri Seher Tümer'e özgürlük isteyen eylemler düzenlediler. Seher Tümer'in "suç dosyası"nda SES Ankara Şubenin yöneticisi ve üyesi olarak katıldığı 2009 yılı Newroz'u, 8 Mart 2009 Dünya Kadınlar Günü ve KESK'in çağrıcılarından olduğu krize karşı 29 Kasım mitingi de yer alıyor. Gazete, dergi, internetten indirilen yazılar, şube yöneticisi olarak yürüttüğü çalışmalar, toplantı notları, kadın sorunu hakkında yazılmış makaleler hatta komisyon üyelik başvuru listesi dahi delil olarak gösteriliyor. SES Ankara Şube Başkanı İbrahim Kara, karara dair yaptığı açıklamada "Bu karar, Seher Tümer Ankara'daki bebek ölümlerini ortaya çıkardığı için bir intikam niteliğindedir ve karar halkın sağlık hakkına yönelik bir saldırıdır" ifadesini kullandı. Seher Tümer, 2008'in Temmuz ayında Ankara Dr. Zekai Tahir Burak Kadın Hastalıkları ve Doğumevi'nde 70 bebeğin üç gün içerisinde enfeksiyon sebebiyle öldüğünü ortaya çıkartmış ve sendika aracılığıyla kamuoyuna duyurmuştu.
- İstanbul Esenyurt Belediyesi'nde, Belediye'nin sendikalı işçilere karşı açtığı savaş sürüyor. İşe iade davası açtıktan sonra 7 işçinin 8 Şubat günü işbaşı yapmasının ardından AKP'li Belediye, belirli aralıklarla sendikalı işçileri işten çıkartmaya başladı. İşten çıkartılan işçilerin tamamı 19 Ağustos 2009'dan beri devam eden direnişe katıldı. İşten atılan işçilerin tamamı Belediye-İş ve Genel-İş sendikası üyelerinden oluşuyor. Esenyurt Belediyesi yetkilileri işçilerin sendikaya üye olmaması için her yola başvuruyor. İkna odaları kuran Belediye yetkilileri, sendikaya üye olmak isteyen işçileri "işten atmakla" tehdit ediyor. 10 Mart günü dört işçinin daha işten çıkarılması üzerine işçiler Esenyurt Meydanı'ndan Belediye'ye bir yürüyüş gerçekleştirdiler. İlerleyen günlerde sendikadan istifa etmeyeceğini söyleyen 13 işçi daha işten atılmasıyla sendikalı oldukları için Esenyurt Belediyesi'nde işten atılan işçilerin sayısı 68'e yükseldi. İstanbul Esenyurt Belediye'sinde sendikalı oldukları için işten çıkarılan altmış sekiz işçi, 28 Mart'ta nöbet tuttıkları belediye önünden Esenyurt Meydanı'na kadar yürüdüler ve burada bir eylem yaptılar. Eyleme direnişteki Marmaray, Sinter Metal ve Atv işçileri de destek verdi.
- KESK'in 25 Kasım'da ülke genelinde gerçekleştirdiği 1 günlük iş bırakma eylemine katılan Eğitim-Sen Malatya Şubesi üyeleri hakkında okul müdürlüklerince yapılan soruşturmanın ardından 98 kişi hakkında uyarı ve kınama cezası verildi. Eğitim-Sen Malatya Şubesi, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne başvuracağını açıkladı.
- Tekel işçilerine destek vermek için Adana'da yürüyüş yapan 50'den fazla kişiye Kabahatler Kanunu'na göre 143 lira ceza kesildi.
- Milas Cumhuriyet Savcılığı, Türkiye Kömür İşletmeleri'ne (TKİ) bağlı Milas, Yeniköy Linyit işletmesinde çalışan Maden-İş üyesi işçileri 4 Şubat tarihinde Tekel işçileriyle dayanışmak amacıyla kendilerini izinli saydıkları için işçilere 1000'er lira para cezası verdi. Savcılık, işçilerin 2822 Sayılı Sendikalar Kanunu'nun 25. maddesine göre yasadışı grev yaptıkları gerekçesiyle para cezasına çarptırdı. Savcılık, paranın ödenmemesi durumunda kamu davası açılacağı belirtti.

İşsizlik

- Yaklaşık bir yıldır üretime ara veren Avrupa'nın en büyük iplik fabrikası Tariş İplik ve Dokuma Fabrikası'ı kapatıldı. Tariş Pamuk ve Yağlı Tohumlar Birliği Yönetimi Kurulu fabrikayı tasfiye kararı aldı. Sabah işbaşı yapmak için fabrikaya gelen işçiler giriş kapısındaki listelerden işten çıkarıldığını öğrendi. İşçilerin fabrika girişinde polis tarafından "karşılınmaları" tepkilere neden oldu. TEKSİF İzmir Şube Başkanı Faruk Aksoy konuya dair yaptığı açıklamada "İş akitler feshedilmeden önce 26 Şubat

2010'da akşamüstü saatlerinde haciz memuru getirip makineleri haczettiler. Bizi bu şekilde psikolojik olarak yıpratmaya çalıştılar. İcradan sonra da tüm arkadaşlarımızın çıkış kağıtlarını hazırladılar. Birlik yönetimi suçu önceki yönetimlere atıyor. Geldikleri günden itibaren iplikleri kaç paraya sattılar? Onu açıklasınlar. Pamuk Birliği yönetimine güvenmiyoruz. Bize hiçbir şeyi açıkça söylemediler. Cesaretleri olmadığı için işçi arkadaşlarımızın karşısına hiçbirisi çıkamıyor' dedi. Türkiye Tekstil Örne ve Giyim Sanayici İşçileri Sendikası (TEKSİF), Tarih Genel Merkezi önünde çadır kuracaklarını duyurdu. Sendikanın örgütlediği oturma eylemlerine çok sayıda demokratik kitle örgütü, sendika, sol parti ve aydınlar, sanatçılar destek verdiler. Tarih işçileri okula gönderemedikleri çocukları ile birlikte 30 Mart günü Kemeraltı girişinde basın açıklaması yaptılar.

- İSKİ'nin sayaç okuma, barkod, açma-kapama, sayaç değişikliği, kaçak tespit işlerini verdiği taşeronlarla sözleşmesini bitirmesinin ardından Karel, Sistem ve Elsan şirketlerinde çalışan 600 işçinin işine son verildi. İşçiler bu durum karşısında direnişe başladılar. İSKİ'nin bu işleri bir müteahhide verdiğini ve o müteahhitin de değişik taşeronlara verdiğini anlatan işçiler "Parça başına" usulü çalıştırılıyorlar. İşçiler, sayaç okuma, açma-kapama başına 1 lira alırken yanlış okuma, açma işlemine zamanında gitmeme gibi durumlarda maaşlarından 29 lira kesiliyor. İşçilerin belirli bir çalışma saati yok. İşçiler, gece 12'de bile açma işlemi için telefon geldiğini, gidilmezse cezası olduğunu söylüyorlar. 15 Mart'ta, trafiği kapatarak Büyükşehir Belediyesi önünden İSKİ'ye yürüyen işçiler ertesi gün de eylemlerini İSKİ Bölge Müdürlüğü önüne taşıdılar. İSKİ işçilerinin eylemlerine Marmaray işçileri de destek verdi. İşçilerin mücadelesi İSKİ önünde oturma eylemi olarak devam ediyor. 23 Mart günü de Aksaray İSKİ binası önünde toplana yaklaşık iki yüz işçi, buradan sloganlarla İBB önüne yürüdü ve burada basın açıklaması okudu. İSKİ işçileri 24 Mart'ta da Galatasaray Meydanı'nda bir eylem yaptı. İstanbul Halkevleri de 25 Mart'ta İSKİ işçilerini ziyaret etti. Aksaray otobüs duraklarında bir araya gelen Halkevçiler buradan, "güvenceli iş, insanca yaşam" dövizleriyle İSKİ önüne yürüdüler.
- İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ne bağlı Kadın ve Aile Sağlığı merkezlerinde psikolojik danışmanlık hizmeti sunan 55 psikolog, işten çıkartılmalarına karşı eylem yaptılar. Eylemde basın açıklamasını okuyan işten çıkartılan psikologlardan Zeynep Gülüm, "Ekonomik krizin gittikçe etkisini artırdığı şu dönemde 55 psikolog, İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin çalışanını ve hizmet alan vatandaşlarını umursamayan, sadece rantı ve aldığı fonları düşünen kar hırslı zihniyetinden dolayı işsiz kalmış bulunmaktadır" diye konuştu. 72 psikologla yürütülen danışmanlık hizmetinin İstanbul halkının taleplerini karşılamakta yetersiz kaldığını, psikolog sayısının hiçbir açıklama yapılmadan 17'ye düşürüldüğünü ifade eden Gülüm, "Patronların sözleşmeyi ihlal etmesinden doğan iş yavaşlatma yasal haklarını kullanan psikologlar çeşitli baskı ve yıldırmalara maruz kaldılar. Psikologların hak arama talepleri 2010 yılında işsiz kalmalarıyla sonuçlanmıştır. Açıkçası, hak arayanların belediye bünyesinde barınamayacağı ortaya konmuştur" dedi. İstanbul Büyükşehir Belediyesi' nin işten çıkardığı psikologları derhal geri alması, ayrıca çalışan psikolog sayısının artırılması, belediyelerde hem çalışanı hem de vatandaşı mağdur eden taşeronlaştırmanın kaldırılması talep ediliyor.
- TMMOB'un 2005-2009 yılları arasında gerçekleştirdiği geniş kapsamlı "Türkiye'de Mühendis Mimar Şehir Plancısı Profil Araştırması"nın sonuçları açıklandı. Araştırmaya göre Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği'ne (TMMOB) bağlı odaların yaklaşık 350 bin üyesi bulunuyor. Bu üyelerin yüzde 25'i, yani yaklaşık 90 bini işsiz ya da meslek dışı alanlarda çalışıyor.
- Bir mühendislik firmasının internete verdiği iş ilanını okuyanlar ilk önce bunu şaka zannetti. Firmanın tarif ettiği iş, ücretten çalışma saatlerine, eğitimden aile yaşantısına uzanan aşılayıcı koşullarla doluydu. Sonra ilanı veren firmanın gelen eleştiriler

karşısındaki açıklamalarından, bu ilanı okuyan yüzlerce mühendis ve teknikerin işe başvurduğu açığa çıktı. maddeler:

- geyik muhabbetini birlikte- eğlenceyi birlikte-ameleliği birlikte yapacak sıcaklık ve samimiyette ekip elemanı olmaları,
 - Gerekirse sabaha kadar kalıp, işini bitirip, tamam dediğinde, işini belgeleyerek teslim edecek yapıda olup, arkalarından birini dolaştırmamaları,
 - çok para –son model telefon- altlarına en iyi araba beklememeleri , ama hep bir işi olmanın tadını-güvenini bilmeleri,
 - işini iyi yapanın aradan sıyrılacağını, ona zaten çok parayı patronun gönülden vereceğini bilecek kadar oturmuş hayat bilgileri olması,
 - patronların önce kazandıran-sonra bekleyen adamı tutacağını anlamış olmaları,
 - mızıldanmanın-yakınmanın ve çok bilmenin kimseye faydası olmadığını ,iş bilen iş sırasına bilgisini kullanmasının en doğrusu olacağını anlayabilmiş olmaları,
 - kalabalık ve haftada bir- iki gün izin gerektirecek mazeretleri olabilecek akrabaları olmamaları,
 - tercihan hasta olmamaları, izin-tatil sevmemeleri,
 - bay elemanların askerlikle ilişkisi olmaması, bayanların iş bitmeden söz- nişan vb yapmamaya söz vermeleri,
 - başvuranların, Office-word- excell biliyorum diye cv'lerine yazmamaları
- Dünyanın en zengin 30 ülkesinin işsizlik rakamlarının yer aldığı listede Türkiye, 25 sıra birden yükseldi. Forbes dergisinin hazırladığı listeye göre, Türkiye işsizlik sorunu en fazla yükselen ülkeler arasında 29. sıradan 4. sıraya yükseldi.

Kadın emekçiler

- Hamile olduğu gerekçesi ile işten çıkarılan sağlık işçisi Fatma Baytar'ın işe geri alınması talebiyle Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi önünde bir basın açıklaması gerçekleştirildi. Dev Sağlık-İş, SES ve demokratik kitle örgütlerinin katılımıyla gerçekleştirilen basın açıklamasında Fatma Baytar işe geri alınana kadar mücadelenin sürdürüleceği vurgulandı.
- Tariş işçilerinin fabrikanın kapatılmasının ardından yaşadıkları tek kayıp işleri değil. Fabrika ile beraber Tariş işçilerinin çocuklarını bıraktığı kreş de kapandı. Tariş'in kadın işçilerinden biri durumu Sendika.Org'a şu sözlerle anlattı: "Tariş'te çalışırken fabrikanın kreşi vardı. Çocukları oraya bırakıyorduk. Şimdi hem işsiziz hem de kreş yok. Bundan sonra hayat çok daha zor olacak."
- TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası'nda çalışırken 04 Şubat 2010 tarihinde işten atılan Esra Demirkan 4 Mart günü ZMO önünde bir basın açıklaması yaptı. Okullar yarıyıl tatilindeyken, 9 yaşındaki çocuğuna bakacak kimseyi bulamadığından, çocuğuna bakabilmek için yıllık iznini kullanmak isteyen Esra Demirkan, izin talebinin reddedilmesi üzerine 5 günlük rapor almak durumunda kalmış ve rapor bitiminde işyerine gittiğinde kendisine işten atıldığı bildirilmişti. 7,5 aylık hamileyken işten atılan Esra Demirkan'ın basın açıklamasına TMMOB ve TMMOB'a bağlı odalarda çalışanların yanı sıra Eczacılar Odası, Ankara Tabip Odası ve ASMMO çalışanları da destek verdi. Yüze yakın Oda Çalışanının katılımıyla gerçekleştirilen basın açıklamasında Odalarda son dönemlerde artan güvencesiz çalıştırma ve işten atmalara son verilmesi ile sendikal örgütlenmelere engel olunmaması talepleri öne çıktı.

Kazanımlar-mücadeleler

- İstanbul 2. İş Mahkemesi'nin Temmuz 2009'da aldığı ATV-Sabah grevini durdurma kararına karşı açılan itiraz davası 1 Mart'ta sonuçlandı. Türkiye Gazeteciler

Sendikası'nın (TGS) Yargıtay'a açtığı davanın yerel mahkemenin kararını bozmasının ardından İstanbul 2. İş Mahkemesi grevin devam etmesine karar verdi. 12 Eylül'den sonra, 29 yıl aradan sonra ilk basın grevinin pankartı 5 Mart'ta yeniden ATV-Sabah binasına asıldı. ATV-Sabah işçileri, direnişlerinin 180'inci gününde 180 dakikalık oturma eylemi düzenledi. Gazeteciler, anayasa değişikliği paketini hazırlayan hükümete seslenerek, "Eğer söylediklerinizde samimiyseniz sendikal hak ve özgürlüklerin kullanılmasının önündeki engelleri kaldırın" dedi. İşe iade davasını da kazanan işçilerin işe alınmak yerine, grevdeyken işten çıkarılmaları TGS tarafından AİHM'e götürülecek.

- Kent A.Ş. işçilerinin açtığı işe iade davası sonuçlandı. 1. İş Mahkemesi, davayı açan 91 işçinin işe iade edilmesinde karar verdi. Karşıyaka Belediye Başkan Vekili Hüseyin Çalışkan, karara itiraz edeceklerini, işçilerin belediyeye dönmelerinin söz konusu olmadığını ifade etti. 29 Mart Yerel Seçimleri'nden önce Karşıyaka Belediyesi'nin yüzölçümünün yüzde 60'ı yeni kurulan Bayraklı Belediyesi'ne devredilmiş, Karşıyaka Belediyesi de Belediyenin sınırlarının daralması sebebiyle mevcut işçi sayısının da azaltılmasına karar vererek 30 Nisan günü Kent A.Ş. firmasında çalışan 300 işçinin işlerine son vermişti. Belediye, kendisine bağlı Kent A.Ş. firmasının yaptığı temizlik işlerini Altaş isminde bir taşeronla vermiş ve 400 kişiyi işe almıştı. Altaş'ta çalışanlar özlük haklarından yoksun bir şekilde çalıştırılıyorlardı. Kent A.Ş. işçileri 1 Mayıs tarihinden itibaren Karşıyaka Belediyesi'nin Örnekköy Şantiyesi önünde direnişe geçmişlerdi. Direnişleri boyunca İzmir'den Ankara'ya bir ay süren bir yürüyüş gerçekleştiren işçiler, CHP lideri Deniz Baykal ve Karşıyaka Belediye Başkanı Cevat Durak'ı protesto eden eylemler yapmıştı. İşçiler şantiye önünde uzun süre Altaş firmasına ait çöp kamyonlarının çıkmasına izin vermemişlerdi.
- Barış ve Demokrasi Partisi (BDP) İstanbul Milletvekili Sebahat Tuncel işsizlik sigortasını emekçilerin yararına değiştirecek bir yasa teklifi verdi. Teklif, özetle işsizlik sigortası alma koşullarını kolaylaştırıyor, sigorta ödemesiyle ilgili süreleri iki katına çıkarıyor, son üç yılda en az 200 gün çalışmış olanları da sigorta kapsamına alıyor. Teklif kesintisiz prim ödemiş olmakla ilgili koşulları da kaldırıyor. Mevcut yasada, son üç yılda en az 600 gün çalışmış kişilere ödenek verilmesi öngörülüyor. Ödenek süreleriyse, Tuncel'in önerdiklerinin yarısı kadar.
- Türkiye'de vakıf üniversitelerindeki ilk sendikalaşma İstanbul Bilgi Üniversitesi'nde gerçekleşiyor. İstanbul Bilgi Üniversitesi'nde farklı birim ve statülerde çalışan işçiler, akademisyenler, teknik görevliler ortak örgütlenme yoluna giderek DİSK / Sosyal-İş Sendikası'nda örgütleniyor. Sosyal-İş sendikasının verilerine göre şu an eğitim veren 32 özel üniversitede 20 binin üzerinde emekçi çalışıyor ve bu alanda henüz örgütlü bir sendika bulunmuyor.
- Gaziantep Çemen Tekstil'de iki buçuk aydır grevde olan DİSK Tekstil üyesi işçiler, patronun yasadışı bir şekilde 130 grev kırıcı işçiyi işe alması üzerine 25 Mart'ta fabrika girişini kapattılar. Bugün saat 15.00'te çocuklarıyla birlikte fabrika girişini kapatan işçiler polis saldırısına rağmen direnişlerini sürdürdüler. Çemen Tekstil işçileri 74 gün süren mücadeleleri sonucunda zafere ulaştı. Çemen Tekstil patronu işçilerle toplu iş sözleşmesi için masaya oturmayı kabul etti.

Tekel direnişinde önemli dönemeç

- Tekel işçilerinin 4/C'ye başvuru süresinin uzatılması için Danıştay'a yaptığı dava başvurusu olumlu sonuçlandı. Böylece AKP hükümetinin işçilere tanıdığı sürenin dolmasına 1 gün kala, bu süre kısıtı da geçersizleşti ve mücadele yeni bir evreye girdi. Sendika, bu yeni kazanımla birlikte mücadelenin 8 aya uzanan yeni bir evreye girdiğini belirtti. Bu kararın ardından 2 Mart günü Tekel işçileri çadırlarını kaldırarak memleketlerine döndüler ve sendika yerellerde mücadeleyi büyütürken 1 Nisan'da

Ankara'da buluşma kararını açıkladı. Yerellerdeki mücadelede “iktidar mensuplarına rahat yok” sloganıyla çeşitli eylemler yapılacağı söylendi.

Bir bölüm işçi ise eylemin sürmesini isterken, Tekel direnişinin simgesi haline gelen çadır eyleminin sembolik olarak da olsa sürmesi gerektiğini belirttiler. Türk-İş önünde bir çadırla eylemin kesintisiz sürmesini isteyen işçiler, 1 Nisan'a kadar burada direniş nöbetinin tutulması gerektiğini söylediler. Sonuçta çadırlar kalktı. Tekel işçileri ve sendika yöneticileri, 78 gündür mücadeleye ev sahipliği yapan Sakarya Caddesi esnaflarına ve Ankaralılara teşekkür etti ve karanfil verdi. Sabah yapılan basın toplantısında basın emekçileri de unutulmadı, toplantıya katılanlara çiçek verildi.

Tekel işçilerinin memleketlerine dönmesinin ardından arka arkaya AKP'lileri protesto eden işçi eylemleri haberleri gelmeye başladı. 12 Mart günü bir etkinliğe katılmak için İzmir'e gelen Milli Savunma Bakanı Vecdi Gönül, Tekel işçileri tarafından karşılandı ve protesto edildi. 13 Mart'ta Bayındırlık ve İskan Bakanı Mustafa Demir'in Samsun'da katıldığı açılışta protesto gösterisi yapan işçilerle polis arasında arbede yaşandı. 14 Mart'ta 100 kadar Tekel işçisi Diyarbakır'da AKP İl Danışma Meclisi toplantısını bastı. AKP'liler Tekel işçilerine saldırdı, bir Tekel işçisi kalp krizi geçirerek hastaneye kaldırıldı. Yine 14 Mart günü Bitlis'te işçiler Belediye binasına açılım ile ilgili toplantı yapmaya gelen AKP'li milletvekillerini protesto etti. Aynı gün Sağlık Bakanı Akdağ'ın Trabzon'a gelişini AKP binası önünde protesto eden TEKEL işçileri, “her yer TEKEL” şiarıyla ülkeyi AKP'ye dar edeceklerini kaydettiler. 15 Mart günü de Malatya'ya giden AKP Malatya Milletvekili Ömer Faruk Öz Tekel işçilerince protesto edildi.

Eski bir TÜİK çalışanının başvurusu üzerine kararı veren Danıştay, 4/C'nin Anayasa'ya aykırı olduğuna hükmettiği için Anayasa Mahkemesi'ne başvurdu. Böylece Mart ayının sonlarına doğru Danıştay'ın “4/C” maddesinin iptali istemiyle Anayasa Mahkemesi'ne başvurması üzerine, Tekel işçilerinin güvencesiz çalıştırmaya karşı verdiği hukuk mücadelesinde yeni bir aşamaya geçildi. Danıştay, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun geçici personel çalıştırılmasına ilişkin "4/C" maddesini Anayasa'ya aykırı buldu. Tekel işçileri bu kararın ardından da eylemlerini sürdürdüler ve çeşitli illerde yaptıkları eylemlerle 1 Nisan'da Ankara'da olacaklarını duyurdular. Malatya'da 27 Mart'ta AKP il binasına giderek “Kölelik yasası 4/C'ye hayır” yazılı pankart açan 6 Tekel işçisi AKP'lilerin saldırısına uğradı. AKP'liler gazetecilere de saldırırken, polis gelip işçileri gözaltına aldı.

Değerlendirme:

Mart ayı çok sayıda kazanımla sonuçlanmıştır. Israrlı ve kararlı mücadeleler, çeşitli hukuki ve fiili kazanımlarla sonuçlanmıştır. Hukuki kazanımları fiilen uygulamak için mücadeleler sürmektedir. Dev Sağlık İş'in taşeron işçisinin asıl işverenin işçisi olarak tescil ettirilmesine dair mücadeleleri Bursa'da da sonuç vermiştir. Özellikle Cano Tekstil, Kent AŞ ve Tekel gibi uzun soluklu direnişler çeşitli hukuki kazanımlarla devam ederken, direnişlere karşı tutuklama, soruşturma gibi baskılar da artış göstermiştir. Mart ayında yükselen İSKİ ve Marmaray direnişleri ise hukuken bir sendika altında olmasa dahi taşeron işçilerin direnebileceğinin somut örnekleri olarak dikkat çekmiştir. Kentsel hizmetlerdeki taşeronlaştırmaya paralel olarak bu alanlardaki direnişler önümüzdeki dönemde daha da aratacaktır.

Mart ayında iş kazalarında çeşitli tipteki servis araçlarında ölümlerin fazlalığı dikkat çekti. Sadece tarım sektöründe değil sanayide de ölüm işçileri yollarda yakalamaya başladı. Servis araçlarının yaptığı kazalar sonucu 5 işçi ölürken 13'ü mevsimlik tarım işçisi 50 işçi yaralandı. Mart ayında madenlerde ve inşaatlarda iş kazaları yine başı çekti.

TARIM

- Balıkesir'in Manyas ilçesinde 50 bin dekar alanda yapılan domates ekiminin, önümüzdeki sezonda 2 bin dekara gerilemesi beklenmektedir. Sanayi tipi domateslerin kilogramını 13.5 kuruştan alan salça fabrikalarının domates fiyatlarını 12 kuruşa çekmesi sebebiyle bu bölgede yapılan domates üretimi azalmaktadır.
- Konya'nın Beyşehir ilçesinde 29 Nisan 2009 tarihinde yürürlüğe giren "Ticari amaçlı patateslerin izlenebilirliği hakkında" yönetmelik, ticari amaçlı yemeklik ve tohumluk patates üretimi, satış ve depolanmasının artık izne tabi olması düzenlenmiştir. Bu yönetmelikle birlikte çiftçiler tarlalarını ekemez hale getirilmiş ve bu yönetmeliğe uymayan çiftçilere cezai yaptırımlar uygulanacaktır.
- Çatalca ve bölgesi, 8 Eylül'de yaşanan sel felaketi sebebi ile tarım yönünden en çok zarar gören bölgelerden biri olmuştur. Tarlalarını süremeyen ya da sürmekte zorlanan çiftçiler devletten destek görmedikleri, ilaca, mazota zam geldiği ama mahsül fiyatlarının da artmadığı yönünde açıklama yaptılar. Aynı zamanda Çatalca'da bulunan Toprak Mahsulleri Ofisi kapatılmış ve özel bir firmaya verilmişti. Çiftçiler bu özel firmanın da depolarını dolu tutarak, "stoğumuz dolu" diyerek ürünü ucuza aldığını söylediler.
- Manisa'nın Turgutlu ilçesinde, 100 bin dönüm arazinin küçükbaş ve büyükbaş hayvanlardan korunmasını sağlayan, bunun için koruma bekçilerini kullanan Turgutlu Çiftçi Malları Koruma Başkanlığı⁷, geride kalan 10 yıllık dönemde dönüm başı koruma ücretlerini ödemeyen çiftçilerden alacaklarını tahsil etmek için icra takibi başlatmaya hazırlanıyor. Geçen dönemlere ait olduğu bildirilen yaklaşık 250 bin TL alacağı bulunan Çiftçi Malları Koruma Başkanlığı'nın icra takibi başlatmadan önce uyarı yazılarını çiftçilerin adreslerine göndermeye başladığı bildirildi. Gerekçe olarak da koruma bekçilerinin maaşlarının ödenmesinin çiftçilerden gelecek paralara bağlı olduğunu açıkladılar.
- Son yıllarda zeytinde yaşanan verim düşüklüğü ve incir, pamuk ve diğer sebzelerin para etmemesi nedeniyle zor duruma düşen birçok çiftçinin tarla ve bahçelerinden dönüm başına ödedikleri koruma parasını bile ödemekte sıkıntı yaşadığı belirtiliyor. Bunun üzerine de Aydın Çiftçi Malları Koruma Başkanlığı, zor durumdaki çiftçilerin koruma paralarını zamanında ödeyebilmeleri için kredi kartı ile koruma parası tahsil etmeye başladı.
- Seydişehir'deki elma üreticileri üründen beklentisini alamayınca ağaçları keserek başka bir ürünü ekecekleri tarım alanı yaratmaya çalışıyor. Geçen yıl elmanın para etmemesi ve ekonomik getirisinin az olması nedeniyle üreticinin hayal kırıklığı yaşadığını ifade eden bölge halkı, üreticilerin elma ağaçlarını sökmeye başladığını ifade ederek, yetiştiricilerin yeniden hububat ve sebze üretimine döndüğünü kaydetti.
- Zonguldak'ın Alaplı ilçesi Ziraat Odası Başkanı Şeref Türkoğlu, Fiskobirlik'in Şekerbank'tan aldığı krediyi ödemeyince şu anda bankanın bu parayı kooperatif ortaklarından tahsil etmeye başladığını belirterek, üreticilerin kredi borçları dolayısıyla mağdur olacağını kaydetti.
- Düzce Ovası Sulama Birliği'nin faaliyet alanı içerisinde tarlalarını sulayan ve 2005 yılından bu yana borçlarını ödemeyen bin 193 çiftçinin borcu icra yolu ile tahsil edilecek.

⁷ Çiftçi malları koruma başkanlığı: Çiftçilerin ekili olan tarlalarına hayvanlar tarafından zarar gelmemesi için kır bekçiliği yapmaktadır. Kır bekçileri gün doğumundan günbatımına kadar belirledikleri mıntka alanlarını dolaşmak suretiyle görevlerini icra ederler. Çiftçilerden yıllık olarak alınan aidatlar ile bekçilerin ve katip tahsildarın maaş ve sigortaları ödenir.

- Bu yıl sert geçen kış sebebiyle Antalya'da üreticiler özellikle sel ve don nedeniyle büyük kayıplar yaşadı. Türkiye Ziraat Odaları Birliği çiftçilerin büyük bölümünün sel ve dondan zarar gördüğünü belirterek, kredi borçlarının ertelenmesini istedi.
- Son yıllarda ne ürettiyse zarar eder hale gelen çiftçi ve köylü, nakit darboğazını aşabilmek için bankaların yolunu tuttu. Fakat ödeme zamanı gelince borçlarını ödeyemedikleri için çiftçiler hakkında icra takipleri başladı. Aydın Bozdoğan Ziraat Odası başkanı Ali Erkut, Bozdoğan ilçesinde arazilerin icra yoluyla bankalar aracılığıyla satışa çıkarılmaya başlandığına dikkat çekerek, borçlu vatandaşların borçlarının bir an önce yapılandırılması gerektiğine vurgu yaptı. Çiftçiler ardi ardına gelen krizler ve ürünün “para” etmemesi nedeniyle bankalara olan borçlarını ödeyemediklerini söylüyorlar.
- Ziraat Bankası, 2009 yılı karını 3 milyar 511 milyon lira olarak açıkladı. Kırsal kesimde çiftçiye destek için kurulan Ziraat Bankası bir çok çiftçinin kredi kartı ve ihtiyaç kredisi borcunu ödeyememesi sonucunda haciz işlemleri uygulamıştır. Küçük çiftçiyi ve üretimini desteklemek yerine karını şişiren ve tarımda büyük sermaye gruplarını fonlayan Ziraat Bankası'nın özelleştirme sürecinin hazırlandığı yorumları yapıyor.
- Balıkesir'de çiftçi sayısının giderek düşmesiyle ilgili olarak Ziraat Bankası Balıkesir Şube Müdürü Oğuzhan Tosunoğlu, ildeki çiftçi sayısının son dönemde 90 binden 53 bine kadar düştüğüne belirterek, 'yeniliklere ve büyümeye ayak uyduramayanların sistem dışında kaldığını' söyledi.

İş kazaları

- Düzce'nin Çilimli ilçesi TOKİ konutları mevkiinde Nevzat Yıldırım (41) idaresindeki 81 DA 091 plakalı traktör, fındık bahçesinde devrildi. Takla atan traktörün altında kalan Yıldırım, devrilen traktörde çıkarıldı. Ancak hastaneye götürülürken yolda hayatını kaybetti.
- Manisa'nın Gördes ilçesinde ürününe zarar veren köstebekleri öldürmeye çalışan çiftçinin tüfeğinin ateş alması sonucu çiftçi yaralandı.
- Bursa'nın merkez Mudanya ilçesine bağlı Balabancık köyünde tarlada eşiyle çalışan bir çiftçi, üzerine yıldırım düşmesi neticesinde hayatını kaybetti.
- Kilis'in Musabeyli ilçesine bağlı Aşağı Kalecik köyü yakınlarında, tarım işçilerini taşıyan minibüsün şarampole devrilmesi sonucu 9'u ağır 13 kişi yaralandı.

Tepkiler ve eylemler

- Devletin kendilerini desteklemediğini söyleyen çiftçiler, borçlarından dolayı gelen hacizlerin kaldırılmasını ve turizm sektörü gibi kendilerinin de desteklenmeleri gerektiğini söyledi.
- Trabzon'da bazı çiftçiler, Çiftçi Kayıt Sistemi Belgesi için alınan ücretlere tepki gösterdi. Açıklama yapan bir çiftçi, "Ziraat Odaları çiftçinin dostu mu yoksa düşmanı mı anlayamadık. Yasaları çiğneyip kafalarına göre aidat topluyorlar. Aidatların nereye gittiği belli değil. Doğrudan gelir desteği ve fındık için alan bazlı destekleme desteği almak için Çiftçi Kayıt belgesi zorunlu tutuluyor. Bu belgeyi almak için de 20 TL Ziraat Odası'na, 12 TL de Tarım İl Müdürlüğü'ne ödüyoruz. Bu düpedüz soygundur" dedi.
- Tedbiren tasfiye kararı alınan TARIŞ Pamuk ve Yağlı Tohumlar Birliğinin iştiraki olan Çiğli İplik Fabrikası çalışanlarının Alsancak'taki TARIŞ Genel Müdürlüğünün önündeki eylemi sürüyor. İşçiler çiftçileri ortak mücadeleye çağırıyorlar.

- Ziraat Mühendisleri Odası 42'inci Olağan Genel kurul Sonuç Bildirgesini yayımladı. Ziraat Mühendisleri Odası(ZMO), çay, tütün, şekerpancarı, üzüm gibi tüm üreticilerin üretimden kopartılmaları sürecinin, Türkiye tarımına çokuluslu şirketlerin egemen olması anlamına geldiğini ifade ederek, "Tarım bir kültürdür, tekelleştirilemez" dedi. Toplantının sonuç bildirgesinde şeker ile ilgili olarak; GDO'lu mısırdan nişasta bazlı şeker üretilerek Türkiye şeker sanayisinin baltalanmakta olduğu vurgulandı. Bildirgede "Hem işçisi hem çiftçisi mağdur edilmekte hem de Şeker fabrikalarının özelleştirilmesinin önü açılmaktadır. TŞFAŞ tüm fabrikaları ile bir bütündür özelleştirilmemelidir" denildi. Bildirgenin devamında, tarımsal KİT'lerin neoliberal politikalar çerçevesinde özelleştirilmesi ve kapatılmasının hayvancılığı hızla geriye götürdüğü, et ve süt üretiminin yetersiz hale geldiği, bu durumun hayvan ithalatını gündeme getirdiği, gıda olarak tüketilmemesi gereken kaçak ve tek tırnaklı hayvan kesimlerinin ortaya çıktığı, tüm bunların sonucu olarak halkın sağlıksız ve yetersiz beslendiği vurgulandı. Çözüm olarak canlı hayvan ve et ithalatının düşünülmesi yerine, ZMO'nun önerileri doğrultusunda hayvancılığın desteklenmesi, çayır-meraların ıslah edilerek korunması önerildi. Ziraat Bankası'nın özelleştirilme sürecinde kredilerinin yetersiz kalması nedeniyle devreye giren yabancı sermayeli bankaların, çiftçinin ödeme gücüne bakmaksızın ve kasıtlı olarak üretime değil tüketime yönelik krediler verdiği belirtilirken, bu durumun çiftçileri ödeme güçlüğüne düşürdüğü ve haciz uygulamalarıyla topraklarına el konulduğu belirtildi.

Kazanımlar

- Bolu Göynük'te özel bir şirketin Bölücekova köyü sınırları içerisindeki 23,6 hektarlık verimli tarım arazisi üzerinde kurulmak istenen termik santralinin yapılmasına yargı izin vermedi. TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası'nın açtığı davaya bakan Sakarya I. İdare Mahkemesi, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın işlemini hukuka aykırı bularak, iptal etti. Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'nca alınan 'kamu yararı' kararının da, 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu'nda öngörülen kamu yararı kararı yerine geçemeyeceğini belirten mahkeme, 16 Şubat'ta işlemleri iptal etti. Daha önce Adana, Antalya, Balıkesir, Çanakkale Biga ve Gelibolu, Düzce, İstanbul ve Muğla'da da, tarım arazilerini imara açan kararların mahkemeler tarafından reddedildiğini anımsatan Ziraat Odası Başkanı Gökhan Günaydın, Adana-Seyhan, Antalya Kovanlık-Selimiye ve Samsun-Terme ilçelerindeki verimli toprakları tarım dışına çıkartan kararlara karşı ZMO'nun açtığı davaların sürdüğünü söyledi.

Düzenlemeler ve olası gelişmeler

- 29.06.2009 tarih ve 2009/15173 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Türkiye Tarım Havzaları belirlenmişti. Belirlenen bu havzalara göre, ürünlerin fark ödemesi desteğine yönelik "Türkiye Tarım Havzaları Üretim ve Destekleme Modeline Göre 2010 Yılı Ürünleri Fark Ödemesi Desteğine Dair" 2010/159 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı 02.03.2010'da ve 27509 sayılı Resmi Gazete'de yayımlandı. Yeni modele göre, belirlenen 30 havzada, 2010 yılı üretim sezonunda üretilerek satışı yapılan 16 ürüne, kilogram başına 4 kuruş ile 42 kuruş arasında fark ödenecek. Buna göre, bu yıl kilogram başına yağlık ayçiçeği için 23 kuruş, sertifikalı kütlü pamuk için 42 kuruş, sertifikasız kütlü pamuk için 35 kuruş, sertifikalı soya fasulyesi için 35 kuruş, sertifikasız soya fasulyesi için 29,5 kuruş, kanola için 27,5 kuruş, dane mısır için 4 kuruş, aspir ve zeytinyağı için 30 kuruş, buğday için 5 kuruş, arpa, çavdar, yulaf, tritikale için 4 kuruş, çeltik, kuru fasulye, nohut ve mercimek için de 10 kuruş destek

ödemesi yapılacak. Destekleme ödemelerinin yapılabilmesi için çiftçilerin çiftçi kayıt sistemine üye olmaları zorunlu tutuluyor.

- Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ve Hazine Müsteşarlığı'nın, "Tarımsal Üretime Yönelik Düşük Faizli Yatırım ve İşletme Kredisi Kullandırılmasına İlişkin Uygulama Esasları Tebliği", Resmi Gazete'nin 18 Mart 2010 tarihli sayısında yayımlanarak 1 Ocak 2010 tarihinden geçerli olmak üzere yürürlüğe girdi. Karar kapsamında şu alanlarda yatırım ve işletme kredisi kullanılacak: "İyi tarım uygulamaları, organik tarım, yurt içi sertifikalı tohum, fide, fidan ve standart fidan üretimi, Ar-Ge, süt sığırcılığı, damızlık etçi sığır yetiştiriciliği, damızlık düve yetiştiriciliği, büyükbaş hayvan yetiştiriciliği (sığır-manda), küçükbaş hayvan yetiştiriciliği (koyun-keçi), kanatlı sektörüne yönelik bio güvenlik, arıcılık, büyükbaş hayvan besiciliği, küçükbaş hayvan besiciliği, yumurta tavukçuluğu, et tavukçuluğu, su ürünleri yetiştiriciliği, tarla içi modern basınçlı sulama sistemleri (damla sulama, yağmurlama sulama), diğer sulama sistemleri (derin kuyu açılması...vs), tarımsal mekanizasyon (traktör ve biçerdöver hariç), kontrollü örtüaltı yetiştiriciliği, ihracatı yapılan doğal çiçek soğanlarının üretimi ve tıbbi aromatik bitki yetiştiriciliği." Tebliğe göre, koyun yetiştiriciliğinde en az 50 baş, keçi (Saanen, Kilis ve Ankara Keçisi) yetiştiriciliğinde ise en az 25 baş kapasiteye sahip işletme kurmak veya kurulu işletmesinin kapasitesini artırmak isteyen yetiştiricilere yatırım ve işletme kredisi kullanılacak. Kanatlı sektöründe tavuk, hindi, ördek, kaz, devekuşu ve bıldırcın ile ilgili damızlık, ticari yumurtacı ve broiler yetiştiriciliği yapan işletmelerden; tavukçulukta 5 bin adet, hindicilikte 2 bin 500 adet, ördek, kaz ve bıldırcında bin adet, devekuşunda ise 100 adet ve üzeri kapasitelere sahip işletmelere biogüvenlik önlemleri konularında yatırım ve işletme kredisi verilecek.
- Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın tarım reformu kapsamında yürüttüğü iki temel projesi bulunuyor. Bu projelerden ilkinin arazi toplulaştırması, ikincisini ise az topraklı veya topraksız ailelere toprak dağıtımını oluşturuyor. Topraksız köylüye toprak dağıtımını konusunda 1985 yılından bu yana uygulanan Hazine arazilerinin az topraklı veya topraksız ailelere verilmesi uygulamasına bu yıl hız verileceği açıklandı. Sistem, topraksız çiftçiye ilk 4 yılı ödemesiz toplam 14 yılda faizsiz biçimde Hazine arazisi satışını içeriyor.
- Tarım ve Köyişleri Bakanı Mehdi Eker, tarım arazilerinin bölünmesine karşı bir yasa tasarısı hazırladıklarını ve kardeşlerin şirketleşmesini destekleyecekleri yönünde açıklama yaptı.
- Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, "Tarımsal Arazi Edindirme Ofisi" adı altında yeni bir yapılanmanın hazırlıklarına başladıklarını açıkladı. Böylelikle tarım arazilerine ihale yolu açılacak ve borsa sistemi kurulacak.
- İzmir'de tarım ve gıda sektörü temsilcisi şirketlerle bir araya gelen Tarım ve Köyişleri Bakanı Mehdi Eker, tarım sektörünün üretim değerinin 23 milyardan 57 milyar dolara çıktığını açıkladı. Eker, tarım sektörüyle ilgili şöyle bir değerlendirme yaptı: "Destekleme politikasını toptan değiştirdik ve 3 kat artırdık. 2010 yılında hayvancılığa 1 milyar 250 milyon lira destek verdik. Organik tarıma ve iyi tarım uygulamalarına geçişi destekledik. Türk tarım sektörünün üretim değeri 23 milyardan 57 milyar dolara çıktı. Hayvan ırkı ıslah edilerek süt miktarı artırıldı. Türkiye bazı sorunları çözdü. Türkiye bugün dünyada 8. büyük tarımsal ekonomiye sahip."
- Denizbank, yatırımını tarım alanına yapmak isteyenler için "özel bankacılık koruma amaçlı tarım fonu" oluşturdu.
- Tartışmalara neden olan GDO'lu ürünler yasa tasarısı, Meclis Genel Kurulu'nda kabul edilerek yasalaştı. Yasa, bazı bilim insanlarınca alerjik hastalıklar, hipertansiyon, kanser gibi hastalıkları tetiklediği öne sürülen GDO'lu ürünlerle ilgili önemli düzenlemeler içeriyor.

- Ordu'nun İkizce ilçesinde organik tarımın yoğun olarak yapıldığı Derebaşı köyü ile Devecik Beldesi Diyek Mahallesi'ndeki çiftçilere organik tarım bilgilendirme toplantısı düzenlendi. "Organik Fındık Yetiştiriciliği" konusunda merkez haline gelen İkizce ilçesinde 2010 yılında konu ile ilgili eğitim çalışmalarına devam edileceği bildirildi.
- Pazar için üretim yapan çiftçilere kırsal kalkınma yatırımlarının desteklenmesi çerçevesinde Tarım Bakanlığı'nca belirlenen kurallara uygun olarak alınan makine ve ekipmanının parasının yarısını devlet verecek. Program çerçevesinde 81 ilde yapılacak başvurular kabul edilecek.
- Trabzon Ticaret ve Sanayi Odası önderliğinde bir araya gelen "kent iş dünyası", 3 milyon TL sermayeli ortak bir şirket kurarak Manisa'da organik tarım yapmak üzere proje geliştirme kararı aldı. Alınacak bin 200 dönüm arazide organik ceviz ve badem üretilmesi planlanıyor.
- Bayer Yönetim Kurulu Üyesi Wolfgang Plischke, yeterli gıda arzının sağlanmasında bölgede önemli bir rol üstlenen Türkiye'nin Avrupa, Afrika ve Batı Asya'nın bahçesi olabileceğini söyledi. Plischke, yeni ekim yöntemi, bitki koruma ve gübrelerin verimli kullanımı gibi pek çok konuda çiftçiler için proje ve eğitim programları üzerinde çalıştıklarını söyledi.
- 1998 yılından bu yana Karadeniz'e fındık toplamaya gelen çoğu Güneydoğu bölgesinden göçer tarım işçilerinin yıllardır yaşadıkları kötü muameleler için yeni bir düzenleme yapıldı. Ankara'da Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Ömer Dinçer Başkanlığında 22 ilin valisinin katılımı ile bir toplantı yapıldı. Toplantıda hazırlanan "Mevsimlik Gezici Tarım İşçilerinin Çalışma ve Sosyal Hayatlarının İyileştirilmesi" adlı genelge hakkında Valilere bilgi verilerek alınan kararların eksiksiz yerine getirilmesi istendi. Resmi Gazete'nin 24 Mart 2010 tarihli sayısında yayınlanarak yürürlüğe giren "Mevsimlik Gezici Tarım İşçilerinin Çalışma ve Sosyal Hayatlarının İyileştirilmesi" adlı genelgeye göre; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Müsteşar Yardımcısının Başkanlığında; İçişleri, Milli Eğitim, Sağlık, Ulaştırma, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ile Başbakanlık Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü, Türkiye İş Kurumu, tarım işkolunda örgütlü en çok üyeye sahip işçi sendikası ile Türkiye Ziraat Odaları Birliği temsilcilerinin katılımıyla "Mevsimlik Gezici Tarım İşçileri İzleme Kurulu" oluşturulacak. Genelgeye göre, "işçilerin göç döneminde yolculuklarının güvenli ve sağlıklı bir şekilde yapılabilmesi maksadıyla; göç alan ve veren yerler arasında ulaşım ile ilgili koordinasyon sağlanacak, trafik denetimleri artırılacak, araç ve trafik güvenliğinin gerektirdiği kontroller hassasiyetle ve sıklıkla yapılacak, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarınca gerekli bütün tedbirler alınacak". İşçilerin il ve ilçe merkezlerinde geçici konaklamaları için "ihtiyaç halinde ve imkanlar dahilinde" kamuya ait alan ve tesislerden yararlanma imkânı sağlanacak, "şehir içinde, otogar ve istasyonlarda, parklarda vs. gelişi güzel konaklama ve beklemelerine fırsat verilmeyecek". İşçilerin ihtiyaç duyduğu ekmek ve yemek pişirme, çamaşır ve bulaşık yıkama ile tuvalet ve banyo mahalleri gibi asgari ihtiyaçların karşılandığı barınma yerlerinin işverenlerce karşılanması sağlanacak, bunun sağlanmadığı bölgelerde; işçilerin yoğun olarak çalıştığı yerlere en yakın mesafede, alt yapısı il özel idarelerince hazırlanacak toplulaştırılmış uygun yerleşim yerleri oluşturulacak.

Kadın çiftçilere yönelik düzenlemeler

- Kırsal kesimde yaşayan ve aile geçimini tarımsal faaliyetlerden sağlayan kadın çiftçilere yönelik yapılan eğitim çalışmaları artırıldı. Kadın çiftçilerin eğitimine 9 Mart 2010 tarihinde başlandı. Mayıs ayı başına kadar 150 köy ve belde de bulunan kadın çiftçilerin eğitilmesi hedefleniyor.

- Kadın çiftçiler için organik tarım kursları düzenleniyor. Çanakkale'nin Eceabat ilçesinde, Halk Eğitim Merkezi tarafından düzenlenen "Organik Tarım Kursu"na katılan 19 üretici kadın sertifika almaya hak kazandı. Verilen eğitim sonucunda kadın çiftçilere, organik tarımla üretilen ürünlerin pazarlanabilmesi için eğitim alan kadınların organik tarım üretimine başlaması vurgusu yapıldı.
- Tarım ve Köyişleri Bakanı Mehdi Eker, kırsal kalkınmayı destek için kadın girişimcilere "500 bin liralık tesis kur, yarısı bizden" çağrısı yaptı. Tarım Bakanlığı, tarımsal ürünlerin depolanması, işlenmesi, paketlenmesi ve ambalajlanmasından seraların yapımına, basınçlı modern sulama tesislerine kadar olan geniş yelpazede yer almaları için kadın girişimcilere, "Tesis kurun. Yarısı bizden" çağrısında bulundu.
- Manisa Akhisar'da Dünya Kadınlar Günü etkinliği olarak yapılan "Kadın Çiftçiler Yarışıyor" bilgi yarışmasında birinci olan çiftçi kadınlar yaptıkları açıklamada "Çocuklarımızı çiftçi yapmayacağız" dediler. Yıllardır daha gerilere gittiklerini vurgulayan kadınlar "Girdi fiyatları artıyor. Yetiştirdiğimiz ürünler yeteri kadar desteklenmiyor. Bizim ovamız Türkiye'nin en iyi pamuğunu üretiyordu. Pamukçuluk öldü. Pamuk üretiminin mutlaka desteklenmesi gerekir" dediler.

Değerlendirme:

Mart ayında tarım alanında en çok göze çarpan olaylar, çiftçilerin tarlalarını ekemeyecek duruma gelmeleri ve bunun da bir sonucu olarak çiftçilerin borçlarını ödeyememeleri olarak görünmektedir. Balıkesir Manyas'ta domates ekiminin azalması ve Seydişehir'de çiftçilerin elma üretiminden vazgeçerek hububat ve sebze üretimine yönelmeleri, çiftçilerin tarımsal faaliyetlerinin giderek azaldığını ve pazar için üretime yöneldiklerini göstermektedir. Çiftçilerin sel ve don gibi doğal koşullar nedeniyle topraklarını ekememeleri yanında devletin birçok çiftçiye desteklememesi sonucunda çiftçiler üretimi terk etmeye ya da desteklenen ürünlere yönelmektedir. Ancak burada da çiftçilerin desteklenen ürünlere yönelebilmesi için ödemesi gereken maliyetler çiftçileri zor durumlara sokmaktadır. Kredilerle kendini finanse etmeye çalışan çiftçiler borçlarını ödeyememiş ve birçok yerde çiftçilere icra takibi başlatılmıştır. Çiftçiyi ve tarımı desteklemek için kurulmuş olduğu söylenen Ziraat Bankası'nın son yıllardaki yeni uygulamalarıyla çiftçilerden para kazanması da ayrı bir soru işareti olarak durmaktadır. Çiftçilere kredi veren Ziraat Bankası bu durumu "köylülerin çağa ayak uyduramaması" olarak yorumlamıştır. Çiftçilerin verilen kredileri ödeyememeleri göz önüne alındığında Denizbank gibi bankaların kredi vermekteki nihai hedefinin, zor durumdaki çiftçinin durumunu düzeltmek değil, bu tarımsal alana girmeleri konusunda yatırımcıları teşvik etmek olduğu düşünülmektedir. Tarım Bakanlığı'nın tarımla ilgili yaptığı düzenlemeler çiftçilerin koşullarını düzeltmeyi değil karlı bir alan haline gelen tarıma yatırımcıları çekmeyi hedeflemektedir.

Mart ayında göze çarpan diğer bir gelişme ise Dünya Kadınlar Günü nedeniyle kadın çiftçilere yönelik açıklamaların ve düzenlemelerin çoğunlukta olmasıdır. Bu ay kadın çiftçilere yönelik yapılan yarışmada birinci olan çiftçi kadınların tarımsal desteklerin giderek azaldığına ve bu koşullarda üretim yapmanın zorluğu nedeniyle çocuklarının çiftçi olmasını istemediklerine dair yaptıkları açıklama önemli mesajlar içermektedir. Tarımsal alanda ücretsiz aile işçisi olarak çalışan kadınlara yönelik Tarım Bakanlığı'nın "organik tarım kursları" ve "tarımsal işletme kurma destekleri" gibi uygulamaları bu alana yatırım yapacak sermaye grupları için tarımda ucuz ve ihtiyaç duyulan niteliklere sahip emek gücü yetiştirilmesi adına bir adım olarak görülebilir.

Tarımda çalışmaya gelen tarım işçilerinin bu zamana kadar yaşadığı kötü koşullarla ilgili olarak bu ay yeni bir düzenleme yapılmıştır. Kamyon kasalarında çalışmaya gelen, yollarda ölen, Ordu Valisi'nin uyguladığı gibi potansiyel suçlu muamelesi gören ve polis zoruyla çadırları sökülen tarım işçileriyle ilgili bir düzenleme yapılması her ne kadar olumlu görünse de bunun sonuçlarının ve uygulamasının ne şekilde olacağını ilerleyen aylarda göreceğiz.

EKOLOJİ

İhlaller

- Akkuyu'da 35 yıldır süren nükleer santral planları burada yaşayan köylülerin göç etmesine neden oluyor. Belediye başkanı Mehmet Kale, "Göçü durduramasak belediyemiz fes edilecek. 5393 sayılı belediye yasasına göre 2 bin seçmenin altında olan belde belediyeler kapatılacak. Göçün tek nedeni kurulması düşünülen nükleer atom santrali" diyor. Mahalle Muhtarı ise yaptığı açıklamada "Akkuyu Köylüsü nükleerden değil organik tarımdan ekmek yemek istiyor. Nükleer enerji değil Akdeniz rüzgarıyla güneşini elektrığe çevirecek güneş enerjisi istiyor Köylü toprağını bırakmak istemiyor. Tarımdan gelen gelirleri azaldığı için toprak satıyor. Nükleer yandaşları bilinçli bir politika ile Akkuyu köylüsünü topraklarından kaçırıyor" diyor.
- Organik tarım alanı ve anıt zeytin ağaçlarının olduğu Kuşadası Kirazlı köyünde maden arama çalışmaları başladı. Köylüler ve çevreciler Kirazlı'nın maden kenti olmaması gerektiğini söylediler. Şu anda organik tarımın yapıldığı alanların yanı başında, yüzlerce yıllık anıtsal zeytin ağaçlarının dibinde, kalabilen son zeytinliklerin içinde çevresel etki değerlendirilmesi yapılmadan sondaj makineleri kurularak kömür madeni arama çalışmalarına başlandı.
- Erzurum'un Tortum ilçesinde kurulması planlanan hidroelektrik santrali (HES) ile ilgili Erzurum Valisi ile tartışan Erzurum Tema Vakfı temsilcisi ve öğretmen Işıl Bedirhanoglu'na kınama cezası verildi.

Tepkiler ve Eylemler

- 22 Mart Dünya Su Günü nedeniyle "Türkiye HES Raporu" başlıklı bir rapor hazırlayan TTKD (Türkiye Tabiatını Koruma Derneği) Antalya Şubesi, son günlerde Türkiye'nin gündeminden düşmeyen HES'lerle ilgili çarpıcı ayrıntılara yer verdi. Türkiye'nin kırsal bölgelerinde yaşayan halkın yaşamını etkileyen geniş kapsamlı iki kanunun öne çıktığının vurgulanan raporda, su kaynaklarının kullanım hakkının özel sektöre devredilmesini öngören Su Kullanım Anlaşmalarıyla, Maden Yasası'nın yarattığı tahribata dikkat çekildi. Bu iki yasanın ülkenin doğal kaynaklarını paylaşmaya dönük olduğu vurgulandı. Raporda nerede, kaç tane HES projesinin olduğuna da değinildi. Buna göre, Türkiye'nin en çok yağış alan bölgesi olan Karadeniz'deki HES projesi sayısının 341 olarak açıklandığı raporda, Akdeniz Bölgesi'nde 225, Doğu Anadolu'da 30, Güney Doğu Anadolu'da 20 olmak üzere ülke genelinde toplam 1600'den fazla proje olduğu belirtildi. HES yapılacak su kaynakları arasında, Finike'deki Alakır Çayı, Isparta'dan doğup Antalya'dan denize dökülen Köprüçay, Kaş Kıbrıs Deresi, Kaş Gömbe Çayı, Finike Akçay Deresi, Isparta Aksu Çayı, Köyceğiz Yuvarlakçay, Rize Fırtına Deresi, Tunceli Munzur Çayı gibi yüzlerce dere ve ırmak yer alırken bir çok vadinin yaban hayatı sahası ve doğal park statüsünde bulunuyor.
- Antalya'nın Kumluca' ilçesindeki Alakır vadisinde sekiz hidroelektrik santrali (HES) yapılmasına karşı çıkan köylülerin tepkileri devam ediyor. Su kaynaklarının ellerinden alındığını söyleyen Karacaören köylüleri, Çayağzı mevkiinde inşaatına başlanan 3. HES'in çalışmaları sırasında inşaat alanına doğru yürüyerek şirket çalışanlarına tepki gösterdiler. Bunun üzerine şirket çalışanları çalışmalara ara verdiler. Karacaören muhtarı Öztürk, bölgedeki gerilimin turmandığını belirterek "HES'ler bir kişiyi zengin edecek. Oysa buradaki su kaynağını bölge halkının kullanması durumunda binlerce kişi yararlanacak" diye konuştu. 29 Mart 2010 tarihinde Karacaören köyünde bir araya gelen yüzlerce köylü Alakır vadisinde yapımı süren sekiz HES inşaatının durdurulması için miting yaptı. Mitingdeki pankartlarda "Alakır özgür olacak, Çevre

Bakanı sesimizi duy, suyumuzu sattırmayacağız ve biz ekmeğimizin peşindeyiz" ifadeleri yer almaktaydı. Mitingde konuşan Alakır Derneği Başkanı Mehmet Başar, su kaynaklarını kiralayan şirketlerin para kazanmaktan başka bir derdinin olmadığını, burada tahrip olan doğanın bu şirketlerin umurlarında olmadığını, bölge halkının ise ekmeğinin, suyunun peşinde olduğunu söyledi. Alakır Derneği eski Başkanı Kemal Erdoğan da "Su kaynaklarını kiralayan şirketler elli yıllığına kullanım hakkı alıyorlar. Böyle giderse, bizler bu suyu kullanabilmek için satın almak zorunda kalacağız" dedi. Bu arada konu yargıya da taşınıyor. Antalya Konyaaltı Dostları Derneği ile Alakır Kardeşliği Platformu üyelerinin açtığı yürütmeyi durdurma ve iptal davası nedeniyle Antalya Bölge İdare Mahkemesi önünde bir araya gelen grup üyeleri, Alakır'da yapılacak olan sekiz HES'i protesto etti. Grup üyeleri, "Su boşa akmaz, güneş bize yeter ve HES'lere geçit yok" gibi ifadeler içeren pankartlarla tepkilerini dile getirdiler.

- Antalya Finike'deki Akçay deresi üzerinde projelendirilen iki adet HES ve sulama suyu projesi Gökbüklüleri harekete geçirdi. Çok sayıda anıt ağaç ve endemik bitkiye ev sahipliği yapan Gökbük ve çevresi, köylülerin iddiasına göre karakulak olarak adlandırılan Anadolu Vaşağı'nın da son yıllarda sık görüldüğü bir bölge. Finike'deki Gökbük kanyonu çevresinde, soyu tehlikede olan vaşak (karakulak) gördüklerini öne süren köylüler kanyonu besleyen Akçay deresine yapılması planlanan HES'lere karşı mücadele başlatıyor.
- Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu (EPDK)'nın aldığı karar çerçevesinde Erzin Burnaz sahili ile İskenderun Körfezi arasında kurulması düşünülen 7 adet Termik Santrale yönelik bölge halkının tepkileri sürüyor. Hatay'ın Erzin İlçesinde kurulması düşünülen termik santraller yüzlerce kişinin katıldığı mitingde protesto edildi.
- Rize'nin Çayeli ilçesi Çataldere köyünde Atabey Enerji firması tarafından yapılmakta olan Uzundere-2 Regülatörü ve Hidroelektrik Santrali ile ilgili Rize İdare Mahkemesi'nin 23 Şubat 2010 tarihinde verdiği 'Tedbiren Yürütmeyi Durdurma' kararına rağmen yüklenici firmanın çalışmalarına devam ettiği tespit edildi. Mahkeme kararına rağmen santral inşaat sahasında çalışmaların devam ettiği 25 Mart tarihinde yapılan inceleme ile tespit edilerek tutanak altına alındı. Sinan Akçal isimli köylü, yüklenici firmanın gizli yürüttüğünü iddia ettiği çalışmalarını engellemek için halk tarafından taş bariyerler ile girişi kapatılan inşaat sahasında, elindeki nacağı ile gece gündüz nöbet tutuyor. Yörede 'tahra' olarak da adlandırılan balta cinsi kesici alet ile nöbet tutan Akçal, mahkeme kararının yerine getirilmesi için gönüllü nöbet tuttuğunu belirterek, "Burada verilen yargı kararına rağmen inşaatta çalışmalar sürdürülüyor. Gece gündüz gizli gizli çalışmalarını sürdürüyorlar. Dün gece bir mikserin inşaat alanına girdiğini gördüm. Bu adamlar kanun tanımıyor. Bunlar neye güveniyor. Bu adamların arkasında kim var. Elimdeki tahra da bizim iş makinemiz. Ben köylüyüm. Bunu arazide kullanıyoruz. Adamlar kanun jandarma tanımıyor. O nedenle ben burada nöbet tutuyorum. Buraları kendimiz korumaya çalışıyoruz" şeklinde konuştu.
- Sanko Holding tarafından Rize'nin İkizdere İlçesinde yapımı devam eden Selin-1 HES projesi için 30 Mart 2010 tarihinde İkizdere Kültür Merkezi Salonu'nda ÇED bilgilendirme toplantısı düzenlendi. Bina önünde toplanan bir grup HES karşıtı çevreci, toplantıya İkizderelilerin katılımının olmadığını bu nedenle toplantının geçerliliğinin olmadığını belirtti. Çevrecilerin bu açıklamalarına rağmen HES yüklenicisi firma yetkilileri, uzmanlar ve bazı vatandaşların katılımı sağlandığı için toplantıyı başlattı. Bir grup çevreci toplantıyı engellemek için ellerindeki dövizlerle toplantının yapıldığı salona girdi. Salonda İkizdereli hiç kimsenin bulunmadığını belirten çevreciler toplantının iptal edilmesini istedi. Konuyla ilgili İkizdere Derneği adına basın açıklaması düzenleyen Hızır Ekşi, doğanın yok edildiğini belirterek, "İkizdere'de HES projeleri ile doğa ve vadi katliamı yapılmaktadır. Bu katliama karşı olmak ve bunu önlemek için buradayız. Burada düzenlenen toplantıya devletin resmi kurum temsilcileri ile HES projesini yürüten firmanın çalışanları katılmıştır. İçerideki

toplantıda İkizdere'yi temsilen kimse bulunmamaktadır. Bu toplantının geçerliliği yoktur" dedi.

- Muğla'nın Köyceğiz ilçesine bağlı Beyobası beldesinden geçen Yuvarlakçay Irmağı'na kurulacak Hidroelektrik Santralinin yapımı için asırlık çınarların ve çam ağaçlarının kesileceğini söyleyen köylülerin ve çevreciler eylemleri devam ediyor. Beyobası Beldesi meydanında buluşan köylüler ve çevreciler, araç konvoyu oluşturarak Çokmaşat köyü meydanında toplandı. Burada yapılan basın açıklamasının ardından Topgözü mevkisine giden kalabalık, çeşitli gösteriler yaptı.
- Trabzon Çaykara ilçesi Uzuntarla köyünde yapımı devam eden HES projelerine köylüler tepki gösterdiler.
- Tunceli'de yapımı tamamlanan Mercan Hidroelektrik Santralının milli park sınırları içerisinde kurulduğu iddiasıyla ilgililer hakkında suç duyurusunda bulunuldu. Tunceli Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunan Tunceli İHD temsilcisi Avukat Barış Yıldırım, adliye önünde Dersim Çevre Girişimi üyeleriyle birlikte gazetecilere yaptığı açıklamada, Mercan HES'in Munzur Vadisi Milli Parkı Sınırları içerisinde yer aldığını belirtti. Bu vahim durum karşısında yargıyı derhal göreve çağıran Avukat Yıldırım, kanunlar çiğnenerek hukuksuz bir şekilde yapılmış olan Mercan HES'e dair her türlü yürütmenin durdurulması gerektiğini söyledi. Mercan HES'in kanunlara göre yıkılması gerektiğini vurgulayan Yıldırım, "Çevreye verilen her türlü zarar da telafi edilmelidir" dedi.
- Uluslararası Nehirler, Su ve Yaşam İçin Barajlara Karşı Eylem Günü'nde Artvin halkı Çoruh Nehri ve kolları üzerinde süren sayısız HES projesine karşı tarihi Berta Köprüsü'nde bir araya gelen "HES'lere hayır" ve "Çoruh Havzası'nın suyunu HES'e, insanımı göçe zorlamayın" dedi. Avukat Bedreddin Kalın yaptığı açıklamada, "HES inşaatları, var olan sistemi bozduğu için yerel üretimi sağlayacak her türlü tarım ve hayvancılığı yapılabilir olmaktan çıkarmaktadır. Tarımı ve hayvancılığı olmayan bir kırsal alanın işe yaramayacağı ve insanların da artık buradan göç edeceği açıktır" dedi. Eyleme Yusufeli Demir Köyü'nden katılan yaşlı bir köylü, Kaymakam'ın baraj inşaatını yürüten şirketin temsilcileriyle birlikte kendilerini yataklarından kaldırarak 50 bin lira rüşvet teklif ettiğini söyledi. Erzurum Tortum'da ise baraj inşaatına karşı eylem yapmaktan 5 kişinin tutuklandığı ve halen cezaevinde oldukları bildirildi.
- Giresun'un Görele ilçesi Çanakçı Vadisi'nde yapılması planlanan Hidroelektrik Santrali'ne karşı çıkan vatandaşlar, yürütmenin durdurulması için Ordu Bölge İdare Mahkemesi'ne dava açtılar.
- Üçüncü Köprü Yerine Yaşam Platformu 28 Mart Pazar günü İstanbul Sarıyer'de geniş katılımlı bir eylem düzenledi. Hacıosman'dan Parkorman'a kadar insan zincirinin oluşturulduğu eylemde "Ormanlarımızı savunalım" çağrısı yapıldı. 'Yıkım-talan köprüsüne geçit yok! Ormanlarımızı Savunmaya!' temasıyla düzenlenen eylemde üçüncü köprü projesinin iptali ve insanca, yaşanılabilir bir kent hakkı talebi dile getirildi.
- Artvin Derelerin Kardeşliği Platformu, Doğu Karadeniz'de yapılmak istenen HES'lere (karşı eylem yaptı. İstanbul'da yaşayan Artvinliler ve çevre örgütleri Galatasaray Meydanı'nda toplandı. Tulum, akordiyon ve davullar eşliğinde yürüyüşe çeken kalabalık grup 'Su haktır satılamaz', 'AKP elini doğamızdan çek', 'Dereler özgürdür özgür olacak', 'AKP doğaya zararlıdır' sloganlarını attı.
- Bursa Su Platformu öncülüğünde bir araya gelen çok sayıda sivil toplum örgütü, yapımı süren Hidroelektrik Santrallerini, suların kirletilmesini ve ticarileştirilmesini protesto etti.
- Jeoloji Mühendisleri Odası, sayıları yüzlerce olan plansız nehir tipi HES ya da barajlarla doğa katliamı yaşandığını ifade etti. 22 Mart Dünya Su Günü nedeniyle Jeoloji Mühendisleri Yönetim Kurulu'ndan yapılan yazılı açıklamada, enerjide dışa bağımlılığın azaltılarak yerli kaynakların harekete geçirilmesi gibi "meşru ve anlamlı"

gerekleştirmelerle, suyu doğal hak olmaktan çıkarıp ticari hale getirerek sermayeye, küresel piyasaya açan politikalardan vazgeçilmesi gerektiği kaydedildi. Doğu Karadeniz'de, Rize Fındıklı'da, Çayeli, Hemşin, Çamlıhemşin İkizdere, Askaroz, Trabzon'da İkizdere Çağlayan Deresi, Uzungöl'de, Artvin'de Papart'ta, Balcı'da, Maçahel'de, Barhal'da dereler üzerine yapılan, sayıları yüzlerce olan plansız nehir tipi HES ya da barajlarla doğa katliamı yaşandığı ifade edilen açıklamada, "Artvin'de Çoruh Vadisi boyunca, vadi üzerinde yer alan onlarca köy ile Yusufeli ilçesi, projelendirilen barajlar ve hidroelektrik santrali sebebiyle sular altında kalacak, tarihi, kültürel ve doğal güzellikleri yok olacaktır" denildi. Tunceli Munzur Vadisi ile çevrenin baraj ve hidroelektrik santral projesi sebebiyle ekolojik dengesinin bozulacağına altının çizildiği açıklamada, "İnsanlar göçe zorlanacak, yaşam kültürünün temelleri yok edilecektir. Hasankeyf'te yapılacak barajlarla tarihi kültürel değerlerimiz sular altında kalma ve yok olma tehdidi altındadır" denildi.

- Ziraat Mühendisleri Odası Kayseri şube başkanı Fahrettin Açıkgöz, 22 Mart Dünya Su günü nedeniyle bir basın açıklaması yaptı. Yaptığı basın açıklamasında "Ziraat Mühendisleri Odası olarak diyoruz ki su doğal ve insan hakkıdır. Rant aracı değildir. Bu bağlamda tarım sektöründe uygulanması gereken bağımsız tarım politikaları gibi, en önemli doğal kaynağımız olan su için çok uluslu firmalara ve suyun ticarileşmesi için çaba gösterenlere karşı bağımsız su politikaları uygulanarak su kaynaklarımızın korunması gerekmektedir" dedi.

Kazanımlar

- Rize İdare Mahkemesi, İkizdere Vadisi'nde yapılacak hidroelektrik santral (HES) projesinin iptali için açılan davada, yürütmeyi durdurma kararı verdi. Konu ile ilgili açıklamada bulunan İkizdere Derneği Başkanı Kadem Ekşi, bir firmanın İkizdere Vadisi üzerinde yapılacak "Dereköy Regülâtörü" ve "Demirkapı HES projesi" ile ilgili üretim lisansı aldığını, Çevre ve Orman Bakanlığı'nın da projelere "ÇED olumlu" raporu verdiğini anımsattı. Rize İdare Mahkemesi'ne başvurarak "ÇED Olumlu" raporunu iptali için dava açtıklarını belirten Ekşi, yaklaşık 1 yıl önce proje için bilirkişi incelemesinin yapılmasına yönelik ön 'yürütmeyi durdurma' kararı verildiğini hatırlatarak, "Mahkeme yapılan bilirkişi incelemelerin ardından kanaatini de ortaya koyarak gerekçeli yürütmeyi durdurma kararı verdi" dedi. Mahkemenin verdiği kararda projenin uygulanmasında havza bütünlüğüne bakılması ve vadide bulunan endemik türlerin korunması gerektiğine ve çevreye geri dönülemez şekilde zarar verilebileceğine dikkat çekildi.
- Papart Deresi'nde yapımı öngörülen Cüneyt 1-2-3-4 HES'leri için dava açılmış, HES'lerin bu vadiye büyük zararlar vereceği vurgulanarak inşaatların durdurulması istenmişti. Rize İdare Mahkemesi Papart Vadisi'nde kurulacak HES'lerin yasalara uygun olmadığını vurgulayarak gerekçeli kararını 8 Mart 2010 tarihinde açıkladı.
- Rize İdare Mahkemesi, İkizdere Vadisi'nde yapılacak Dereköy regülâtörü ve Demirkapı HES projesinin iptali için açılan davada "yürütmeyi durdurma" kararı verdi.
- İzmir'in Dikili ilçesinde 10 tona kadar su kullanımını ücretsiz yaptığı için hakkında dava açılan Belediye Başkanı Osman Özgüven beraat etti. Belediyelerin ticari değil kamusal kurumlar olduğunu ifade eden Özgüven, yaptığı açıklamada "Dünyada insanların üretmediği tek şey su, toprak ve havadır. Suyu daha iyi değerlendireceğiz. Suyun erişilebilir bir hak olduğunu sonuna kadar savunacağız. Eğitim, ulaşım, yerleşim, ayrı ayrı insan hakkıdır. Bunları sonuna kadar savunmaya devam edeceğiz. Suyun kamusal bir hak olduğu ortaya çıktı. Bugün mahkeme, suyun insan hakkı olduğunu tescilledi" dedi.

- Dikili Belediyesi Osman Ögüven'in beraat kararı için açıklama yapan Suyun Ticarileşmesine Hayır Platformu, "bu davanın sonucunda su hakkı beraat etmiş ve suyun bir piyasa malı gibi alınıp satılması ise mahkum edilmiştir" dedi. Platform açıklamasında şu görüşlere yer verildi: "Artık bütün Belediyelerin bu süreçten dersler çıkarmasının zamanı gelmiştir. Dikili Belediye'sinin yıllarca süren hak ve hukuk mücadelesini uzaktan seyreden ve yalnızca seçim süreçlerinde suyun insan hakkı olduğuna dair mesnetsiz söylemlerle halkı aldatanların önünde bugün sadece iki seçenek vardır: Suyu ticari bir mal gibi halka sattığı için mahkum edilmek ya da derhal gereğini yaparak sadece insani ihtiyaçlar için kullanılan suyu, tıpkı Dikili Belediyesi'nin yaptığı gibi bedelsiz olarak dağıtmak. Bizler, Suyun Ticarileştirilmesine Hayır Platformunun bileşenleri olarak, HES'lere, barajlara, kontrollü su sayaçlarına ve tarımsal suyun fiyatlandırılmasına karşı vereceğimiz mücadelede bu süreçlerin takipçisi olmaya devam edeceğimizi ve mücadelemizi Dikili'de elde ettiğimiz zaferle daha da ileriye taşıyacağımızı duyururuz."
- Dikili Belediye Başkanı Osman Özgüven'in beraatiyle ilgili olarak Halkevleri yaptığı açıklamada "belediyelerin işletme, su meta olmadığını" söyledi. Halkevleri Genel Sekreteri Oya Ersoy, "Belediyeler şirket değildir. Belediyeler halkın su, enerji, ulaşım gibi yaşamsal ihtiyaçlarını ihtiyaç oranında parasız karşılamalıdır. İnsanca yaşam için gerekli temiz su miktarı olarak en az 18m3 su belediyeler tarafından halka parasız vermelidir" dedi.

Düzenlemeler ve olası gelişmeler

- Avrupa Birliği ve İngiltere'de faaliyet gösteren "Çevre İçin Liderler Grubu"nun, TÜSİAD ve Bölgesel Çevre Merkezi Rec'in girişimleriyle Türkiye'de de kurulması planlanıyor. Liderler Grubu, iklim değişikliğini yalnız bir çevre sorunu olarak değil aynı zamanda ekonomik ve sosyal bir olgu olarak değerlendiriyor. Grup, iklim değişikliğiyle mücadele ve düşük karbon ekonomisine geçişi öngörüyor ve bunun için hükümet ve özel sektör yakın işbirliği içinde. Liderler grubu direktörü Declève özel sektörün sesinin daha çok çıkması ve çözüm yollarının artırılmasını sağlamak amacıyla çalıştıklarını söyleyerek, "Doğanın sermayesi olmadan kapitalizm olmaz. İklim istikrarlı bir hale gelmediği sürece, ekonomik kalkınma uzun vadede sürdürülebilir olamaz" diye konuştu.
- Elektrik Üretim A.Ş.'ye ait 19 gruba ayrılan, 52 adet akarsu santralinin ihalesinin, Nisan ayında yapılması öngörülüyor. Bu yıl özelleştirmelerde enerji sektörü başı çekerken, 52 adet akarsu santrali de işletme hakkı verilmesi yöntemiyle özelleştirilecek. Öte yandan 19 grupta yer alan hidroelektrik santraller ve gelen teklifler şöyle:
 - 1. Grup: İznik-Dereköy, İnegöl-Cerrah, M. Kemalpaşa-Suuçtu
Teklif sayısı: 22
 - 2. Grup: Haraklı-Hendek, Pazarköy-Akyazı, Bozüyük
Teklif Sayısı: 9
 - 3. Grup: Kayaköy
Teklif Sayısı: 88
 - 4. Grup: Kovada 1, Kovada 2
Teklif Sayısı: 15
 - 5. Grup: Turunçova-Finika
Teklif Sayısı: 12
 - 6. Grup: Anamur, Bozyazı, Mut-Derinçay, Silifke, Zeynel
Teklif Sayısı: 29
 - 7. Grup: Bozkır, Ermenek, Göksu
Teklif Sayısı: 54

- 8. Grup: Dere, İvriz
Teklif Sayısı: 27
- 9. Grup: Kayadibi
Teklif Sayısı: 60
- 10. Grup: Bünyan, Çamardı, Pınarbaşı, Sızır
Teklif Sayısı: 56
- 11. Grup: Değirmendere, Karaçay, Kuzuculu
Teklif Sayısı: 20
- 12. Grup: Koyulhisar, Ladik-Büyükkızoğlu
Teklif Sayısı: 15
- 13. Grup: Besni, Derme, Erkenek, Kernek
Teklif Sayısı: 22
- 14. Grup: Bayburt, Çemişgezek, Girlevik
Teklif Sayısı: 54
- 15. Grup: Esental, Işıklar 'Visera'
Teklif Sayısı: 30
- 16. Grup: Çağ Çağ, Otluca, Uludere
Teklif Sayısı: 26
- 17. Grup: Adilcevaz, Ahlat, Malazgirt, Varto-Sönmez
Teklif Sayısı: 9
- 18. Grup: Engil, Erciş, Hoşap-Zeyne, Koçköprü
Teklif Sayısı: 25
- 19. Grup: Arpaçay-Telek, Kiti
Teklif Sayısı: 40

Değerlendirme:

Mart ayında da birçok bölgede HES yapımları tepkilere ve yürütmeyi durdurma kararlarına rağmen devam etmektedir. Akkuyu'da nükleer santral kurulma olasılığının verdiği korku, organik tarım yapılan Kuşadası Kirazlı'da maden arama çalışmalarının başlaması örneklerinde olduğu gibi, tarımda faaliyet gösteren köylüler ve çiftçiler, tarımdan koparılıp göçe zorlanmaktadır.

22 Mart Dünya Su günü nedeniyle açıklanan HES raporları HES'lerin çok geniş bir alana yayıldığını göstermektedir. Sularına, derelerine HES yaptırmak istemeyen köylüler, gerek oluşturulan platformlar aracılığıyla gerek yargı yolunu kullanarak mücadeleye devam etmektedirler. Verilen yürütmeyi durdurma kararlarına rağmen HES yapımlarının devam etmesi, köylüleri inşaat başında nöbet tutma gibi kendi önlemlerini geliştirmeleri şeklinde sonuçlanmıştır.

Mart ayında gerçekleşen diğer bir önemli gelişme ise Dikili Belediye Başkanı'nın bedava su kullandığı gerekçesiyle hakkında açılan davadan beraat kararı alınmasıdır. Suyun metalaşmasına ve ticarileşmesine karşı verilen bu önemli karar diğer tüm mücadelelere umut olmuştur. Bu konuda açıklama yapan Halkevleri ve Suyun Ticarileşmesine Hayır Platformu, konunun takipçisi olacaklarını açıklamış, bu kararın diğer tüm kararlara örnek olması gerektiğini vurgulamıştır.

Bu ay içinde Rize İdare Mahkemesi de HES'lerin yapımı için birçok ilçede yürütmeyi durdurma kararı vermiştir. Bu kararların uygulanması HES'lerin caydırıcılığı açısından önemli olmakla birlikte, bu kararlarının köylüler ve HES'lerin yapımı üzerindeki etkileri zaman içinde görülecektir.

52 adet akarsu santralının özelleştirme için ihaleye açılması, kapitalizm için doğayı önemli bir sermaye alanı olarak gören şirketlerin bu alandaki faaliyetlerinin artacağını açıkça göstermektedir.

ENERJİ

- Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nın, İzmir ve Manisa'ya hizmet veren Gediz Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin (EDAŞ) satış sürecini başlatmasına tepkiler geliyor. Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) İzmir Şubesi, Türkiye Enerji Su ve Gaz İşçileri Sendikası, Enerji Sanayi ve Maden Kamu Emekçileri Sendikası İzmir şubeleriyle Türkiye Enerji Sanayi ve Madencilik Hizmet Kolu Ege Şubesi temsilcileri, Konak TEDAŞ önünde toplanarak "Özelleştirmeye izin vermeyeceğiz" dediler. Açıklamada, Gediz EDAŞ'la birlikte Boğaziçi, Dicle ve Trakya EDAŞ'ın da özelleştirilmek istendiğini hatırlatılarak, "21 bölgeye ayrılan şirketlerden 13'ü özelleştirildi. Bunlara karşı açtığımız davalar sürüyor. EDAŞ için de hukuksal mücadelemiz devam edecek" denildi.
- Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) 42. Dönem Olağan Genel Kurulu, İnşaat Mühendisleri Odası Teoman Öztürk Kongre Salonu'nda başladı. Açılış konuşmasında EMO Genel Başkanı Musa Çeçen, harita üzerinde özelleştirilen ya da özelleştirme süreci devam eden dağıtım bölgelerinin sarı renge boyandığında ülkenin tamamının AKP'nin sarı rengine boyanmış olduğunun görüldüğünü ifade etti. Çeçen, sadece enerji alanında değil, eğitim, sağlık başta olmak üzere pek çok alanda halkın açmaza düşürüldüğü bir savrulma yaşandığını vurguladı. Elektrik dağıtım özelleştirmelerinde sürecin tamamlanmak üzere olduğuna dikkat çeken Çeçen, özelleştirme sürecinde emek örgütlerinde yaşanan kırılmaya da işaret ederek, "Enerji alanı başta olmak üzere özelleştirme karşısında yeterli bir karşı duruşun sergilenebildiğini söylemek mümkün değil. Artık yeni mücadelemizin adı mutlaka yeniden kamusal, kamulaştırma mücadelesi olmalıdır" şeklinde konuştu.
- TETAŞ'ın 1 Nisan 2010 tarihinden itibaren uygulayacağı toptan satış fiyatlarına zam istemediği hatırlatarak, "Bunun Nisan'da elektrik fiyatlarına zam gelmeyeceği anlamına geldiğini söyleyebilir miyiz?" şeklindeki sorular üzerine Enerji Bakanı Taner Yıldız, otomatik fiyatlandırma mekanizması içerisinde havuza 4 tane rakam atıldığını, TETAŞ'ın verdiği fiyatın da bunlardan sadece biri olduğunu söyledi. Yıldız, "O havuzda ne rakam çıkacak şu anda bilmiyoruz. Çıkan rakamı kamuoyu ile paylaşırız" dedi.

Gelişmeler-düzenlemeler

- Güney Kore ile Türkiye arasında Sinop nükleer santralının kurulması için anlaşma imzalandı. Kore'nin en büyük enerji şirketi olan ve Asya'da en büyük şirket olmayı hedefleyen KEPCO, Karadeniz'deki nükleer santral projesi başta olmak üzere, Türkiye'de ortaklıklara da önem veriyor. KEPCO daha önceden Nurol Enerji ve SK Mühendislik ve İnşaat Şirketi ile birlikte Gürcistan'da santral ihalesi almışlardı. Türkiye'de hükümet bir taraftan da Rusya ile nükleer santral için görüşmelerini sürdürüyor.
- Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı'nın (TPAO) iştiraki Turkish Petroleum International Company (TPIC) Irak'ın dev Rumaila petrol sahasında 45 petrol kuyusunun açılmasını öngören 318 milyon dolar tutarında ihaleyi kazandı.
- Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Taner Yıldız, Libananco şirketinin, Uzan Grubu'na aitken devlet tarafından el konulan Çukurova Elektrik (ÇEAŞ) ve Kepez Elektrik hisselerinde zarara uğradığı gerekçesiyle Türkiye aleyhinde açtığı 10 milyar dolar tutarındaki tahkim davasının Türkiye lehine sonuçlanacağını savundu.

- Doğalgazın sadece yüzde 2-2.5'inin yerli kaynaklardan karşılandığını söyleyen Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Taner Yıldız, kömürden gazlaştırma faaliyetleri yürüttüklerini ve bu konuda ABD ile çalıştıklarını bildirdi.
- Madencilik Yasası'nın bazı maddelerinin Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmesinin ardından yeniden ele alınan yasa tasarısına göre, farklı bir yatırım için engellenen madencilik şirketinin tüm masrafı, bölgedeki diğer yatırımın yüklenicisi tarafından karşılanacak. Doğal dengeyi bozar nitelikte planlanan maden yatırımlarına karşı hukuk mücadelesi veren avukat Arif Ali Cangı, yasanın, maden sektörünün önündeki tüm engelleri kaldırmak için hazırlandığını belirterek, "İlgili bakanlıkların müsteşarları ve gerek görülmesi halinde, madencilerin katılacağı kurul adlı idari yapı, bir anlamıyla madencilerin yüksek konseyi olacaktır" dedi. Cangı, anılan kurulun, karar verme sürecinde, görünür rezerv alanıyla başka bir yatırımın çakışması durumunda, öncelikle madenin üretime geçme olanağı olup olmadığını araştıracağını ifade etti. Cangı, "Kurulun, Efemçukuru'ndaki altın madeninin işletilmesi yönünde karar vermesi sonucu Çamlı Barajı 2. planda kalacak" dedi.

Değerlendirme:

Enerjide gündem özelleştirme. Önümüzdeki aylarda 8 bölgede enerji dağıtım ihalelerinin tamamlanması planlanıyor. Bu önemli gelişmeye dair toplumsal muhalefetin herhangi bir hazırlık içerisinde olmaması dikkat çekiyor. Enerji dağıtım özelleştirmeleri dışında, nükleer enerjiden HES'lere, irili ufaklı, yerli yabancı bir çok sermaye grubunun iştahını kabartan yatırımlar için de süreç işliyor. Ekoloji raporunda da görüldüğü gibi, enerji sektörüne sermayenin yoğun ilgisi, bir çok yerde çevresi, toprağı, suyu için endişe duyan halk ile bu şirketlerin karşı karşıya gelmesine neden oluyor. Bu noktada tartışmayı, "enerji kaynaklarının temizliğine/yenilenebilirliğine dair teknik bir tartışma" olarak yürütmek yetersiz kalıyor. Sermayenin artan egemenliği ve her alanı birikim alanı olarak değerlendirme çabası ile geniş yığınların kendi yaşamlarına dair kaygıları arasındaki çelişki önemli çatışmalar yaratacak gibi görünüyor.

ENGELLİLER

- Konya’da cinsel istismar. Özel bir rehabilitasyon merkezinde görevli evli ve 3 çocuk babası İşitme Engelliler Öğretmeni 65 yaşındaki N.S., merkezde eğitim gören işitme engelli 17 yaşındaki A.Ö.’yü hamile bıraktığı iddiasıyla, ‘çocuğun cinsel istismarı’ suçundan tutuklandı.
- Samsun’da cinsel istismar. Samsun’un İlkadım ilçesinde komşusunun zihinsel engelli çocuğunu alıkoyup tecavüze kalktığı iddiasıyla yargılanan 79 yaşındaki emekli polis, 17 yıl 6 ay hapse mahkum oldu.
- Görme engelli üniversite öğrencisi sınavlarda yardım edecek görevli sağlanmadığı için derslerini geçemedi. Ege Üniversitesi Fen Fakültesi Fizik Bölümü’nde sınavlarda kendisine soruları okuyup vereceği yanıtları sınav kağıdına yazacak görevli sağlanmadığı için ilk dönem derslerini veremediğini öne süren görme engelli öğrenci, İdare Mahkemesine başvurdu.
- İzmirli Mahmut Yiğit Çakın, 10 yaşında yakalandığı "bilateral optik atrofi ve nistagmus" hastalığı nedeniyle görme yetisini yüzde 85 oranında kaybetti. Nadiren görülen ve henüz tedavisi olmayan hastalığına karşın özel İzmir Amerikan Koleji’ni iyi dereceyle bitiren Çakın, 2008’de kurul raporu sunarak diğer görme engelli öğrencilerle girdiği üniversite sınavıyla Fen Fakültesi Fizik Bölümü’nü kazandı. İngilizce hazırlık sınıfını geçtikten sonra okuluna kaydını yaptıran Çakın, okul yönetiminden derslerde ve sınavlarda kendisine yardımcı olunmasını, engeline uygun ekipman ve donanım sağlanmasını talep etti. Sözlü taleplerinin sonuçsuz kaldığını savunan Çakın, okul yönetimine dilekçeyle başvurdu. Çakın, dilekçesinde sınavlara 8 gün kaldığını, dersleri rahat takip edebilmesi için engeline uygun ortamın sağlanmasını ve sınavlarda kendisine yardımcı olabilecek görevli bulundurulmasını istedi. "YÖK’ten görüş bekliyoruz" şeklinde yanıt aldığı bildiren Çakın, YÖK’ten yazı beklenmesine gerek yok. Okutman aracılığıyla sınava girebilirsin" diyen 3 öğretim görevlisinin dersi dışında kalan sınavlarda kendisine sınav kağıdını okuması ve yanıtları yazması için okutman görevlendirilmediği, bu nedenle boş kağıt vermek durumunda kaldığını iddia etti. Bunun üzerine Çakın, avukatı Barış Kaşka ile İzmir İdare Mahkemesine başvurdu. Öğrenci, 100 bin liralık da tazminat davası açtı.
- Özürlüler ve Bazı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkındaki Kanun’un 15. maddesinde "Hiçbir gerekçeyle özürlülerin eğitim alması engellenemez. Özürlü çocuklarla, gençlere ve yetişkinlere, özel durumları ve farklılıkları dikkate alınarak, bütünleştirilmiş ortamlarda ve özürlü olmayanlarla eşit imkan sağlanır" dendiğini belirten Kaşka, Çakın’a yönelik uygulamanın "Kimse eğitim ve öğretim hakkından yoksun bırakılamaz" diyen Anayasa’nın 42. maddesine de aykırı olduğunu savundu.
- Çanakkale Bayramiç’e bağlı Nebiler köyünde, sol kolu olmayan 59 yaşındaki Mehmet Özer hakkında, 2007 yılı içerisinde babasından kalan tarlası ve çevresindeki 52 adet çam ağacını baltayla kestiği gerekçesiyle tutanak tutuldu ve Bayramiç Sulh Ceza Mahkemesi’nde dava açıldı. Davanın açılmasının ardından Adli Tıp Kurumu’na başvuran Mehmet Özer’e, “Sol omuz seviyesinden kolu olmadığından, tutanakta belirtilen 52 adet ağacı balta ile kesmesi tıbben mümkün görülmemiştir” diye rapor verildi. Mehmet Özer’in davası devam ederken, geçtiğimiz yıl da görme engelli kardeşi 55

yaşındaki Selahattin Özer hakkında, tarlasından dört, ormanlık alandan da 11 çam ağacını kesim motoru ile kestiği gerekçesiyle dava açıldı.

Değerlendirme:

Mart ayında engellilerin en çok hak ihlaline uğradığı eğitim alanında bir üniversite öğrencisinin verdiği mücadele damgasını vurdu. Özellikle görme engelli insanların girdikleri sınavlarda kitapçığın görevli tarafından okunması ile ilgili sorun, açılan dava ile tüm toplumda görünür hale geldi.

BÜYÜTEÇ

Ulaşım hakkı mücadelesinde doğrudan eylem:

Mart ayında Ankara’da yapılan ulaşım zamları protestolara konu oldu. Ankara’da İdare Mahkemesine yapılan başvurular, zamların iptal edilmesiyle kazanımla sonuçlandı. Ankara’da mahkeme kararıyla 2003 yılı seviyesine döndürülen toplu taşıma ücretleri, UKOME kararıyla yeniden zamlı hale getirildi. Bu kararın ardından Ankara metrosunda binlerce Ankaralı, Kızılay metrosuna kart basmadan parasız ulaşım eylemi yaptı, mahallelerde ve üniversitelerde otobüslere parasız binildi. Melih Gökçek’in vatandaşlar ile özel halk otobüsü şoförlerini karşı karşıya getirmeyi amaçlayan açıklamalarını, otobüs ve minibüslerin bir günlük iş bırakma eylemine çıkarması izledi. ODTÜ ve Hacettepe Üniversitesi öğrencilerinin ulaşım hakkı ile ilgili eyleminde, ulaşım ücretlerinin yüksekliğini protesto eden öğrenciler Türkiye’nin birçok yerinde yapılan kart basmama eylemini kendi üniversitelerinde de gerçekleştirdiler. Bunun üzerine şoför otobüsü durdurarak polisi aradı ve 150’ye yakın üniversiteli gözaltına alındı. Kart basmama eyleminde otobüsü durdurarak öğrencilerin gözaltına alınmasını sağlayan otobüs şoförüne 2.350 TL ödül verildi.

Kamu hizmetlerinin “piyasa yasaları” gereği giderek pahalılaşması karşısında hak almaya yönelik ‘doğrudan eylem’lerin polisiye önlemlerle bastırılmaya çalışılması, bu eylemlere büyük bir halk kitlesi tarafından katılım sağlanmasından duyulan korkuyu gösteriyor. Daha önceden İstanbul’da gerçekleşen ulaşım zamları da “turnikeden atlama” şeklinde gerçekleşen doğrudan eylemlerle karşılanmış ve eylemler halkın geniş katılımıyla gerçekleştirilmişti. Bu eylemlerin ve mahkeme kararlarının sonucunda zamlar geri aldırılmıştı.

Bu tarz doğrudan hak alma eylemleri kamu hizmetinin ‘ücretsiz’ olması gerekliliğine dair algıyı gün geçtikçe pekiştiriyor. Bu tarz eylemlerin bir başka avantajı ise kolayca uygulanabilir, örnek alınabilir ve tekrar edilebilir olması. Halkevleri’nin İstanbul ve Ankara’daki doğrudan eylemleri sonrası bir çok yerde herhangi bir düzenleyicisi olmayan çeşitli eylemler gerçekleşti. Yazılı ve görsel basından bu eylem tarzını görenlerin, belirli bir sayıya ulaşmış kendi kendilerine bu eylemi yaptıklarıyla ilgili Halkevleri’ne çeşitli bilgiler geldi.

Bu eylemlerin geniş kesimlerce benimsenmeye başlanması karşısında, özel güvenlik birimlerinin müdahalesi, kamera kayıtlarıyla dava açma ve gözaltına alma yoluyla sindirme çabaları geliyor. Bu gibi uygulamalar, sistemin doğrudan eylemleri oldukça tehlikeli bulduğu izlenimini doğuruyor. Ancak bu eylemler, eylemleri düzenleyenleri tepkilerin çekim merkezi haline de getiriyor. Geçtiğimiz günlerde İstanbul’da bir otobüs hattının tek bileten çift bilete dönmesi karşısında Halkevi İstanbul şubelerini arayan kişilerin tepki göstermek için destek ve bilgi istemesi bu konuya dair önemli bir örnek olarak değerlendirilebilir.

Ulaşım hakkı mücadelesinde hukuki mücadelesinden örnek belgeler:

İSTANBUL NÖBETÇİ İDARE MAHKEMESİ BAŞKANLIĞI'NA

Duruşma ve Yürütmenin
Durdurulması Taleplidir

- DAVACI** : Oya ERSOY (TC Kimlik 16006530236)
Orhan Adli Apaydın Sok. No:34 Kat:2 Beyoğlu-İst
- VEKİLLERİ** : Avukat Mehmet Ümit ERDEM
Bağdat Caddesi No:179 Güven Apartmanı C Blok Kat:2
Daire:2 Maltepe/İSTANBUL
- DAVALI** : İstanbul Büyükşehir Belediyesi Başkanlığı
Keresteciler Sitesi Kasım Sokak No:62 Merter/ İSTANBUL
- KONU** : İstanbul Büyükşehir Belediyesi Ulaşım Koordinasyon
Merkezi'nin 16.11.2009 tarihinden itibaren geçerli olacak zam
kararının iptali ile dava sonuna kadar yürütmenin durdurulması
talebinden ibarettir.

A Ç I K L A M A L A R

- 1) Müvekkil Oya Ersoy, ekte sunulu kimlik fotokopisinden de görüleceği üzere İstanbul Barosu'na kayıtlı ve İstanbul'da ikamet eden bir avukattır. Ayrıca kamuya yararlı bir dernek olan Halkevleri Derneği Genel Sekreteri'dir.
- 2) İstanbul Büyükşehir Belediyesi kamuoyuna karar ve sayı numarası açıklanmayan bir kararı ile 16.11.2009 dan itibaren geçerli olacak yeni tarife kapsamında İstanbul genelinde ulaşım ücretlerinde zam yapan yeni bir düzenlemeye gitmiştir.
- 3) Bu karar İstanbul genelinde 16.11.2009 tarihinden itibaren (bugün) yürürlüğe girmiştir. Bu karar ile İstanbul'da toplu taşıma sisteminde getirilen değişiklikler şunlardır:
 - Bu düzenleme ile İETT ve özel halk otobüslerinde kullanılan ELBİL'in fiyatı daha önce 7,5 lira iken 10 liraya çıkartılmıştır.
 - Daha önce 1 lira 50 kuruş olan tam akbil bedeli 2 liraya, seksenbeş kuruş olan indirimli akbil bedeli 1 liraya çıkartılmıştır.

- Tek geçişlik olarak düzenlenen elektronik biletlerin ücreti de 2 lira olarak belirlenmiştir.
 - Aylık mavi akbilde biniş sınırı daha önce aylık 200 sefer iken, yeni düzenleme ile 160'a düşürülmüştür.
 - Metrobüslerde aylık mavi akbil kullanıcılarından her biniş için 2 biniş eksiltilmesi kararı alınmıştır.
 - Metrobüsler için daha önce de yürürlükte olan aktarma almaz – aktarma verir şeklinde olan uygulamanın devamı kararı verilmiştir.
- 4) Yeni düzenleme ile ulaşım %33 oranında zam yapılmıştır. Böylece son bir yıl içerisinde ulaşım yapılan zam oranı %50'nin üzerine çıkmıştır.
 - 5) Günde asgari 800.000 yolcu taşıdığı belirtilen metrobüslere yapılan bu fahiş zamlarla birlikte vatandaşların bütçelerinde ulaşım maliyetleri ciddi şekilde artmıştır.
 - 6) Aylık mavi kart kullanımında yapılan 40 binişlik azaltma uygulaması da işe aktarma ile giden, dışarıda gün boyu dolaşarak hizmet veren kişilerin 80 binişte aylık kartlarının bitmesi ve mağdur olmaları sonucunu doğuracaktır. Önceden ay boyu sınırsız kullanılan aylık kartlar giderek kısıtlanmaya başlamış, zaman içinde işlevsiz hale gelmiştir. Oysa tüm dünyada aylık kartın amacı, ay içinde toplu taşıma araçlarını çok kullanan kişilerin ulaşım hizmetlerinden sınırsızca yararlanmasının sağlanmasıdır.
 - 7) Asgari ücretin net 546,48 lira olduğu bir ülkede ulaşım %33 oranında ve sefer başına 50 kuruş zam yapmak demek, aşağıda ayrıntıları açıklanan sebeplerle insanların temel haklarından ulaşım hakkını engellemek demektir.

İPTAL NEDENLERİ

İDARENİN KARARI KAMU YARARINA AYKIRIDIR.

- 1) İstanbul Büyükşehir Belediyesi ulaşımındaki maliyet artışlarını gerekçe göstererek bir yılda ulaşım %50'den fazla zam yapmıştır.
- 8) Asgari ücretin net 546 lira olduğu bir ülkede, yapılan zamlar insanların ulaşım hakkını engeller boyutlara ulaşmıştır. Hayatını idame ettirmesi için kendisi ve ailesine günde 18 lira düşen insanın ulaşım ücretinde %33 oranında artış yapmak, işe gidip gelirken 4 lira para almak kamu hizmeti ile bağdaşmaz.

Hele ki genel olarak aile bireylerinin 2 den fazla olduğu düşünüldüğünde, ulaşım ücretinin arttırılması ulaşım hakkını açıkça engellemektedir.

- 2) Bu dönemdeki DİE İstatistikleri; TÜFE'deki yıllık değişim oranının %5,08 olarak gerçekleştiğini, ana harcama grupları itibariyle en yüksek artışın ulaştırma grubunda gerçekleştiğini göstermektedir.

- 3) 4 kişilik bir ailenin 2009 Kasım ayı yoksulluk sınırının 2 bin 864 lira olduğu, son bir yılda memurlara sadece yüzde 3,5 + 4 zam yapıldığı, asgari ücrete sadece yüzde 4 + 4, emekli maaşlarına yüzde 4,89 + 3,76 oranında zam yapıldığı açıkladığı bir ülkede ulaşım ücretlerine bir yılda enflasyon oranının 9 katı oranında yüzde 50 zam yapılması, kamu yararına aykırıdır.
- 4) Özel hukuk alanında (örneğin sermaye piyasasında ya da ticari faiz oranlarında) bile enflasyon oranının altında ya da civarında düzenlemeler yapılırken; kamu hizmeti niteliği taşıyan ve kamu yararını hedefleyen ulaşım bedellerine enflasyon oranının çok üzerinde düzenlemelere girişilmesi, her şeyden önce “hukuk devleti” ilkesini zedelemektedir.
- 5) Kamu hizmetinde önemli olan, hizmetin finansman yükünün tüm topluma en yaygın ve eşit şekilde paylaştırılmasıdır; İstanbul Büyükşehir Belediyesi bu uygulama ile, sadece “kar”, yani özel çıkar güdüsüyle hareket ederek, açıkça kamu hizmeti mantığının dışına çıkmıştır.
- 6) Özel şirketlerin tabi olduğu Kurumlar Vergisi'nde iki kez büyük oranlarda indirimle gidildiği bir ortamda; kamusal bir hizmette fahiş oranda bir zammın gündeme gelmesi, Anayasal eşitlik ilkesiyle de bağdaşmamaktadır.

İDARENİN KARARI TÜRKİYE’NİN ONAYLADIĞI ULUSLARARASI SÖZLEŞMELERE AYKIRIDIR.

- 1) Türkiye tarafından onaylanarak yürürlüğe giren Birleşmiş Milletler Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi’nin 11. maddesinde düzenlenen “Yaşama Standardı Hakkı”nın kapsamına bakıldığında idarenin işleminin bu maddeye de aykırı olduğu görülecektir. Şöyle ki;

“ Bu Sözleşmeye Taraf olan Devletler herkese, kendisi ve ailesi için yeterli bir yaşam standardına sahip olma sağlar. Bu standart, yeterli beslenmeyi, giyinmeyi, barınmayı ve yaşama koşullarının sürekli olarak geliştirilmesini de içerir. Taraf Devletler bu hakkın gerçekleştirilmesini sağlamak için, kendi serbest iradelerine dayalı uluslararası işbirliğinin esas olduğunu kabul ederek, uygun tedbirleri alırlar. ”

- 2) Sözleşmeye taraf devletler, tüm vatandaşlarına kendisi ve ailesi için yeterli ve sağlıklı yaşam koşullarını sunmak zorundadır. Asgari ücretin net 546 lira, Türk-İş’e göre açlık sınırının net 820 lira olduğu, TÜİK’e göre işsizlik oranının %12,3 olduğu bir ülkede, ulaşım ücretlerine getirilen yüzde 50 oranında zam kamu yararı ile bağdaşmaz.
- 3) Bu kadar ücret alıp ailesini geçindiren bir insanın ulaşım ücretine günde iki kullanımda aylık toplam 22 lira fark oldukça önemlidir.
- 4) Kamu hizmetlerine yapılan bu kadar artışlarla vatandaşların kendilerine ve ailelerine yeterli yaşam koşullarını sunamayacağı açıktır. Türkiye Devleti idarenin bu kararıyla bu sözleşmeden doğan yükümlülüğünü ihlal etmiştir.

YÜRÜTMENİN DURDURULMASI TALEBİMİZ

- 1) Davaya konu olan akbil zammı, yaklaşık 10 milyon İstanbullu'nun bütçesini ilgilendiren bir durumdur.
- 2) Söz konusu zammın açıkça hukuka aykırı olduğu, bir zorunluluk içermediği, haksız ve hukuki dayanaktan yoksun olduğu yukarıda açıklanmıştır.
- 3) İşlemin yürütmesinin durdurulmaması halinde milyonlarca kişi yüksek miktarda ulaşım ücreti ödeyecek ve mağdur olacaktır.
- 4) Türkiye gerçekleri göz önüne alındığında, zam kararının hukuka aykırı olduğu açık olarak görülmektedir. İdarenin savunmasının alınması, ek süre verilmesi, mahkemelerin iş yoğunluğu göz önüne alındığında 3-4 aylık bir süre alacaktır. Bu durum ise milyonlarca kişinin mağduriyetini arttıracaktır.
- 5) Sonradan iptal kararı verilmesi durumunda ise, aynı sayıda kişi alacaklı duruma geçecek, ancak takibi mümkün olmadığından insanların paralarını geri alması imkansız hale gelecektir.
- 6) Yukarıda ayrıntıları ile açıklanan nedenlerle, 2577 Sayılı Yasanın 27. maddesindeki koşullar birlikte gerçekleştiğinden dolayı idari işlemin yürütmesinin idarenin savunmasının alınması beklenmeden durdurulması ve yargılamanın duruşmalı olarak yapılması gerekmektedir.

HUKUKİ SEBEPLER: Anayasa, İYUK, Milletler Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi İETT Mevzuatı, Belediyeler Kanunu ve ilgili mevzuat

DELİLLER : Ekli belgeler, basında yer alan haberler, Büyükşehir Belediyesi ve İETT'nin zam kararı, davalı idarenin elinde bulunan belgeler, her türlü yasal delil

Sonuç ve İstem : Yukarıda kısaca açıklanan nedenlerle ve her türlü talep ve dava hakkımız saklı kalmak kaydıyla,

- 1- İstanbul Büyükşehir Belediyesi Ulaşım Koordinasyon Merkezi tarafından verilen ancak ilan edilmeyen ulaşım ücreti zammına ilişkin kararın tamamen **İptaline**,
- 2- **Yargılamanın duruşmalı olarak yapılmasına**,
- 3- İşlemlerin açıkça kamu yararına ve uluslar arası sözleşmelere aykırı olması ve uygulanması halinde telafisi mümkün olmayan zarar doğuracağından idarenin savunması alınmadan önce tedbiren **dava sonuna kadar yürütmenin durdurulmasına**,
- 4- Vekalet ücreti ve yargılama masraflarının davalı idareye yükletilmesine karar verilmesini saygılarımızla talep ve rica ederiz. 15.11.2009

Davacı Vekili

T.C.
İSTANBUL
10. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2009/1720

Ulaşım koordinasyon merkezi tarafından toplu taşıma ile ilgili alınan kararlar, belediyeler ve bütün kamu kurum ve kuruluşlarıyla, ilgililer için bağlayıcıdır...hükmüne yer verilmiştir.

Anılan hükümlere bakıldığında bu hükümlerin gerek Büyükşehir Belediyesi Kanunu ve gerekse 3645 sayılı Kanun'un yerel yönetimlerdeki ulaşımın ve özellikle İstanbul'daki her türlü ulaşım hizmetinin yapılması ile ilgili görevleri ve bu sebeple yönetimler arası hizmet alışverişinin kurumsal olarak nasıl yapılacağına ilişkin hükümleri ve bu nedenle oluşturulan modeli (UKOME) ulaşım hizmetlerinin koordinasyonu ve çalışması ile ilgili düzenlemeleri içerdiği görülmektedir. Karayollarında ve İstanbul'da gerçekleştirilen ve kullanıcılarına güvenli, hızlı ve konforlu seyahat olanağı sağlaması beklenen ulaşım hizmetlerinin bir maliyeti olduğundan ve bu hizmetten yararlananların bu maliyete belirli bir oranda katılacakları hususunda bir tartışma bulunmamaktadır. Zira karayolları ve özellikle metro ve metrobüs gibi oto yollarının yapım, bakım ve işletilmesi ile bu işletmelerin devamlılığında da finansman kaynakları gerekmekte olup sosyal devlet olmanın bir gereği olarak da devletin, Vatandaşlarının kamu hizmetinden yararlandıkları oran ve ölçülerde giderleri paylaşmak ve dolayısıyla külfete katlanmaları hususunda adil ve dengeli bir dağılımı ve paylaşımı amaçlaması ve buna göre de hedef ve ölçülerini belirlemesi gerekmektedir.

Dava dosyasının incelenmesinden; İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı Ulaştırma Koordinasyon Merkezi'nin (UKOME) 03.11.2009 günlü 2009/7-10A sayılı kararıyla; 2007 Eylül ayı içerisinde açılan Metrobüs hattında ilk hafta ücretsiz taşıma, yıl sonuna kadar ise yarı tarife ile yapıldığı, tarifeler belirlenirken altyapı, yeni otobüsler vb. maliyetlerin gözardı edildiği, bu yüzden gelir-gider dengesinin sağlanabilmesi amacıyla, İETT Otobüsleri ve Özel Halk Otobüslerinde Beşbiryerde (Elbil), 7,50TL'den 10,00-TL'ye; Metrobüs, Tam 1,50-TL'den 2,00-TL'ye, İndirimli 0,85-TL'den 1,00-TL'ye; Elektronik Bilet, Tek Geçişlik, 2,00-TL olarak Metrobüs hatlarındaki " aktarma almaz-aktarma verir" uygulamasının aynı şekilde devam edilmesine, aylık mavi akbil'deki biniş sınırının 200 binişten 160 binişe indirilmesine (01.12.2009) tarihinden itibaren uygulanması), metrobüs hatlarında her binişte Mavi Akbil'de 2 biniş eksiltilmesine, Beşbiryerde, metrobüs akbil tarifelerinin (yukarıda belirtilen tarifelerin) 16.11.2009 tarihinde uygulanmaya başlanmasına ve tek geçişlik elektronik bilet tarifesinin (2,00-TL) uygulanmasının İETT, ÖHO, ULAŞIM A.Ş., ÖZEL DENİZ MOTORLARI'nda teknik altyapı hazırlıkları tamamlandığında başlatılmasına karar verildiği, bakılmakta olan davanın da anılan işlemin iptali istemiyle açıldığı, yine işlem içerisinde ilgi kurulan 22.05.2009 günlü 2009/2-Ek2 nolu UKOME kararıyla da İETT otobüslerine özel halk otobüsleri ve özel halk otobüslerinde 1-Beşbir Yerde (Elbil) 7,00-TL'den 7,50-TL'ye, Elektronik Bilet tam fiyatı ise 1,30-TL'den 1,50-TL'ye çıkartılmış olduğu görülmektedir.

Olayda davalı idarenin savunması ve eki belgelerin incelenmesinden, ulaşım hizmetlerinde kullanılan bilet, jeton, ELBİL veya AKBİL gibi kullanım araçlarına yapılan zamlar yönünden gönderilen ve zam için esas alınan unsurların örneğin personel giderleri, sosyal güvenlik primleri, mal ve hizmet alımları ile faiz giderleri gibi tüm İETT teşkilatı genel müdürlüğü bünyesi nazara alınıp hesaplandığı ve ayrıca günlük ortalama olarak bu araçlardan yararlanan insan sayısı ve sağlanan gelirler ile sağlanan diğer ek gelirlerin gelir-gider hesabı sonunda, kar zarar hesabının yapılmadığı AKBİL tam abonman birim adedi sayısının ise objektif verilere dayanmaksızın aylara göre bir ortalama alınmak suretiyle 200 binişten 160 biniş'e indirildiği, maliyet hesabında yer alması gereken en önemli unsurlardan olan enflasyon gerçekleşme oranının da yapılan zamlarda dikkate alınmadığı, zira Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından, 2009 Tüketici Fiyatları Endeksinin (TÜFE) %6,53, Üretici Fiyatı Endeksinin (ÜFE) ise %5,93 olduğu açıklandığı halde davalı idarece bu oranlar maliyet hesabında dikkate alınmaksızın ve gerçekleşen enflasyon oranının çok üzerinde, yatırım, finansman, bakım ve onarım giderlerindeki artış ile sabit giderlerde artış nedeniyle, ilki 22.05.2009 tarihli UKOME kararı ile zam yapılarak uygulamaya konulduğu ve

T.C.
İSTANBUL
10. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2009/1720

bakılmakta olan davada da dava konusu işlemle %33 oranında yapılan zamlı toplamda %50'yi aşacak şekilde yapılan zammın haklı gerekçelerinin bulunmadığı görülmektedir.

Bu durumda dava konusu işlemin enflasyon oranları gibi bilimsel tespitlere dayanan objektif ölçüler içermediği, kapsamlı bir inceleme ve araştırmaya dayanmadığı, tamamen idarelerine iç kaynak teminine yönelik olduğu anlaşılmakta olup özellikle düşük ve orta gelirli vatandaşlarca kullanılan toplu taşıma ücretlerine bir yıl içinde toplamda enflasyon oranını fahiş oranda aşacak şekilde yapılan zammın hukuka ve hakkaniyete uygun olmadığı sonucuna varılmıştır.

Öte yandan, Büyükşehir Belediyelerinin şehir içi ulaşımı sağlamak asli görevleri arasında olduğu, toplu taşımanın öncelikli amacının kamu yararını sağlamaya yönelik bulunduğu gerçeği karşısında, bu konuda tedbirler almakla yükümlü olan idarenin, maliyet hesabı yaparken tüm giderlerinin taşımadan sağlanacak gelirle karşılanması hedeflenerek bu hizmetten yararlanan kişilere yöneltmesinde kamu yararı amacına uyarlık bulunmadığı gibi toplu taşımacılığın hedeflerinden olan sosyal adalet ilkesiyle de bağdaşmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle; hukuka aykırılığı açık olan dava konusu işlemin; uygulanması halinde telafisi güç zararlar doğabileceğinden 2577 Sayılı Kanunun 27.maddesi uyarınca teminat alınmaksızın yürütülmesinin durdurulmasına, kararın tebliğinden itibaren 7 gün içerisinde İstanbul Bölge İdare Mahkemesi'ne itiraz yolu açık olmak üzere 08/01/2010 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan
BİRİZ ÖZDEMİR
27396

Üye
SEVDA KÖSEDAĞI
38039

Üye
HAMDİ DEMİR
107183

İSTANBUL CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞI'NA

DAVACI : **Oya ERSOY** (TC Kimlik 16006530236)
Orhan Adli Apaydın Sok. No:34 Kat:2 Beyoğlu-İst

VEKİLLERİ : **Avukat Mehmet Ümit ERDEM**
Bağdat Caddesi No:179 Güven Apartmanı C Blok Kat:2
Daire:2 Maltepe/İSTANBUL

Avukat Kazım Erkut GÜZEL
İstiklal Cad. Mis Sok No:22/4 Beyoğlu/İSTANBUL

ŞİKAYET EDİLEN : **1- Kadir TOPBAŞ** – (İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı)
İstanbul Büyükşehir Belediyesi Saraçhane İstanbul

2- Hayri BARAÇLI – İETT Genel Müdürü
İETT İşletmeleri Genel Müdürlüğü Şahkulu Mah. Erkan-1 Harp
Sok. No:2 Tünel 34420 Beyoğlu / İSTANBUL

KONU : **Mahkeme Kararını Yerine Getirmeyen Kamu/Görevlileri Hakkında Suç Duyurusudur**

SUÇ : Görevi kötüye kullanma (TCK md.257 vd.) Her iki şüpheli için

SUÇ TARİHİ : 15.01.2010 ve sonrası

AÇIKLAMALAR :

- 1) Müvekkil Oya Ersoy, İstanbul Barosu'na kayıtlı ve İstanbul'da ikamet eden bir avukattır. Ayrıca kamuya yararlı bir dernek olan Halkevleri Derneği Genel Sekreteri'dir.
- 2) İstanbul Büyükşehir Belediyesi kamuoyuna karar ve sayı numarası açıklanmayan bir kararı ile 16.11.2009 dan itibaren geçerli olacak yeni tarife kapsamında İstanbul genelinde ulaşım ücretlerinde zam yapan yeni bir düzenlemeye gitmiştir.
- 3) Bu karar İstanbul genelinde 16.11.2009 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir. Kararın iptali ve yürütmesinin durdurulması için İstanbul 10.İdare Mahkemesi 2009/1720 Esas sayılı dosya ile görülen davada 08.01.2010 tarihinde tüm işlemin yürütmesinin durdurulmasına karar verilmiştir. (**Ek-1** Yürütmeyi durdurma kararı)
- 4) Bu karar davalı kurum olan Büyükşehir Belediyesi vekili tarafından 15.01.2010 sabahı tebliğ alınmıştır. Karar imzadan çıkmadan kararın aleyhe olduğunu öğrenen Büyükşehir Belediyesi adına şüphelilerden İ.E.T.T. Genel Müdürü Hayri Baraçlı Anadolu Ajansı'nı ziyaret ederek Metrobüste yeni uygulamaya gideceklerini belirten açıklamalar yapmıştır. Bu açıklamaların metinlerini dilekçemiz ekinde sunuyoruz. (**Ek-2** Gazete Haberleri)

- 5) Aynı gün tarafımızdan tebliğ alınan karar ile ilgili öğlen saatlerinden itibaren tüm basın yayın organlarında haberler çıkmaya başlamıştır. Bu haberler üzerine diğer şüpheli Kadir Topbaş Saraçhane’de bulunan İstanbul Büyükşehir Belediyesi’nde basın açıklaması yaparak kararı uygulamayacaklarını, verilen kararın idari işlem olmadığını, hemen uygulama mecburiyetlerinin olmadığını beyan etmiştir. (Ek-3 Kadir Topbaş’ın Basın Açıklaması)
- 6) Oysa usulüne uygun olarak mahkeme tarafından verilmiş yürütmeyi durdurma kararının tebliğ tarihinden itibaren derhal, gecikmeksizin uygulanması gerekmektedir.
- 7) Şüphelilerin bu beyanları Türk Ceza Kanunu’nun 257. maddesinde düzenlenen Görevi Kötüye Kullanma Suçunu oluşturmaktadır. Şöyle ki;

8) Türk Ceza Kanunu’nun **Görevi kötüye kullanma başlıklı 257. maddesine göre:**

“MADDE 257. - (1) Kanunda ayrıca suç olarak tanımlanan hâller dışında, görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle, kişilerin mağduriyetine veya kamunun zararına neden olan ya da kişilere haksız bir kazanç sağlayan kamu görevlisi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Kanunda ayrıca suç olarak tanımlanan hâller dışında, görevinin gereklerini yapmakta ihmal veya gecikme göstererek, kişilerin mağduriyetine veya kamunun zararına neden olan ya da kişilere haksız bir kazanç sağlayan kamu görevlisi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(3) İrtikâp suçunu oluşturmadığı takdirde, görevinin gereklerine uygun davranması için veya bu nedenle kişilerden kendisine veya bir başkasına çıkar sağlayan kamu görevlisi, birinci fıkra hükmüne göre cezalandırılır.”

- 9) Yerleşik Yargıtay ve Danıştay içtihatları ve doktrinde, kamu görevlisinin mahkeme kararını uygulamaması suçu üç şekilde oluşmaktadır.

Bunlar;

a-Yargı kararının hiç yerine getirilmemesi,

b-Yargı kararının geç yerine getirilmesi,

c-Yargı kararının şeklen yerine getirilip, bir başka işlem ile etkisiz hale getirilmesi, Şeklindedir.

Bu sayılan eylemler, TCK 257/1.maddesinde yer alan görevi kötüye kullanma suçunu teşkil ettiği, aynı zamanda hukuki açıdan da tazminat sorumluluğu doğurduğu, ayrıca disiplin yönünden de yaptırım gerektirdiği yargı kararları ile sabittir.

(□http://www.akademni.com/smf/Themes/classic/images/icons/modify_inline.gif)

- 10) Metrobüs ücretlerinin indirilmesi uygulaması, İETT tarafından bir gecede yapılabilecek bir düzenlemedir. Zira zamları ve bayramlarda indirimli taşıma uygulamasını bir gecede tüm araçlarda yapmaktadırlar. Sadece metrobüste yapılacak bir uygulamanın ise birkaç saate yapılabileceği ortadadır.
- 11) Şüpheliler, birkaç saatte uygulayabilecekleri işlemi 2577 sayılı yasanın 28.maddesi ile 52.maddelerine dayanarak yapmaktan imtina etmektedirler.
- 12) Oysa yasanın 28. maddesi çok açıktır:
- Kararların sonuçları***

“1. Danıştay, bölge idare mahkemeleri, idare ve vergi mahkemelerinin esasa ve yürütmenin durdurulmasına ilişkin kararlarının icaplarına göre idare, gecikmeksizin işlem tesis etmeye veya eylemde bulunmaya mecburdur. Bu süre hiçbir şekilde kararın idareye tebliğinden başlayarak otuz günü geçemez. Ancak, haciz veya ihtiyati haciz uygulamaları ile ilgili davalarda verilen kararlar hakkında bu kararların kesinleşmesinden sonra idarece işlem tesis edilir.

2. Tam yargı davaları hakkındaki kararlardan belli bir miktarı içerenler genel hükümler dairesinde infaz ve icra olunur.

3. Danıştay, bölge idare mahkemeleri, idare ve vergi mahkemeleri kararlarına göre işlem tesis edilmeyen veya eylemde bulunulmayan hallerde idare aleyhine Danıştay ve ilgili idari mahkemede maddi ve manevi tazminat davası açılabilir.

4. Mahkeme kararlarının otuz gün içinde kamu görevlilerince kasten yerine getirilmemesi halinde ilgili, idare aleyhine dava açabileceği gibi, kararı yerine getirmeyen kamu görevlisi aleyhine de tazminat davası açılabilir.”

- 13) Görüldüğü gibi, 2577 sayılı yasanın 28. maddesinde düzenlenen idare mahkemelerinin nihai kararlarının gereğinin, aksi belirtilmediği sürece 30 gün içinde yerine getirilmesi gerekmektedir. Ancak zorunluluğunu içeren 30 günlük süre maksimum bir süredir. Kararda da bu tür özel bir süre verilmemiştir. İdarenin, yürütmeyi durdurma kararını uygulamasına kadar geçecek kamu zararlarını engellemesi gerekmektedir.
- 14) Olayımızda şüpheliler zararın önüne geçecek alternatif bir işlem yapmadıkları gibi açık mahkeme kararını uygulamayacaklarını kamuoyuna deklare etmişlerdir.
- 15) Nitekim, Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 09.05.2006 tarih ve 4.MD.116/138 sayılı kararında da belirtildiği gibi **“Hiçbir hukuk düzeni yetkinin ve hakkın kötüye kullanılmasını korumaz ve hukuk kurallarının uygulama dışı bırakılmasına izin vermez, veremez.”**
- 16) Şüpheliler, mahkeme kararını uygulamamakta, kararı etkisiz hale getirecek işlemler yapacaklarını kamuoyuna duyurmaktadırlar. Zira kademeli ücretlendirme sistemine geçme işlemi de bunun kanıtıdır. Zammı geri almayan şüpheliler, kararını çıkacağını duyduklarında başka bir işlemle kararı dolanmaya çalışmaktadırlar. Yargıtay 4.Ceza Dairesinin kararına göre, **“mahkeme kararını etkisiz kılacak şekilde işlem yapılmasına ilişkin konusu suç teşkil eden emirlerin, yazılı olsalar bile yerine getirilmesi, bu işlemlere parafl atılması, 5237 sayılı Türk Ceza Yasanın 257/1. maddesi kapsamında da görevi kötüye kullanma suçunu oluşturmaktadır.”**
- 17) Yine Yargıtay 4. Hukuk Dairesi'nin 2001/3884 Esas ve 2001/8478 Karar sayılı kararında **“Yargı kararını uygulamak durumunda bulunanların, kararın eksikliği veya yanlışlığını tartışma yetkileri bulunmadığı gibi, bu kararları eksik uygulamaları, uygulamış gibi davranarak işleme yapay bir görüntü vermeleri de kararın uygulandığı sonucunu doğurmaz”** denilmektedir. Bu tespit olayımızla birebir örtüşmektedir. (Ek 4.İlgili Yargıtay Kararları)
- 18) İdare tarafından yeni düzenleme yapılacaksa, zammın duyurulduğu 03.11.2009 tarihinden sonra bu uygulamalar yapılabilirdi. Ancak idare mahkemesinin yürütmeyi durdurma kararına kadar beklenmesi, kararın çıkacağı belli olunca basın dolaşarak yeni tarife açıklaması yapılmasında amaçlanan teknik tarifiyle “hileli dolanlı işlem tesis edilmesi”dir.

- 19) Asgari ücretin 521.TL olduğu, açlık sınırının 2009 için Türk İş tarafından 580.-TL olarak belirlendiği, TÜİK'e göre işsizlik oranının %12,3 olduğu bir ülkede yürütmeyi durdurma kararına rağmen her sefer için 50 Kuruş fazla para almak halka karşı işlenmiş ciddi bir suçtur.
- 20) İdare mahkemesi kararında da belediyeye sosyal devlet ilkesi, hakkaniyete uygunluk, hizmetin yararlanan kişilere yöneltilmesinde kamu yararı amacına aykırı davranılması yönünde uyarılar yapılmıştır. Ancak şüphelilerin bu karardan anladıkları fazla para almaya devam etmektedir.
- 21) Burada şüpheliler tarafından yapılması gereken, yürütmeyi durdurma kararını derhal uygulamak, halkın zararını derhal gidermeye çalışmak, bugüne kadar haksız olarak fazla aldıkları parayla ilgili halktan özür dilemek ve nasıl iade edecekleri konusunda açıklama yapmak olmalıdır. Buna rağmen şüpheliler halktan daha fazla nasıl para alınırın yolunu aramaktadırlar. Kademeli ücretlendirme de bunu örneğidir.
- 22) Yukarıda da açıklandığı gibi mahkeme kararı derhal uygulanabilir en fazla 2-3 saatlik işlemle uygulanabilir bir karardır. Ancak İstanbul'un belediye başkanlığı ve İETT genel müdürlüğü koltuğunda oturan bu kişiler "mahkeme kararı idari işlem değildir, uygulamak zorunda değiliz deme cüretini gösterebilmektedir.
- 23) Bu cüreti kendinde gören şüphelilere idare mahkemesi tarafından verilen cevaba karşı savcılık tarafından da bir cevap verilmeli. Şahıslar derhal ifadeye çağırılarak yaptıklarının suç olduğunun farkına varmaları sağlanmalı, şüphelilere görevleri hatırlatılmalıdır.
- 24) Karar tebliğine rağmen şüpheliler kararı uygulamadıkları ve daha da önemlisi uygulamayacaklarını beyan ettikleri, kanunu dolanma yoluyla işlem yapacaklarını deklare ettikleri için iş bu suç duyurusunu yapma zorunluluğu doğmuştur.

DELİLLER : İstanbul 10. İdare Mahkemesi 2009/1720 Esas sayılı dosyasında verilen 08.01.2010 tarihli yürütmeyi durdurma kararı, Yargıtay kararları, gazete haberleri ve her tür delil.

TALEP SONUCU : Yukarıda kısaca izah edildiği üzere, mahkeme kararını yerine getirmemek sureti ile görevini kötüye kullanan şüphelilerin cezalandırılması için haklarında kamu davası açılmasına karar verilmesini saygılarımızla vekaleten talep ve rica ederiz.
18.01.2010

Şikayetçi Vekilleri

Av. Mehmet Ümit ERDEM

Kazım Erkut GÜZEL

1. Yürütmeyi durdurma kararı
2. Gazete Haberleri
3. Kadir Topbaş'ın Basın Açıklaması
4. Yargıtay kararları
5. Vekaletname

Yargı kararının mı, turnikenin mi üzerinden atlamak*-Av. Kazım Erkut Güzel

(İstanbul Eczacı Odası Havan Dergisi)

Modern kapitalist devletlerde "hukukun üstünlüğü", "hukuk devleti" tartışmasız erkler düzenini koruyan ilkeler olarak benimsenmiş ve bu ilkelere uyum yargı erkinin diğer erkler üzerindeki bağımsız denetimi normal olarak oluşturulmuştur. Bu nedendir ki yargı denetimden geçirilebilirliğin mümkünlüğü adil bir hukuk düzeninin temelini teoride oluşturmuştur. Yargı kararlarının mutlak uygulanması da aynı ilke ve düşüncelerin parçasıdır. Yargıtay bir kararında " Hiçbir hukuk düzeni hukuk kurallarının uygulama dışı bırakılmasına izin vermez"¹ ifadesi ile yorumunu açık olarak koymuştur.

Özellikle belediyelerin kamu yararı olmayan işlemlerine karşı açılan işlemin iptali ve yürütmenin durdurulması talepli idari davalarda yargı kararına uymamanın ya da nasıl uyulmazın yaratıcı örneklerini görmekteyiz. İ. Melih Gökçek'in başkanlığını yaptığı dönemlerdeki Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin üst geçit düzenlemelerine, kentsel dönüşüm projelerine, doğalgaz-su gibi kamusal hizmetlerine ilişkin neredeyse tüm işlemleri ilk etapta yürütmeyi durdurma kararı ile karşılaşmaktadır. Ve bu kararları İ. Melih Gökçek itina ile uygulamamıştır. Ankara'da 1,70-TL ye çıkarılan ulaşım ücretlerine ilişkin açılan davada aleyhine karar çıkan İ.Melih Gökçek ulaşım ücretini 1,66-TL yapmıştır. Yakın döneme ilişkin en çarpıcı örnekler ise Türkiye Eczacılar Birliği (TEB)'nin, SGK'nın tek tek eczacılarla sözleşme imzalama kararına karşı açtığı davada yürütmeyi durdurma kararına karşı SGK Başkanı M. Emin Zararsız'ın kararı uygulamayacakları yönündeki açıklamalarıdır. Yine benzer bir açıklama ise Halkevleri Derneği'nin ulaşım zamlarının iptaline ilişkin açtığı davada aldığı yürütmeyi durdurma kararına karşı, İBB Başkanı K.Topbaş'ın SGK başkanı ile aynı cevabı vermesidir.

Yargı kararları yükümlüğü bulunanlarca derhal uygulanmalıdır. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Yasasının 28.maddesi açıktır. Maddede aynen "*Danıştay, bölge idare mahkemeleri, idare ve vergi mahkemelerinin esasa ve yürütmenin durdurulmasına ilişkin kararlarının icaplarına göre idare, gecikmeksizin işlem tesis etmeye veya eylemde bulunmaya mecburdur*" hükmü düzenlemiştir.Madde metninde "gecikmeksizin" açık bir tanımlama olup "işlem veya eylem" de özel olarak belirtilerek, bürokratik işlemlere takılmanın ya da bürokrasiye sığınılmasının önüne geçmek istenmiştir. Örneğin ulaşım zammına karşı açılan davada verilen yürütmeyi durdurma kararını tebliğ alan İBB Başkanı K.Topbaş, UKOME(Ulaşım Koordinasyon Merkezi) adlı birimin toplanıp karar alacağını açıklamıştı. 8 Ocak 2010 tarihinde kararı tebliğ alan belediye, UKOME toplantısının 25.01.2010 tarihinde toplanacağını açıklamıştır. Oysa yasa işlem ya da eylem diyerek derhal uygulanmanın önünü açmıştır. Yani yeni bir işlem yapmaya gerek olmadan da eylem yolu ile yargı kararı yerine getirilebilir.

Yargı kararını yerine getirmeme K.Topbaş'ın ilk açıklamalarındaki gibi açık olarak karara uymama şeklinde olabileceği gibi, sonraki UKOME toplantısı açıklaması gibi yargı kararını geç yerine getirmeye çalışmak şeklinde de olabilir.

Yine aleyhine karar alınan kamu kurumu başkanlarının hepsinin de yürütmeyi durdurma kararını uygulamamak için "itiraz ettik bekliyoruz" gibi bahaneler sunması da bir tesadüf gibi görünmemektedir.

Son olarak ise başka ya da yeni bir işlem yaparak yargı kararını etkisizleştirmek de mümkündür. Örneğin K.Topbaş bu son yolu da seçebileceğini, ulaşımda kademeli sisteme geçileceğini açıklayarak göstermiştir.

Yargı kararını yerine getirmemek, geç getirmek ya da yeni bir işlemle etkisizleştirmek TCK'nın 257. Maddesinde tanımlanan suçtu oluşturmaktadır. 257 maddesinin birinci fıkrası kamu görevlisinin görevine aykırı hareket etmesinin sonucunda, ikinci fıkrası ihmali davranış sonucunda, üçüncü fıkrası ise görevin gereklerine aykırılıkla kendisine veya başkasına çıkar sağlamanın sonucunda cezalandırmayı öngörmüştür. Örneğin ulaşım zamlarının yürütmesini durduran mahkeme kararını uygulamayan kurum temsilcileri birinci fıkradan ceza soruşturmasına konu olabilecekleri gibi, üçüncü fıkradan da soruşturulabileceklerdir. Zira yargı kararı ulaşım zammının durdurulmasına ilişkindir ve karar uygulanmadığı için haksız kazanç sağlanmaya devam edilmektedir.

Ayrıca yargı kararını yerine geç getirerek etkisizleştirmenin bahanesi olarak öne sürülen 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Yasasının 28.maddesinde yer alan " *Bu süre hiçbir şekilde kararın idareye tebliğinden başlayarak otuz günü geçemez.*" ibaresi, yargı kararının otuz güne kadar uygulanmayabileceği anlamına gelmez. Bu süre yargı kararını uygulamama halinde açılan tazminat davalarında yargı kararını uygulamanın (bu eylem yapma yolu ya da işlem yapma yolu ile de olabilir) imkan ve koşullarına bağlı olarak tartışmaya açılmıştır. Örneğin ulaşım zammının yürütmesinin durdurulması kararını tebliğ alan İBB işlem yapmaya gerek olmadan, eski hale üç saatlik turnike bellekleri üzerindeki çalışma ile dönebilecekken, otuz günümüz var diyen K.Topbaş açıkça yargı kararını uygulamamaktadır. Yani otuz günlük süre veya efor gerektirmeyecek hiçbir işlem olmadıkça yargı kararını uygulamamaya imkan verilmemiştir. Bu itibarla yargı kararını yerine getirmeyenler aleyhine tazminat davası da açılabilir gibi, görevi yapmama, ihmal gibi gerekçelerle de idari soruşturma yolu açıktır.

SGK Başkanı M. Emin Zararsız'ın kararı uygulamayacakları yönündeki açıklamalarına gerekçe olarak, yürütmeyi durdurma kararı veren mahkemenin yaptıkları itirazları dikkate almadıkları ya da K. Topbaş'ın yürütmeyi durdurma kararına karşı "İstanbul Bölge İdare Mahkemesine itiraz ettik" bekliyoruz gibi beyanlar vermesi yargı kararlarını tartışarak zaman kazanma yolunu tercih ettiklerinin göstergesidir. Bu duruma Yargıtay 4. Hukuk Dairesi'nin 2001/3884 Esas ve 2001/8478 Karar sayılı kararında "Yargı kararını uygulamak durumunda bulunanların, kararın eksikliğini veya yanlışlığını tartışma yetkileri bulunmadığı gibi, bu kararları eksik uygulamaları, uygulamış gibi davranarak işleme yapay bir görüntü vermeleri de kararın uygulandığı sonucunu doğurmaz" şeklinde yapılan tespiti ile açıklık getirilmiştir. Bilinmelidir ki, yürütmeyi durdurma kararına karşı yapılan itirazlar hiçbir zaman kararın uygulamasını durdurmaz .

Son ulaşım zammı ile metrobüs hattından sadece günde 300.000-TL fazla kazanç sağlandığı bilgisi yargı kararlarına uymaya karşı bu denli direngen davranış sergilenmesini açıklamaya yeterlidir. Kentsel dönüşüm projesi, üst geçit projeleri ya da Ankara'daki her eve kartlı su sayacı takılması projelerinin yargı kararları ile durdurulması, kamunun yararına çalışması gereken ancak anonim şirket uzantılı şirketlerin topluluğu haline gelmiş kurumların mı yoksa kamunun kendisi olan halkın mı yararına olacak sorusu yine bu direngenliğin bir başka gerekçesidir. Son bir soru ise; örgütsüz eczacı mı kolay lokma olur yoksa eczacılar birliği mi ?

Avukat Kazım Erkut GÜZEL

*Mahkeme kararına karşı uygulanan ulaşım zamlarını turnikelerden atlayarak protesto edenler hakkında Şişli Cumhuriyet Savcılığı kamu adına soruşturma açtı. Ancak Mahkeme

kararını uygulamayarak kamuyu günde 300.000-TL zarara uğratmaya devam eden K. Topbaş hakkın da Halkevleri Derneği'nin Őikayetine rağmen tek bir işlem yok.